

Koncert świąteczny

Fotorelacja

KARTKA Z KALENDARZA

Jubileusz prof. W. Śladkowskiego uczczony publikacją
s. 15-16

NAUKA I LUDZIE

Osoba niepełnosprawna
w środowisku akademickim
s. 26-27

SPRAWY STUDENCKIE

Święto sztuki na papierze –
II Międzynarodowe Biennale
Plakatu Studenckiego Lublin 2015
s. 36-37

UROCZYSTA PROMOCJA DOKTORÓW I DOKTORÓW HABILITOWANYCH

16 grudnia 2015 r. w auli na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się uroczysta promocja doktorów i doktorów habilitowanych, podczas której stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskało 25 osób (Uniwersytet osiągnął liczbę 1048 wypromowanych doktorów habilitowanych), a stopień doktora uzyskało 71 osób (Uniwersytet osiągnął liczbę 4082 wypromowanych doktorów). Zgodnie z tradycją akademicką, uroczyste ślubowanie doktorskie odbyło się w języku łacińskim. Oprawę muzyczną zapewniły Chóry: Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej oraz Wydziału Artystycznego UMCS pod dyrekcją prof. Zofii Bernatowicz.

Fot. Bartosz Proll

Spis treści

WYDARZENIA

- 4 : Z życia Uczelni
- 9 : Na Wydziałach

KARTKA Z KALENDARZA

- 15 : Jubileusz prof. W. Ślaskowskiego uczczony publikacją naukową
- 17 : Złoty Jubileusz Muzeum im. ks. S. Staszica w Hrubieszowie

NAUKA I LUDZIE

- 21 : VII Lubelskie Seminarium Karnistyczne
- 22 : Psychopedagogiczne problemy edukacji i funkcjonowania człowieka
- 26 : Osoba niepełnosprawna w środowisku akademickim
- 27 : Projekt „Europejski Uniwersytet Wschodni”
- 28 : Zainaugurowano „Akademię Partnerstwa Wschodniego”
- 29 : Polska Pomoc w Albanii 2015
- 30 : Spotkanie po latach z wietnamskimi studentami
- 32 : Geografia dla administracji publicznej
- 33 : Obchody 50-lecia Wydziału Ekonomicznego
- 34 : IV Kongres Afrykanistów Polskich

SPRAWY STUDENCKIE

- 35 : Etnolingwiści na Mikołajkach
- 36 : Święto sztuki na papierze – II Międzynarodowe Biennale Plakatu Studenckiego Lublin 2015
- 38 : Zdrowie psychiczne i diagnozy współczesności
- 39 : Spektakl „Proces o czary”
- 40 : Autobus Objazdowego Festiwalu Nauki przejechał blisko 680 km!!!
- 41 : Telewizyjne formaty Clio
- 42 : Debata „Lublin – stolica ruchu rowerowego?”
- 43 : „Wartości a edukacja”
- 44 : Nowe koło naukowe na Wydziale Prawa i Administracji
- 45 : Porozumienia UMCS o wspólnym kształceniu studentów
- 45 : Przedstawiciel dyplomatyczny Syrii na UMCS

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 46 : „Polskie dzieje” czy „dzieje Polski”?
- 48 : Promocja monografii „Jan Karski. Misja kompletna”
- 49 : Książka o ludzkim heroizmie i niegodziwości
- 50 : Książka o losach Chełmszczyzny
- 50 : Sukces czasopism historycznych UMCS

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1312, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Aneta Adamska, Agnieszka Gałczyńska, Marcin Gołębiowski

Współpracownicy: Monika Gabryś-Stawińska, Jolanta Jarzyńska, Jerzy Kasprzak, Konrad Koperwas, Eliza Kosieradzka, Wacław Kostko, Beata

Kozłowska, Urszula Lewartowicz, Piotr Majewski, Monika Mielko-Remiszewska, Przemysław Mroczek, Aneta Okuń, Monika Pańczyk, Sylwia Skotnicka, Krzysztof Trojnar, Iwona Wieleba

Okładka: Koncert „Idą, idą Święta...”; Archiwum UMCS

Druk: Standruk

Nakład: 630 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, ntp@academicon.pl, <http://ntp.academicon.pl/>

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Fot. Aneta Adamska

Współpraca ze Smoleńskim Uniwersytetem Państwowym

W dn. 1–2 grudnia na UMCS gościła delegacja ze Smoleńska. Podczas wizyty rektor Stanisław Michałowski oraz rektor Smoleńskiego Uniwersytetu Państwowego Jewgenij Kodin podpisali ramową umowę o współpracy między uczelniami, która będzie obejmować: wymianę studencką i naukową w ramach funduszy stypendialnych, organizację szkół letnich, wspólne uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych i badawczych, pozyskiwanie grantów międzynarodowych, organizację konferencji, seminariów i sympozjów naukowych.

Odbyło się także spotkanie rektora Jewgenija Kodina z dziekanem Wydziału Humanistycznego Robertem Litwińskim oraz prodziekanem ds. współpracy międzynarodowej Irminą Wawrzyczek dotyczące współpracy z pracownikami Wydziału Humanistycznego, w szczególności Instytutu Filologii Słowiańskiej oraz Zakładu Lingwistyki Stosowanej. Studenci UMCS wzięli udział w spotkaniu informacyjnym oraz warsztatach z frazeologii we współczesnym języku rosyjskim, prowadzonych przez dr. Romana Bielutina. Wizyta delegacji ze Smoleńska była współorganizowana przez Rosyjski Ośrodek Nauki i Kultury w Warszawie.

Fot. Aneta Adamska

Z ŻYCIA

Kalendarium władz rektorskich

1.12

- rektor S. Michałowski wziął udział w Wielkiej Gali Jubileuszowej z okazji 15-lecia Lubelskiego Klubu Biznesu w Filharmonii Lubelskiej;
- prorektor A. Bereza uczestniczył w wykładzie Wojciecha Hermelińskiego, przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, pt. „Prawo wyborcze w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego”, zorganizowanym na Wydziale Prawa i Administracji przez Stowarzyszenie Naukowe Pro Scientia Iuridica.

2.12 – rektor S. Michałowski wziął udział w promocji książki prof. Wiesława Śladkowskiego *Szkice polsko-francuskie XIX–XX wiek*, zorganizowanej w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. H. Łopacińskiego

w Lublinie z okazji jubileuszu urodzin i pracy naukowej autora.

4.12

- prorektor U. Bobryk otworzyła w Centrum Kultury i Sztuki Chińskiej He Shuifa wystawę fotografii *Z wyspą w środku – podróż wśród ludzi i miejsc Sycylii* Charley'a Fazio, włoskiego fotografa, grafika i reżysera;
- prorektor U. Bobryk wręczyła Grand Prix Rektora UMCS podczas wernisażu wystawy pokonkursowej II Międzynarodowego Biennale Plakatu Studenckiego Lublin 2015, zorganizowanego przez pracowników Instytutu Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego UMCS w Galerii Labirynt.

5.12 – prorektor U. Bobryk wzięła udział w uroczystości wręczenia nagrody Fundacji Zaczyni Uczynek w Łazienkach Królewskich w Warszawie.

Rola rynku nieruchomości w polityce miejskiej

Fot. Bartosz Prohl

3 grudnia w na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyła się konferencja pt. „Rola rynku nieruchomości w polityce miejskiej”, zorganizowana przez Wydział oraz Narodowy Bank Polski o. Lublin. Spotkanie otworzył rektor Stanisław Michałowski. Referaty

przygotowali: dr hab. Jacek Łaszek (prof. SGH/NBP), dyr. Bogdan Kawałko (Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego), dyr. Jolanta Michalska (Grupa Napollo), Andrzej Matacz (Urząd Statystyczny w Lublinie), Ewa Białach (NBP), Elżbieta Kołodziej-Wnuk (UMCS), dr Mariusz

Fot. Bartosz Prohl

UCZELNI

Opracowanie: Redakcja

7.12 – prorektor U. Bobryk wzięła udział w UMCS Art Festiwal, zorganizowanym przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS przy współpracy ACK UMCS „Chatka Żaka”. ●

8.12 – rektor S. Michałowski uczestniczył w koncercie z cyklu *Opus Magnum – KULowskie wieczory z muzyką* (recital skrzypcowy Anny Marii Staśkiewicz), zorganizowanym z okazji 97. rocznicy powstania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz otwarcia Centrum Transferu Wiedzy KUL. ●

8–9.12 – prorektor U. Bobryk wzięła udział w posiedzeniu Rady Stowarzyszenia Centrum Europejskiego Edukacyjno-Informacyjnego UMCS we Lwowie, poświęconemu działaniom promocyjnym i rekrutacyjnym. ●

11.12 – prorektor U. Bobryk uczestniczyła w spotkaniu opłatkowym

studentów zaangażowanych w działalność Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”. ●

15.12

– prorektor U. Bobryk otworzyła konferencję „Osoba z niepełnosprawnością w środowisku akademickim”, zorganizowaną w Instytucie Pedagogiki;

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w posiedzeniu Parlamentu Studentów UMCS oraz spotkaniu wigilijnym Samorządu Studentów. ●

16.12

– prorektor R. Dębicki spotkał się z Theodorosem Antoniousem, przedstawicielem Mesoyios College na Cyprze, z którym podpisano umowę o współpracy;

– prorektor A. Bereza wziął udział w spotkaniu opłatkowym służb mundurowych w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Lublinie. ●

Fot. Bartosz Prohl

Sagan (Urząd Miasta w Lublinie/SGH), Krzysztof Iwaniuk (wójt Gminy Terespol). W panelu dyskusyjnym moderowanym przez prof. Mariana Harasimiuka udział wzięli: dr Krzysztof Żuk (prezydent Lublina), dr hab. Jacek Łaszek, dr hab. Waldemar Gorzym-Wilkowski (UMCS), dyr. Jolanta Michal-

ska, dr hab. Artur Paździor (Polskie Towarzystwo Ekonomiczne) i Waldemar Dymek (Urząd Statystyczny w Lublinie). Było to pierwsze z cyklu spotkań poruszających ważne dla rozwoju miast problemy, wynikające m.in. z przyjętej niedawno przez Rząd RP Krajowej Polityki Miejskiej. ●

Fot. Konrad Cichon

Fot. Konrad Cichon

Koncert Adwentowy Chóru Akademickiego UMCS

7 grudnia w Kościele pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Lublinie odbył się koncert Chóru Akademickiego UMCS im. J. Czerwińskiej pod dyrekcją prorektor Urszuli Bobryk. Występ zorganizowano w ramach cyklu „Koncertów Adwentowych na Staszica”. ●

Fot. Konrad Cichon

Fot. Konrad Cichon

Fot. Wiesław Kosko

UMCS wspiera Szlachetną Paczkę

Wieczory Literackie z K. Modzelewskim

10 grudnia w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców odbyło się spotkanie z cyklu „Wieczory Literackie”, które prowadziła dr Anna Nasalska. Gościem był prof. Karol Modzelewski – historyk, mediewista, opozycjonista, więzień PRL, senator I kadencji, kawaler Orła Białego, laureat Nagrody Literackiej Nike 2014 za książkę *Zajeżdżimy kobyłę historii. Wyznania poobijanego jeźdźca*.

Fot. Wiesław Kosko

• Prof. Karol Modzelewski z czytelnikami

Fot. Wiesław Kosko

Koncert kolęd ZTL UMCS

14 grudnia Zespół Tańca Ludowego UMCS zorganizował wspólne przedświąteczne kolędowanie połączone ze spotkaniem opłatkowym. Jak co roku, goście, licznie zgromadzeni w Sali Widowiskowej Chatki Żaka, zostali wprowadzeni w świąteczny nastrój pięknymi kolędami, pastorałkami i piosenkami świątecznymi. W koncercie udział wzięli rektor Stanisław Michałowski.

Już po raz kolejny UMCS dołączył do ogólnopolskiej akcji „Szlachetna Paczka”, pomagając rodzinie z Lublina. Dzięki zaangażowaniu społeczności akademickiej naszego Uniwersytetu, udało się zbierać wiele darów, które zaspokoją podstawowe potrzeby rodziny – pani Marii i jej dwójki dzieci – Justyny i Pawła. W paczce znalazły się m.in. środki czystości, artykuły dziecięce, żywność trwała, obuwie, przybory szkolne i wymarzone świąteczne prezenty dla dzieci, które zostały przekazane za pośrednictwem wolontariuszy podczas finału akcji w dn. 12–13 grudnia.

Fot. Aneta Adamska

Wystawa Grand Press Photo

14 grudnia w Chatce Żaka odbył się wernisaż wystawy pokonkursowej XI edycji Grand Press Photo. Zaprezentowano na niej 73 pojedyncze zdjęcia oraz 13 fotoreportaży, które trafiły do finału konkursu. Zwiedzający mogli także zobaczyć zwycięskie projekty dokumentalne oraz Photo Book of The Year 2014. Finałowe prace zostały wybrane spośród

blisko pięciu tysięcy nadesłanych prezentacji. Obradom jury przewodniczył Christopher Morris – fotoreporter „Time”, współzałożyciel VII Photo, jeden z najbardziej utytułowanych fotoreporterów na świecie.

Główną nagrodę Grand Press Photo 2015 otrzymał Maciej Moskwa (Testigo Documentary). Jego fotografia przedstawia 12-letniego Hasuna w obozie dla syryjskich uchodźców w Suruc. Pochodzi z fotoreportażu pokazującego skutki ataku tzw. Państwa Islamskiego na kurdyjskie miasto Kobane w północnej Syrii. Cały reportaż Macieja Moskwy zdobył drugą nagrodę w kategorii „Wydarzenia – fotoreportaże”.

Fot. Bartosz Prohl

Posiedzenie Senatu UMCS – 16 grudnia

Umowa z firmą CONVERGYS

14 grudnia została podpisana umowa pomiędzy UMCS a firmą Convergys, która reprezentuje branżę BPO (ang. *Business Process Outsourcing*) i zajmuje się obsługą klientów z krajów niemieckojęzycznych. Umowa jest wynikiem współpracy pomiędzy Instytutem Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej (IGiLS) i firmą Convergys związanej z organizowaniem i wdrożeniem nowego kierunku studiów I stopnia „Germanistyka. język niemiecki w biznesie”. Jest to jedyny taki kierunek neofilologiczny w Polsce o profilu praktycznym, ukierunkowany na przygotowanie studentów do pracy w branży BPO i umożliwiający im zatrudnienie w firmie Convergys bezpośrednio po studiach.

W spotkaniu udział wzięli: rektor Stanisław Michałowski, dziekan Wydziału Humanistycznego Robert Litwiński, dyrektor Instytutu Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej Halina Ludorowska, Beata Kasperowicz-Stążka – przedstawiciel IGiLS ds. współpracy z pracodawcami, Olga Żukowska – pełnomocnik firmy Convergys do współpracy z IGiLS, Karol Grabias z Convergys, trener personalny, który będzie prowadził zajęcia ze studentami w języku niemieckim, obejmujące m.in. zarządzanie stresem, zarządzanie czasem, symulację bezpośrednich kontaktów z klientami itp.

Obradom Senatu przewodniczył rektor Stanisław Michałowski. Posiedzenie rozpoczęło się od gratulacji z okazji jubileuszu pracy zawodowej, które z rąk rektora otrzymali: dr hab. Teresa Pękala, prof. nadzw., prof. dr hab. Grzegorz Janusz, dr hab. Irena Pidek, prof. nadzw., dr hab. Hanna Dumala, prof. nadzw., dr hab. Teresa Bednarczyk, prof. nadzw., dr hab. Jerzy Garbiński, prof. nadzw., prof. dr hab. Henryk Chałupczak, prof. dr hab. Wanda Małek.

Następnie przedstawiono informację o wyniku wyborów uzupełniających do Senatu UMCS w grupie pozostałych nauczycieli akademickich. Mandat senatora uzyskała dr Małgorzata Kuśpit z Wydziału Pedagogiki i Psychologii. W związku z rezygnacją Joanny Marszałec Parlament Studentów powołał nowego senatora: Katarzynę Sawicką.

W dalszej kolejności rektor S. Michałowski przedstawił informację nt. działalności Kolegium Rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyła ona m.in.: dobiegającej końca pracy nad formułą Centrum Ecotech-Complex przy jednoczesnej konieczności przedłużenia terminu realizacji projektu, związanej z czasem niezbędnym na przygotowanie 7-Teslowego rezonansu; dotacji otrzymanej z MNiSW, w tym środków na remont kładki nad ul. Sowińskiego.

Senat UMCS zgodził się na zmiany w Uchwale nr XXIII-28.3/15 z 29 września 2015 r. ws. ustalania obowiązków nauczycieli akademickich, rodzaju zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiaru zajęć dydaktycznych oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych i zasad powierzenia prowadzenia zajęć dydaktycznych w godzinach ponadwymiarowych; a także przyjął uchwałę ws. wyrażenia zgo-

dy na korektę przez rektora planu rzeczowo-finansowego na rok 2015.

W dalszej części posiedzenia Senat UMCS przyjął plan działalności Uniwersytetu na rok 2016. Znalazły się w nim następujące cele strategiczne:

1. Utrzymanie liczby studentów, w tym studentów cudzoziemców.
2. Weryfikacja oferty dydaktycznej Uniwersytetu w zakresie kierunków studiów I i II stopnia, jednolitych magisterskich i studiów podyplomowych pod kątem rynku pracy oraz oczekiwania absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i studiów wyższych.
3. Poszerzenie oferty dydaktycznej kierunków studiów prowadzonych w języku angielskim.
4. Poprawa pozycji Uniwersytetu w obszarze badań naukowych, w tym: zwiększenie efektywności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na badania (granty naukowe), zwiększenie liczby publikacji naukowych i poprawa ich jakości, pozyskiwanie partnerów, uczelni i instytucji zagranicznych w ramach wspólnej realizacji projektów w programach Horyzont 2020 i nowej perspektywy finansowej, przygotowanie Wydziałów do oceny parametrycznej w 2017 r.
5. Rozwijanie współpracy z sektorem gospodarczym regionu.
6. Zwiększenie efektywności komercjalizacji wyników badań naukowych prowadzonych na UMCS, w tym zwiększenie realizacji zadań zleconych przez przedsiębiorców.
7. Poprawa lub utrzymanie wyniku finansowego na poziomie roku poprzedniego.
8. Zwiększenie efektywności wykorzystania majątku Uniwersytetu.
9. Podjęcie działań zmierzających do pozyskiwania środków niezbędnych na modernizację i remonty obiektów Uniwersytetu.

10. Utrzymanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi w zakresie dydaktyki, kultury i sportu, w szczególności ze szkołami z regionu.

11. Utrzymanie poziomu działań promocyjnych w zakresie działalności dydaktycznej i badawczej Uniwersytetu.

Kolejnym punktem porządku obrad było przedstawienie informacji dot. zatrudnienia nauczycieli akademickich w roku akademickim 2014/2015, z której wynika, że liczba pracowników w UMCS zmniejszyła się o 42 osoby.

W punkcie dot. spraw bieżących znalazły się informacje m.in. nt.: promocji doktorskich, Wigilii akademickiej, Koncertu „Idą, idą święta...”, Spotkania noworocznego oraz Nocy Biologów 2016.

Aneta Adamska
Rzecznik prasowy

UMCS w raporcie „Studenci zagraniczni w Polsce 2015”

Ukaż się najnowszy raport „Studenci zagraniczni w Polsce 2015” Fundacji Edukacyjnej „Perspektywy” nt. procesu umiędzynarodowienia polskiego szkolnictwa wyższego. Wyniki stanowią efekt badań Fundacji przeprowadzonych w I kwartale 2015 r., a także analiz danych pochodzących z badań Głównego Urzędu Statystycznego za rok akademicki 2014/2015 oraz OECD, UNESCO i Institute of International Education za rok 2013 i 2015.

Z badań dot. liczby studentów zagranicznych kształcących się w Polsce w 2015 r. wynika, że nasza Uczelnia, na której w roku akademickim 2014/2015 uczyło się 1131 cudzoziemców, plasuje się na VII pozycji wśród wszystkich szkół wyższych, a na IV w zestawieniu uczelni publicznych. UMCS zajmuje I miejsce wśród uczelni publicznych (IV w rankingu wszystkich szkół wyższych) pod kątem liczby studentów z Ukrainy oraz XI wśród uczelni uczących studentów z Białorusi.

Biorąc pod uwagę popularność kierunków studiów na polskich uczelniach wśród obcokrajowców, nasz Uniwersytet zajął kolejno:

- III miejsce w kategorii „Kierunki filologiczne” (łącznie kształcimy na nich 152 studentów),
- VIII miejsce w kategorii „Ekonomia” (81 studentów),
- IX miejsce w kategorii „Stosunki międzynarodowe” (144 studentów),
- XII miejsce w kategoriach „Turystyka i rekreacja” (103 studentów) i „Informatyka” (41 studentów).

UMCS został ponadto wskazany jako szkoła wyższa, w której uczy się najwięcej studentów zagranicznych w województwie lubelskim, a samo województwo stanowi trzeci co do liczby kształcących się cudzoziemców ośrodek akademicki w Polsce.

NASZE SUKCESY

Grant NPRH dla prof. I. Hofman

Prof. dr hab. Iwona Hofman otrzymała grant z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w kwocie 253 000 zł na realizację projektu badawczego „Publicystyka Leopolda Ungera”. Uzyskanie grantu wzmocni pozycję naukową Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu działającej na Wydziale Politologii UMCS, a wartość badań zaproponowanych w projekcie wynika ze źródłowego charakteru opracowania i pierwszej edycji publicystyki L. Ungera. Warto dodać, że L. Unger otrzymał tytuł doktora *honoris causa* UMCS w 2009 r.

Sukcesy w programie „Rozwój Sportu Akademickiego”

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło wyniki IV edycji naboru wniosków w programie „Rozwój Sportu Akademickiego”. Na liście projektów, które zyskały finansowanie, znalazły się dwa złożone przez pracowników UMCS:

- Akademicki Związek Sportowy w sporcie polskim w latach 1908–2015. Archiwizacja wyselekcjono-

wanych zasobów – udostępnienie i ekspozycja w internetowym muzeum „Dzieje AZS” (kierownik: dr hab. Dariusz Słapek, prof. nadzw., Wydział Humanistyczny); – Sport w szkole wyższej – aspekty formalno-prawne (kierownik: dr Jakub Jerzy Kosowski, Wydział Prawa i Administracji).

W IV edycji konkursu złożono 67 wniosków. Po zewnętrznych recenzjach i ułożeniu listy rankingowej zdecydowano się dofinansować 25 projektów na łączną kwotę ponad 6 mln zł.

Laureaci stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Wśród tegorocznych laureatów stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego znalazło się 17 studentów UMCS: Bartosz Cebula, Jolanta Golińska, Dominika Grzegorzczak, Ewelina Janas, Andrzej Jaros, Paulina Kalita, Kamil Klamer, Piotr Kobylski, Angelika Anna Koman, Mikołaj Kowalski, Przemysław Machaj, Mateusz Niścior, Joanna Nowak, Donata Rogala, Vitaliy Smygur, Marlena Stradomska, Karolina Anna Zoszak.

Koncert „Idą, idą Święta...”

„Idą, idą Święta...” to tytuł specjalnego koncertu świątecznego, który odbył się 18 grudnia w ACK UMCS „Chatka Żaka”. Gościem wydarzenia była Natalia Kukulska. Piosenkarce towarzyszyły: Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej pod dyrekcją prorektor Urszuli Bobryk oraz Orkiestra Trybunału Koronnego w Lublinie. Natalia Kukulska zaśpiewała najpiękniejsze polskie koledy. Dzięki aranżacji

dr. Marka Stefankiewicza z Zakładu Muzyki Rozrywkowej UMCS, spotkanie pełne było nostalgii i wzruszeń. Koncert zgromadził liczną publiczność. Wydarzenie było także doskonałą okazją do świętowania jubileuszu prorektor Urszuli Bobryk, która w tym roku obchodzi 30-lecie działalności dyrygenckiej oraz kierownictwa artystycznego Chóru Artystycznego UMCS im. J. Czerwińskiej.

NA WYDZIAŁACH

Wydział Biologii i Biotechnologii

Habilitacje

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 16 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia dr. Adamowi Bownikowi, do 30 września zatrudnionemu na stanowisku adiunkta w Katedrze Fizjologii Zwierząt i Toksykologii KUL. Dr A. Bownik przedłożył w postępowaniu habilitacyjnym jako istotne osiągnięcie naukowe cykl siedmiu publikacji pt. *Ochronne działanie ektoiny na zwierzęta w warunkach stresu*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr. A. Bownikowi przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: prof. Ryszard Słomski (przewodniczący), dr hab. Joanna Jakubowicz-Gil (sekretarz), recenzenci: prof. Ryszard Szadziewski, prof. Teresa Szklarzewicz, dr hab. Iwona Wojda, członkowie: dr hab. Anna Skoracka, prof. Wanda Małek.

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 16 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia dr Iwonie Komanieckiej, zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Zakładzie Genetyki i Mikrobiologii. Dr I. Komaniecka przedłożyła w postępowaniu habilitacyjnym jako istotne osiągnięcie naukowe cykl sześciu publikacji pt. *Wybrane elementy ściany komórkowej bakterii z rodzaju Bradyrhizobium*. Uchwałę popie-

rającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr I. Komanieckiej przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: prof. Ewa Łojkowska (przewodnicząca), dr hab. Jolanta Jaroszuk-Ścisiel (sekretarz), recenzenci: prof. Elżbieta Jagusztyn-Krynicka, dr hab. Krzysztof Pyrc, prof. Andrzej Gamian, członkowie: dr hab. Joanna Saluk, prof. nadzw., dr hab. Zbigniew Kaczyński.

Wyjazdy

W dn. 2–5 grudnia dr hab. Anna Jarosz-Wilkofazka, prof. nadzw. z Zakładu Biochemii przebywała na Uniwersytecie Medycznym w Greifswaldzie (Niemcy) w ramach seminarium naukowego, podczas którego wygłosiła wykład „Antimicrobial activity of different preparations isolated from fungi”.

Spotkania

15 grudnia na Wydziale Biologii i Biotechnologii odbyło się uroczyste posiedzenie naukowe z okazji 70-lecia Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego, podczas którego prof. dr hab. Bożenna Czarna wygłosiła wykład „Taśmy pamięci. Refleksje z okazji 70-lecia Oddziału Lubelskiego PTB”.

8 grudnia na Wydziale Biologii i Biotechnologii odbyło się spotkanie, podczas którego prof. dr hab. Maria Kozioł-Montewka z Katedry i Zakładu Mikrobiologii Lekarskiej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (II Wydział Lekarski z Oddziałem Anglojęzycznym) wygłosiła referat „Udział mikrobiomu przewodu pokarmowego w zdrowiu i chorobach człowieka”. Spotkanie zorganizowały Polskie Towarzystwo Mikro-

logów Oddział w Lublinie, Polskie Towarzystwo Genetyczne Oddział w Lublinie, Lubelskie Towarzystwo Naukowe Wydział II Nauk Biologicznych, Polskie Towarzystwo Wirusologiczne, Komisja Biotechnologii Oddział PAN w Lublinie, Polskie Towarzystwo Biochemiczne Oddział w Lublinie i Polskie Towarzystwo Botaniczne.

Wydział Chemii

Habilitacje

Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu 21 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk chemicznych w dyscyplinie chemia dr Monice Wawrzekiewicz, adiunktowi z Zakładu Chemii Nieorganicznej. Dr M. Wawrzekiewicz przedłożyła w postępowaniu habilitacyjnym jako istotne osiągnięcie naukowe cykl 18 oryginalnych prac naukowych pt. *Badania procesu sorpcji barwników na jonitach różnego typu oraz sorbentach z tworów wodnych i ścieków*. Recenzenci: prof. Teofil Jesionowski (Politechnika Poznańska), prof. Andrzej Świątkowski (Wojskowa Akademia Techniczna im. J. Dąbrowskiego w Warszawie), prof. Andrzej Dąbrowski (UMCS).

Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu 21 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk chemicznych w dyscyplinie chemia dr Małgorzacie Maciejewskiej, adiunktowi z Zakładu Chemii Polimerów.

Dr M. Maciejewska przedłożyła w postępowaniu habilitacyjnym jako istotne osiągnięcie naukowe cykl 13 oryginalnych prac naukowych pt. *Permanently porous polymer materials – preparation, characterization, selected directions of application*. Recenzenci: prof. Andrzej Trochimczuk (Politechnika Wrocławska), prof. Marian Zaborski (Politechnika Łódzka), prof. Henryk Galina (Politechnika Rzeszowska im. I. Łukasiewicza).

Doktoraty

7 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Macieja Kowalczyka. Temat: „Badania nad sorpcją jonów metali ciężkich na jonitach i sorbentach hybrydowych”. Promotor: prof. dr hab. Zbigniew Hubicki. Recenzenci: dr hab. Jerzy Gęca, prof. nadzw. (Politechnika Częstochowska), dr hab. Rajmund Michalski, prof. nadzw. (Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN w Zabrzu).

Wyjazdy zagraniczne

Dr hab. Marek Stankevič z Zakładu Chemii Organicznej w dn. 16–18 grudnia brał udział jako recenzent w obronie pracy doktorskiej Eleonore Payen de la Garanderie, Ecole Polytechnique, Francja.

Dr Magdalena Greluk oraz dr Witold Zawadzki z Zakładu Technologii Chemicznej w dn. 1–4 grudnia uczestniczyli w spotkaniu sprawozdawczym międzynarodowego projektu badawczego 7FP „Development of a Portable Internal Reforming Methanol High Temperature PEM Fuel Cell System”, Duisburg, Niemcy.

Dr Małgorzata Maciejewska z Zakładu Chemii Polimerów w dn. 28 grudnia 2015 – 28 stycznia 2016 uczestniczyła w realizacji grantu międzynarodowego Marie Curie (PEOPLE) – IRSES, akcji 7. Programu Ramowego UE, Ioffe Physico – Technical Institute, Institute of Macromolecular Compounds of the Russian

Academy of Sciences, St. Petersburg, Rosja.

Wydział Filozofii i Socjologii

Konferencje

W dn. 12–13 grudnia na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Filozoficzna EPISTEME. Jej celem była promocja filozofii, wymiana myśli, idei, możliwość nawiązania nowych znajomości oraz coraz lepszej integracji środowiska jej pasjonatów. Organizatorami konferencji byli: Wydział Filozofii i Socjologii, Fundacja na rzecz Promocji Nauki i Rozwoju TYGIEL oraz Zakład Etyki i Filozofii Człowieka Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

15 grudnia w sali obrad Rady Wydziału Filozofii i Socjologii odbyła się prelekcja dr. Dominiki Polkowskiej „The Precarity Trap in the Youth Labour Market. Flexible Employment in Japan and Poland”, transmitowana online (*web lecture*) dla studentów z Yamaguchi Prefectural University (Japonia). Tematyka wykładu dotyczyła charakterystyki i podstawowych ujęć zjawiska prekariatu. Pod tym kątem została omówiona sytuacja młodych osób na rynku pracy, jak również porównano skalę zjawiska w Polsce i w Japonii na podstawie danych OECD.

Sukcesy

Interdyscyplinarne czasopismo naukowe „Kultura i Wartości” po raz pierwszy znalazło się na liście czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Wydział Humanistyczny

Habilitacje

15 grudnia uchwałą nr 54/2015 Rady Wydziału Historycznego UAM w Po-

znaniu dr Annie Zalewskiej z Instytutu Archeologii nadano stopień doktora habilitowanego nauk historycznych w dyscyplinie archeologia za osiągnięcia w temacie „Archeologia – Przeszość – Społeczeństwo: konceptualizacja problemów poznawczych (we) współczesności”.

Doktoraty

2 grudnia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Tetyany Kuzyk. Temat: „Świat rustykalny w literaturze ukraińskiej i białoruskiej końca XIX – początku XX wieku. Powieść Olgi Kobyłańskiej *Ziemia* a epos poetycki Jakuba Kołasa *Nowa Ziemia*”. Promotor: prof. dr hab. Siergiej Kowalow (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Jan Czykwin (Uniwersytet w Białymstoku), dr hab. Ihor Nabytowych, prof. nadzw. (UMCS).

2 grudnia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Marcina Mieczysława Dziwiśza. Temat: „Kreowanie rzeczywistości fantastycznej w oryginale i przekładzie wybranych utworów literatury fantasty”. Promotor: prof. dr hab. Roman Lewicki (UMCS). Recenzenci: dr hab. Krzysztof Hejwowski, prof. nadzw. (UW), dr hab. Maria Mocarz-Kleindienst (KUL).

Konferencje

Dr Agnieszka Kościuk-Jarosz z Zakładu Kultury Polskiej wzięła udział w konferencji naukowej „Media – Dziennikarstwo – Muzyka”, zorganizowanej przez Uniwersytet Szczeciński w dn. 17–18 listopada, podczas której wygłosiła referat pt. „Media poświęcone współczesnym inspiracjom folklorem muzycznym w Polsce – stan i perspektywy”.

22 listopada w Hańsku (pow. włodawski) odbyła się promocja publikacji pt. *Z badań nad kulturą ludową Hańska i okolic. Tradycja i współczesność* (Chełm 2014) pod redakcją Jana Adamowskiego i Agnieszki Kościuk – pracowników Zakładu Kultury Polskiej.

Spotkanie towarzyszyło uroczystościom z okazji 25-lecia Gminnego Ośrodka Kultury w Hańsku. Referaty wygłosili: prof. dr hab. Jan Adamowski, „Niematerialne dziedzictwo kulturowe jako forma promocji i czynnik rozwoju regionu”; prof. dr hab. Jan Adamowski i dr Agnieszka Kościuk-Jarosz, „Tradycja ludowa Hańska i okolic w badaniach kulturoznawczych – refleksje redaktorów publikacji”.

W dn. 26–27 listopada dr Dariusz Wróbel z Zakładu Historii Polski Średniowiecznej i Dziejów Gospodarczych wziął udział w konferencji naukowej „Jan Długosz (1415–1480). Życie i dzieło”, zorganizowanej w Krakowie przez Instytut Historii UJ oraz Instytut Historii UW. Dr D. Wróbel wygłosił referat „Bezkrólowie, małoletniość i nieobecność władcy w *Rocznikach Jana Długosza*”.

Prof. dr hab. Jan Adamowski, dr Mariola Tymochowicz i dr Agnieszka Kościuk-Jarosz z Zakładu Kultury Polskiej wzięli udział w konferencji naukowej „Architektura – Drewno – Bychawa”, która odbyła się 28 listopada w Bychawie, a została zorganizowana przez Bychawskie Towarzystwo Regionalne. Referaty wygłosili: prof. dr hab. Jan Adamowski, „Wartości kultury tradycyjnej okolic Bychawy”; dr Mariola Tymochowicz, „Architektura drewniana w gminie Bychawa”; dr Agnieszka Kościuk-Jarosz, „Wierzenia i zwyczaje związane z domem w polskiej kulturze tradycyjnej – wybrane zagadnienia”.

W dn. 3–4 grudnia w Bibliotece Międzyuczelnianej w Stalowej Woli odbyła się II konferencja naukowa „Archeologia Kotliny Sandomierskiej”, zorganizowana przez Muzeum Regionalne w Stalowej Woli, Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Fundację Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego. Udział w niej pracownicy Instytutu Archeologii: dr hab. Jerzy Libera, prof. nadzw. z referatem

„Osadnictwo kultury łużyckiej na terenie Kotliny Sandomierskiej w świetle znalezisk toporów kamiennych”, dr hab. Halina Taras z referatem „Osada kultury trzcinieckiej w Zalesiu, stan. 5. pow. niżański” oraz dr Marek Florek z referatem „Stan badań nad budownictwem obronnym w północnej części Kotliny Sandomierskiej w średniowieczu i okresie staropolskim (do końca XVIII wieku)”.

W dn. 3–5 grudnia dr hab. Elżbieta Flis-Czeriak (Instytut Filologii Polskiej) wzięła udział w konferencji „Wskrzесиć choćby chwilę. Władysław Reymonta zmagania z myślą i formą”, zorganizowanej przez Zakład Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski IFP UAM w Poznaniu oraz Wydział Filologiczno-Filozoficzny PTPN. Podczas konferencji wygłosiła referat: „Okolo roku 1794. Reymont – Miciński”.

W dn. 3–6 grudnia odbyła się konferencja online „Cognitive Linguistics in Wrocław Conference”, zorganizowana przez Instytut Anglistyki Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Polskie Towarzystwo Językoznawstwa Kognitywnego. Wykład plenarny pt. „Virtual lexicogrammar” wygłosił dr hab. Adam Głaz (<https://sites.google.com/site/coglingwroc/plenary-lecture/adam-glaz-plenary-lecture>). W konferencji wzięła też udział mgr Alicja Dziedzic-Rawska, która wygłosiła wykład pt. „Names for ethnic minorities in Polish prison slang” (<https://sites.google.com/site/coglingwroc/panels/metaphor-and-metonymy/paper-7>).

4 grudnia dr Dariusz Wróbel uczestniczył w ogólnopolskiej konferencji pt. „Hołd pruski. Geneza i znaczenie”, zorganizowanej przez Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie oraz Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie. Temat referatu: „Hołd pruski 115 lat wcześniej – o jednym precedensie z czasów Władysława Jagiełły”.

Dr hab. Leszek Wierzbicki z Zakładu Historii XVI–XVIII wieku w dn. 7–8 grudnia uczestniczył w konferencji naukowej „Społeczeństwo staropolskie a elity”, zorganizowanej przez Instytut Historii PAN im. T. Manteuffla w Warszawie oraz redakcję „Społeczeństwa Staropolskiego”. Przedstawił tam referat „Marszałkowie Trybunału Koronnego z lat 1669–1696”.

W dn. 9–10 grudnia odbyła się konferencja „KulTube – Kultura wobec Youtube’a”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Cyberkultury działające przy Instytucie Kulturoznawstwa. Celem spotkania było pokazanie YouTube’a w kontekście przemian współczesnych mediów cyfrowych i szeroko rozumianej kultury oraz dyskusja nad rolą serwisu a we współczesnej kulturze.

11 grudnia prof. dr hab. Jerzy Święch i dr Monika Gabryś-Sławińska (Instytut Filologii Polskiej) wzięli udział w sympozjum naukowym „Edytorstwo od-nowa? Metodologia i konteksty edytorstwa literatury poromantycznej”, zorganizowanym przez Instytut Polonistyki Stosowanej UW, Instytut Dokumentacji i Studiów nad Literaturą Polską oraz Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza w Warszawie.

W dn. 10–11 grudnia prof. dr hab. Feliks Czyżewski, kierownik Zakładu Filologii Ukraińskiej, wziął udział w międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Święte księgi Żydów, chrześcijan i muzułmanów w słowiańskim kręgu kulturowym”, zorganizowanej przez Wydział Filologiczny UMK w Toruniu. Konferencję dedykowano prof. Czesławowi Łapiczowi, sławiście i kitabiście z UMK, badaczowi rękopiśmiennych tekstów Tatarów z Wielkiego Księstwa Litewskiego. Problematyka spotkania obejmowała badania kitabistyczne, a także cerkiewnystykę, dialektologię słowiańską, islamoznawstwo i translatorykę. Podczas sesji plenarnej prof. F. Czyżewski wygłosił referat pt. „O metodzie dokumentacji tekstów gwarowych na

obszarze dwujęzycznym (na przykładzie wschodniej Lubelszczyzny) – uwagi z pozycji potrzeb tekstologii gwarowej”.

11 grudnia odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Logopeda nie tylko dla dzieci. Zaburzenia mowy i słuchu u osób dorosłych”, zorganizowana przez Naukowe Koło Logopedów i Audiologów UMCS, w której udział wzięli logopedzi, neurologopedzi, surdologopedzi, pedagodzy, psychologowie oraz osoby zainteresowane szeroko pojętą tematyką zaburzeń mowy i słuchu osób dorosłych.

12 grudnia w Woli Osowińskiej (pow. radzyński) odbyła się X Ogólnopolska Sesja Naukowa „Niematerialne dziedzictwo kulturowe Południowego Podlasia i jego ochrona”, zorganizowana przez Zakład Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS oraz Gminny Ośrodek Kultury w Borkach z siedzibą w Woli Osowińskiej. W spotkaniu udział wzięli pracownicy i doktoranci Instytutu Kulturoznawstwa, wygłaszając referaty: prof. dr hab. Jan Adamowski, „Pojęcie niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz formy jego ochrony w świetle Konwencji UNESCO z 2003 roku”; dr hab. Katarzyna Smyk, „Dobre praktyki służące ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego na Południowym Podlasiu”; dr Mariola Tymochowicz, „Śladami kapliczek i krzyży przydrożnych z gminy Borki – od badań terenowych do oferty turystycznej”; mgr Marzena Badach, „Żegnam cię, mój świecie wesoły... – czyli śpiewy pogrzebowe Południowego Podlasia”; mgr Beata Maksymiuk-Pacek, „Dokumentacja źródłowa pieśni ludowych z Południowego Podlasia w zbiorach Pracowni »Archiwum Etnolingwistyczne« UMCS i Instytutu Sztuki PAN”.

Dr hab. Jerzy Durczak wygłosił referat „After Bologna: American Studies in Poland” na konferencji „The Future of Teaching American Studies in

Europe”, zorganizowanej przez Freie Universität Berlin.

Goście

7 grudnia w Instytucie Filologii Polskiej odbył się gościnny wykład dr hab. Kamili Budrowskiej (UwB) „Edytorstwo literatury XX w. w świetle badań nad cenzurą PRL”. Prof. K. Budrowska jest kierownikiem unikalnego w Polsce Ośrodka Badań Filologicznych nad Cenzurą PRL. W wykładzie uczestniczyli studenci polonistyki i e-edytorstwa.

Sztuka pisania – spotkanie z uczniami szkół partnerskich Instytutu Filologii Polskiej

17 grudnia odbyło się spotkanie uczniów i nauczycieli szkół partnerskich Instytutu Filologii Polskiej w ramach programu polonistyka.edu. W programie znalazły się m.in.: recital Łukasza Jemioły, spotkanie autorskie z Marcinem Wrońskim, autorem serii kryminalnej o komisarzu Maciejewskim czy wykład prof. Arkadiusza Bałtajewskiego pt. „Jak napisać dobrą recenzję? Uwagi praktyka i dydaktyka”. Spotkanie było okazją do wspólnego zastanowienia się nad pisaniem jako tworzeniem oraz jako odbieraniem literatury.

Różne

Zakład Antropologii Społecznej, we współpracy z Ośrodkiem Animacji Misyjnej przy domu Słowa Bożego Misjonarzy Werbistów w Lublinie oraz Biblioteką Główną UMCS, zorganizował wystawę „Rola muzyki w historii ewangelizacji Indian w Redukcjach Jezuickich w Boliwii i jej status obecny w życiu potomków owych Indian – o. Piotr Nawrot svd, misjonarz i muzykolog”. Wystawa była czynna w holu Biblioteki Głównej UMCS w dn. 26 listopada – 5 grudnia.

17 grudnia na Wydziale Humanistycznym odbył się finał konkursu plastycznego „Archeolog – najciekawszy zawód świata”, który został zorganizowany przez Instytut Archeologii oraz Koło Naukowe Stu-

dentów Archeologii UMCS pod honorowym patronatem Dziekana Wydziału Humanistycznego UMCS. Jury w składzie: prof. Andrzej Kowski, dr hab. Piotr Łuczkiwicz, mgr Dorota Tymczak (Instytutu Archeologii) oraz dr Zbigniew Stanuch (Zakład Rzeźby i Ceramiki Instytutu Sztuk Pięknych) przyznało siedem nagród oraz 12 wyróżnień, oceniając blisko 200 nadesłanych prac. Organizacja konkursu oraz nagrody sfinansowane zostały ze środków Rektora UMCS, Dziekana Wydziału Humanistycznego oraz sklepów PAPER-TECH i Art&Hobby Studio z Lublina. Patronem medialnym przedsięwzięcia było Radio eR.

Wydział
Nauk o Ziemi
i Gospodarki
Przestrzennej

Konferencje

Pracownicy Zakładu Meteorologii i Klimatologii wraz z członkami Polskiego Towarzystwa Geofizycznego (o. w Lublinie) oraz Komisji Agrometeorologii i Klimatologii Stosowanej PAN (o. w Lublinie) podjęli się organizacji IV Ogólnopolskiej Konferencji Metodycznej „Problematyka pomiarów i opracowań elementów meteorologicznych”. Prof. dr hab. Bogusław M. Kaszewski został przewodniczącym komitetu organizacyjnego, zaś dr hab. Marek Nowosad, prof. nadzw. – przewodniczącym komitetu naukowego. Konferencja odbywać się będzie pod patronatem Dziekana WNoZiGP w dn. 12–14 września 2016 r. w Lublinie. Więcej informacji: www.klimat2016.umcs.lublin.pl.

Pracownicy Zakładu Geografii Regionalnej i Turystyki podjęli się organizacji ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. „Od regionu geograficznego do regionu turystycznego” z okazji 60-lecia ww. Zakładu. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego został prof. dr hab. An-

drzej Świeca. Konferencja odbędzie się w dn. 29–30 września 2016 r. w Lublinie. Więcej informacji o wydarzeniu udziela mgr Marta Józwiak (sekretarz): marjocz@umcs.pl. ●

Goście

Wydział gościł przedstawicieli Wydziału Geograficznego Narodowego Uniwersytetu im. W. Hnatiuka w Tarnopolu – dziekana prof. dr. hab. Kuzyszyna A. Wasilowicza oraz prof. dr. hab. Innę W. Popańską. Celem spotkania było nawiązanie współpracy naukowej pomiędzy wydziałami. ●

GISday 2015 UMCS

350 osób odwiedziło 18 listopada. Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS, aby dowiedzieć się, czym są i jakie zastosowanie mają systemy informacji geograficznej. Podczas trzech sesji referatowych zaprezentowano 13 referatów tematycznych. W międzyczasie odbyło się 11 szkoleń warsztatowych oraz przeprowadzono gry terenowe dla ośmiu grup. Hol Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej na czas wydarzenia stał się Otwartą Strefą Pokazową, w której zaprezentowało się osiem firm i instytucji z regionu lubelskiego. Wśród prelegentów byli zarówno pracownicy naukowi, przedstawiciele firm z branży GIS, jak i osoby, które w swojej pracy wykorzystują narzędzia GIS do wspomagania procesów decyzyjnych oraz planowania nowych inwestycji. ●

Środowisko akademickie reprezentowali twórcy kierunku geoinformatyka na UMCS: dr Leszek Gawrysiak z prezentacją dotyczącą rynku pracy GIS w Polsce i na świecie oraz dr hab. Przemysław Stpiczyński, który przedstawił zastosowania superkomputerów w przetwarzaniu danych przestrzennych. Ponadto, pracownicy Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej – dr Waldemar Kociuba oraz dr Grzegorz Gajek – przybliżyli możliwości wykorzystania skaningu laserowego, prezentując dotychczasowe osiągnięcia,

a także wykonując skan auli wraz ze zgromadzonymi w niej osobami. ●

Nie zabrakło również przedstawicieli studentów. Joanna Borowska i Aleksandra Dąbrowska opowiedziały o działalności i zrealizowanych projektach Studenckiego Koła Naukowego Geoinformatyków GeoIT. Swoją obecnością wydarzenie zaszczylili przedstawiciele czołowych firm geoinformatycznych, geodezyjnych i informatycznych Lubelszczyzny (i nie tylko), takich jak: DataArt, GIS-EXPERT, Esri Polska, GIS Support, Geosystems, OPGK Lublin, PD Co oraz IUNG. Podejmowana tematyka dotyczyła praktycznych zastosowań GIS, a w wielu przypadkach stanowiła zachętę do dalszej edukacji w kierunku realizacji omawianych rozwiązań. Słuchaczami sesji referatowych byli zarówno studenci UMCS, jak i licznie przybyli uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z Lublina i okolic. ●

Różne

Rada Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej mianowała dr. hab. Piotra Zagórskiego (Zakład Geomorfologii) na kierownika XXVIII Wyprawy Naukowej UMCS na Spitsbergen. ●

Rada Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej wybrała mgr. Jakuba Kunę (Zakład Kartografii i Geomatyki) na członka Wydziałowej Komisji ds. Promocji i Marketingu. J. Kuna będzie zajmował się promocją w mediach społecznościowych. ●

Dziekan prof. dr hab. Radosław Dobrowolski podpisał list intencyjny ws. międzynarodowej współpracy dot. realizacji projektu stanowisk geoturystycznych na Grzędzie Sokalskiej. Stronami w planowanym projekcie są: LGD Stowarzyszenie „G6 Grzędy Sokalskiej”, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Loess Focus Group funkcjonująca w ramach International Union for Quaternary Research (INQUA). ●

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

9 grudnia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Marcina Cabaka. Tytuł: „Podmiotowe uwarunkowania sposobów spędzania czasu wolnego przez osoby migrujące zarobkowo”. Recenzenci: prof. dr hab. Zenon Jasiński i dr hab. Ewa Sarzyńska-Mazurek. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Bera. ●

11 grudnia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Katarzyny Tarki. Tytuł: „Aksjologiczne korelaty funkcjonowania zawodowego pracowników socjalnych”. Recenzenci: prof. dr hab. Krystyna Marzec-Holka i prof. dr hab. Andrzej Radziejewicz-Winnicki. Promotor: dr hab. Anna Kanios, prof. nadzw., promotor pomocniczy: dr Małgorzata Kuśpit. ●

Konferencje

8 grudnia dr Agata Świdzińska (Zakład Edukacji Międzykulturowej) i dr Anna Bieganowska (Zakład Pedagogiki i Edukacji Zdrowotnej), na zaproszenie Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, przeprowadziły zajęcia „Między nami kulturami – edukacja wobec różnic. Od problemów lokalnych do wyzwań globalnych”, w których wzięli udział pracownicy Centrum oraz nauczyciele wrocławskich szkół. 9 grudnia uczestniczyły w konferencji zorganizowanej w ramach Wrocławskich Spotkań Edukacyjnych dla nauczycieli i dyrektorów wrocławskich placówek edukacyjnych, na której wygłosiły wykład „Edukacyjny wymiar kształtowania postaw społecznych”. ●

Sukcesy

Dr Anna Bieganowska zajęła III miejsce w Plebiscycie „Dziennika Wschodniego” – „Człowiek Roku”, kategoria „Zwykły Bohater”. Od 22 lat dr A. Bieganowska jest

wolontariuszką akcji Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimą. Od wielu lat angażuje się również w działania związane z integracją społeczną. Pracowała m.in. przy licznych projektach adresowanych do osób niepełnosprawnych. ●

Wydział Politologii

Habilitacje

18 grudnia Rada Wydziału Politologii na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: prof. dr hab. Andrzej Antoszewski (przewodniczący), dr hab. Ewa Nowak (sekretarz), recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Jaskiernia, prof. dr hab. Grzegorz Rydlewski, prof. dr hab. Marek Żmigrodzki, członkowie: dr hab. Tadeusz Wallas, prof. dr hab. Grzegorz Janusz, podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie nauk o polityce dr Krystynie Leszczyńskiej (Zakład Dziennikarstwa). Temat rozprawy: *Senat Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1989–2011*. ●

18 grudnia Rada Wydziału Politologii na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: prof. dr hab. Konstanty Wojtaszczyk (przewodniczący), dr hab. Agata Ziętek (sekretarz), recenzenci: prof. dr hab. Marian Haliżak, dr hab. Przemysław Osiewicz, prof. dr hab. Marek Pietraś, członkowie: prof. dr hab. Dariusz Popławski, prof. dr hab. Grzegorz Janusz, podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie nauk o polityce dr Beacie Surmacz (Zakład Stosunków Międzynarodowych). Temat rozprawy: *Ewolucja współczesnej dyplomacji. Aktorzy – struktury – funkcje*. ●

Doktoraty

11 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Tomasza Białobłockiego pt. „Mniej-

szczość rosyjska w życiu politycznym Ukrainy (1991–2011)”. Promotor: prof. dr hab. Edward Olszewski (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Walenty Baluk (UMCS), prof. dr hab. Anatolij Romanyuk (Narodowy Uniwersytet Lwowski). ●

Wydział Prawa i Administracji

Habilitacje

15 grudnia Rada Wydziału Prawa i Administracji, uwzględniając pozytywną opinię Komisji Habilitacyjnej w składzie: dr hab. Elżbieta Dynia, prof. nadzw. (przewodnicząca; URz), dr hab. Sławomir Patyra, prof. nadzw. (sekretarz; UMCS), recenzenci: dr hab. Michał Balcerzak, prof. nadzw. (UMK), dr hab. Adam Wiśniewski, prof. nadzw. (UG), dr hab. Andrzej Korybski, prof. nadzw. (UMCS), członkowie: dr hab. Brygida Kuźniak (UJ), prof. dr hab. Leszek Leszczyński (UMCS), podjęła uchwałę o nadaniu dr. Bartoszowi Liżewskiemu (UMCS) stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych. ●

Doktoraty

1 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Piotra Szczekockiego. Temat: „Postępowanie egzekucyjne w procesie stosowania prawa. Studium teoretyczno-prawne”. Promotor: prof. dr hab. Leszek Leszczyński. Recenzenci: dr hab. Paweł Chmielnicki, prof. nadzw. (Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie), dr hab. Andrzej Korybski, prof. nadzw. (UMCS). ●

Konferencje

10 grudnia odbyła się trzecia konferencja naukowa „Prawo na obcasach”, zorganizowana przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Lublin. Podczas spotkania zaprezentowano referaty: mec. Magdalena Korol, „Case study – wykorzystanie wizerunku”; Martyna Janus, „Czy luksusowe marki są jesz-

cze luksusowe, czyli jak drogie marki wkradają się do życia codziennego”; Monika Butryn, „Dress code w zawodzie prawnika”; Agnieszka Tokarz-Iwanek, „Niezdrowa konkurencja – o kopiowaniu innych projektów”. ●

11 grudnia odbyła się konferencja naukowa pt. „Etyka zawodowa komornika sądowego”, zorganizowana przez Radę Izby Komorniczej w Lublinie oraz Ośrodek Naukowo-Szkoleniowy przy Krajowej Radzie Komorniczej w Warszawie, pod patronatem Dziekana Wydziału Prawa i Administracji prof. dr hab. Anny Przyborskiej-Klimczak i Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie Krzysztofa Szwarczaka. ●

11 grudnia odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Stosowanie kodeksu postępowania administracyjnego w szkolnictwie wyższym”, zorganizowana przez Wydział Prawa i Administracji oraz Instytut Rozwoju Szkolnictwa Wyższego. Konferencja zainicjowała cykl corocznych konferencji poświęconych problematyce prawnych aspektów szkolnictwa wyższego w Polsce. Wystąpienia koncentrowały się wokół takich zagadnień jak: wydawanie decyzji administracyjnych przez centralne organy władzy publicznej (w szczególności właściwego ministra) w stosunku do uczelni będących adresatami tych decyzji; indywidualne sprawy studentów i doktorantów; stosowanie kpa w postępowaniach dyscyplinarnych; procedury awansu naukowego – postępowanie o nadanie stopni naukowych i tytułu naukowego; postępowania związane z przyznawaniem środków na badania naukowe w świetle ustawy o zasadach finansowania nauki. Patronat nad konferencją objęli: Przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. dr hab. Jerzy Woźnicki, Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich prof. dr hab. Wiesław Banyś, Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski. ●

Jubileusz prof. W. Śladkowskiego uczczony publikacją naukową

3 grudnia 2015 r. w Bibliotece Wojewódzkiej im. H. Łopacińskiego w Lublinie odbyła się promocja najnowszej książki prof. dr. hab. Wiesława Śladkowskiego pt. *Szkice polsko-francuskie XIX-XX wiek*. W 2015 r. Profesor obchodził 80. urodziny, 60-lecie pracy naukowej i 50-lecie obrony pracy doktorskiej. Publikacja zbioru artykułów Jubilatę wpisujących się w główny nurt Jego badań, którym są stosunki polsko-francuskie i dzieje polskiej emigracji we Francji w XIX-XX w., stanowi doskonałe *résumé* Jego pracy naukowej. Taki był zamysł Autora, który postanowił w ten sposób świętować rocznicę.

Na uroczystości zgromadzili się liczni przyjaciele, uczniowie i współpracownicy Profesora. Obecni byli przedstawiciele organizacji kulturalno-naukowych, z którymi związany jest Jubilat. Gospodarzami spotkania byli Dyrektor Biblioteki mgr Zofia Ciuruś oraz Zastępca Dyrektora ds. Merytorycznych dr Grzegorz Figiel. Władze Wydziału Humanistycznego UMCS reprezentował Dziekan dr hab. Robert Litwiński, prof. nadzw. oraz Prodziekan – prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska i dr hab. Marek Woźniak, prof. nadzw. Nie zabrakło Dyrektora Instytutu Historii dr. hab. Dariusza Słapka, prof. nadzw. Lubelskie Towarzystwo Naukowe reprezentował Prezes prof. dr hab. Artur Korobowicz, samorząd województwa – dr Marian Janusz Kawałko z Urzędu Marszałkowskiego. Obecni byli także: Prezes Lubartowskiego Towarzystwa Regionalnego mgr Maria Kozioł, Prezes Towarzystwa Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego mgr Andrzej Zdunek, profesorowie z zaprzyjaźnionych uczelni – prof. dr hab. Wiesław Caban z UJK w Kielcach oraz ks. prof. dr hab. Edward Walenwander i ks. prof. dr hab. Zygmunt Zieliński z KUL. Lubelskie Towarzy-

stwo Miłośników Książki reprezentował Prezes, a jednocześnie jeden z pierwszych naukowców, z którymi Jubilat zetknął się na lubelskiej uczelni – doc. dr Jan Gurba.

Witając gości, dr Grzegorz Figiel zauważył, iż jakkolwiek UMCS jest jednostką macierzystą Jubilatę, to jednak liczne grono uczestników seminariów magisterskich i doktorskich Profesora, którzy związali się z różnymi organizacjami kulturalnymi, pozwala na świętowanie Jego uroczystości w tak urozmaiconym gronie. Następnie zaprezentował najnowszą publikację Profesora, której Biblioteka Wojewódzka im. H. Łopacińskiego jest wydawcą, a sam Wicedyrektor jednym z jej redaktorów.

Laudację wygłosiła prof. dr hab. Małgorzata Willaume, kierownik Zakładu Historii XIX w. UMCS, z którym to Zakładem (bez względu na jego przemiany organizacyjne i nazewnictwo) Profesor jest związany od początku swojej kariery naukowej. W swoim wystąpieniu naszkicowała karierę naukową Jubilatę, podkreślając nowatorstwo Jego badań nad problematyką polsko-francuską oraz bardzo wysoki poziom prac, które pozwoliły Mu stać się uznanym autorytetem w tej dziedzinie zarówno w kraju, jak i za gra-

nicą. Prelegentka zwróciła także uwagę na fakt, że Jubilat wywodzi się ze znakomitej szkoły historycznej Szymona Askenazego oraz stał się jednym z najistotniejszych jej kontynuatorów. W wystąpieniu nie zabrakło motywów rodzinnych, sprowadzających się do podkreślenia roli, jaką dla działalności naukowej odegrała swoista atmosfera domu Państwa Śladkowskich, co jest w dużej mierze zasługą żony Jubilatę dr Grażyny Śladkowskiej oraz córki Anny Śladkowskiej-Szłapy.

Po laudacji głos zabierali zaproszeni goście, którzy zgodnie podkreślali wysokie kompetencje naukowe Jubilatę. Prof. R. Litwiński docenił walory Jubilatę jako najwyższej klasy historyka, człowieka i pisarza. Prezes LTN prof. A. Korobowicz stwierdził, iż nie zbyt często nadawane wyróżnienie „Zasłużony dla Lubelskiego Środowiska Naukowego”, które towarzystwo to w 2011 r. przyznało Jubilatę, trafiło w najbardziej odpowiednie ręce. Prezes Lubartowskiego Towarzystwa Regionalnego zwróciła uwagę na zasługi Profesora dla rozwoju i popularyzacji regionalistyki, której poświęcił sporo miejsca w swoich badaniach naukowych, w szczególności okresowi powstania styczniowego na Lubelszczyźnie. Podkreślano jednak nade wszystko

Fot. Paweł Znamierowski

• Prof. Wiesław Śladkowski

Fot. Paweł Znamierowski

• Prof. Małgorzata Willaume

życzliwość Jubilata wobec ludzi przy jednoczesnych dużych wymaganiach, które przed nimi stawiał. Wzorowanie się na Profesorze pozwoliło wielu Jego uczniom osiągnąć stopnie naukowe i stanowiska determinujące ich dalsze losy. W przemowach nie zabrakło wątków osobistych oraz wspomnień z lat studenckich. We wszystkich wystąpieniach najmocniej eksponowano aspekt wdzięczności wobec Jubilata, życząc mu wielu lat owocnej pracy i kolejnych publikacji, będących emanacją Jego wyjątkowych zdolności naukowych i niewątpliwego talentu pisarskiego.

Oficjalną część zakończyło wystąpienie Profesora. W nader malowniczy sposób Jubilat wspominał początki swojej kariery naukowej. Przywołał postać swojego mistrza – prof. Juliusza Willaume'a, któremu zawdzięcza pierwsze kroki jako pracownik naukowy zatrudniony na UMCS. Naszkicował proces usamodzielniania się badawczego: od zainteresowań archeologią, poprzez problematykę niemieckiej kolonizacji na Lubelszczyźnie, do zasadniczego pola badawczego, którym stała się tematyka francuska. Podkreślił rolę, jaką odegrała w Jego karierze praca doktorska, którą doceniono w Niemczech za rzetelność i obiektywizm. Pozwoliło to na podjęcie na kolejnym etapie już własnej tematyki, którą stała się francuska opinia publiczna wobec kwestii polskiej w dobie I wojny światowej. Poświęcił jej rozprawę habili-

tacyjną, która stała się wstępem do Jego dalszych fascynacji polsko-francuskimi stosunkami. Efektem były publikacje monografii oraz artykułów monograficznych dotyczących tej problematyki. Wybór tych ostatnich zawiera Jego najnowsza publikacja.

Odnosząc się do słów przedmówców, Jubilat zwrócił uwagę, iż lata jego aktywności naukowej wypełniały nie tylko własne badania. Starał się także spełnić rolę odpowiedzialnego promotora. Profesor wypromował 23 doktorów, a wyliczając główne nurty badawcze swoich uczniów, podkreślił, iż wpisują się one w tradycję szkoły historycznej, z której On sam się wywodzi i która znalazła swoich kontynuatorów, co uznał za powód do szczególnej satysfakcji.

Po zakończeniu oficjalnej uroczystości we foyer Biblioteki odbyło się spotkanie, w trakcie którego zgromadzeni mieli okazję do spotkania i rozmowy z Profesorem, delektując się oczywiście francuskimi serami i winem. Jubilat dokonywał wpisów dedykacji w egzemplarzach Jego najnowszej publikacji, goście wymieniali się wspomnieniami związanymi z ich kontaktami z Profesorem.

Promowana książka składa się z 32 artykułów poświęconych tematyce polsko-francuskiej i dzieli się na dwie części: *Polska – Francja* oraz *Emigracja polska we Francji*. Ten blisko 600-stronicowy tom zawiera teksty w języku polskim i francuskim, będące szkicami Profesora, które powstawały równoległe do Jego większych dzieł. Ta wyjątkowo udana pod względem edytorskim pozycja, zawierająca liczne ilustracje, daje czytelnikowi możliwość zapoznania się z treściami, których próżno szukać w innych opracowaniach dotyczących tematyki francuskiej. Powinna znaleźć się w biblioteczkach nie tylko historyka zainteresowanego pogłębianiem swojej wiedzy na temat wzajemnych relacji polsko-francuskich w XIX i XX w., ale i każdego frankofila.

Jubilatowi życzymy wielu lat dalszej aktywności na polu pisarstwa historycznego, która dotąd przynosiła czytelnikom tak wspaniałe owoce w postaci doskonałych pisarsko i bogatych treściowo publikacji, które wyszły spod Jego pióra.

Piotr Bednarek

Fot. Paweł Znamierowski

Złoty Jubileusz

Muzeum im. ks. S. Staszica w Hrubieszowie

Dzień 11 grudnia 2015 r. zapadnie na długo w pamięci hrubieszowian. Tego dnia świętowano bowiem 50. urodziny tamtejszego Muzeum, placówki ważnej nie tylko dla miasta i dla regionu, ale również dla naszego Uniwersytetu. Zależność tę dostrzegł Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, który w okolicznościowym adresie skierowanym na ręce jej dyrektora, mgr. Bartłomieja Barteckiego podkreślił zasługi Jubilata dla promowania dziedzictwa archeologicznego oraz wdzięczność za wspólne projekty badawcze i wystawiennicze, których zasięg oraz oddziaływanie wykraczają daleko poza granice kraju. Jest przecież czymś wyjątkowym, by promowanie własnej muzealnej działalności było tak ściśle powiązane z promowaniem Uniwersytetu.

Lista argumentów dla powyższych też jest naprawdę imponująca, ale wystarczy wskazać kilka z ostatnich przedsięwzięć rodem z Hrubieszowa, by zrozumieć powody do satysfakcji Rektora największej uczelni we wschodniej Polsce.

Przede wszystkim, od pewnego czasu Muzeum istnieje w świadomości społecznej również jako pla-

cówka w pełni naukowa. To zasługa odważnych przedsięwzięć wykopaliskowych dających efektowne odkrycia. Nie tak dawno relacjonowałem na łamach „Wiadomości Uniwersyteckich” zakończenie interdyscyplinarnego projektu zawiązanego wokół rewelacyjnych odkryć na cmentarzysku kultury strzyżowskiej z wczesnego okresu epoki brązu w Rogalinie¹. Dzisiaj mogę z satysfakcją dodać, że autorka wykopalisk, mgr Anna Hychała wygrała konkurs na grant Narodowego Centrum Nauki, do którego startowała za pośrednictwem i w powiązaniu z macierzystym UMCS². To oczywiście najbardziej spektakularny z projektów, ale na niemniejsze uznanie zasługują badania prowadzone na cmentarzysku wandalskich wojowników z końca II w. po Chr. w Mołożowie, dzięki którym odkryto pierwsze groby wandalskich kobiet po wschodniej stronie Wieprza i... znakomite groby kultury trzcinieckiej z epoki brązu. Niezwykłą wagę ma też zaangażowanie hrubieszowskie-

go Muzeum w międzynarodowy projekt „Grody Czerwieńskie – złote jabłko polskiej archeologii”, również po wielokroć relacjonowane w tym miejscu. Jest on realizowany w głównej mierze poza granicami obszaru statutowej działalności, ale szybko zauważono, że obecność w nim może tylko wzmocnić prestiż naukowej placówki.

Muzeum jednak głównie gromadzi zbiory i eksponuje je społeczeństwu. To misja zasadnicza, lecz dzisiaj podbudowana koniecznością ochrony i promowania lokalnego dziedzictwa kulturowego. Oczywiście losem na loterii można nazwać położenie w sercu archeologicznego eldorado, jakim jest Kotlina Hrubieszowska, ale szanse takie trzeba umieć wykorzystywać. Ostatnimi laty udaje się to znakomicie. Natomiast prezentacja w Hrubieszowie skarbów wydobytych przez Henryka Schliemanna w legendarnej Troi była sensacją międzynarodową, gdyż miała miejsce w małym Muzeum, na krańcach Unii Europejskiej i po raz pierwszy również w wersji ukraińsko-

1. A. Kokowski, *O mariażu archeologii z medycyną sądową i sztuką*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 5 (214): 2015, s. 22–23.

2. „Najmniej znany spośród najbardziej interesujących – obrządek pogrzebowy kultury strzyżowskiej”, nr 2015/17/N/HS3/02865.

języcznej³. Ten sukces pociągnął za sobą kolejny, czyli decyzję wielkich partnerów kierowanego z UMCS projektu o dziejach polskich i niemieckich zainteresowań archeologią południowej Rosji i Kaukazu do wybuchu Rewolucji Październikowej – berlińskiego Museum für Vor- und Frühgeschichte i Kulturzentrum Weserrenaissance-Schloss Bevern z Dolnej Saksonii – o prezentacji wystawy „Na srebrnym koniu” właśnie w Hrubieszowie (po Bevern i Berlinie). Był to wyraz uznania dla profesjonalizmu tamtejszych działań. Zgodnie stwierdzono też, że hrubieszowska wystawa projektu była najefektowniejsza⁴. Koroną działalności wystawienniczej była prezentacja podsumowująca wyniki wykopalisk na cmentarzysku kultury strzyżowskiej w Rogalinie – „Wojownik i księżniczka”. Zredagowano dla niej imponujący tom prezentacji źródłowej i analiz naukowych, a całość miała efektowne patronaty⁵.

Dzięki Muzeum im. ks. Stanisława Staszica studenci archeologii UMCS mają też niebywałą szansę ćwiczenia i praktykowania swoich umiejętności zawodowych. Uczestniczą przy tym w zadaniach w pełni naukowych, a nie w ich symulacjach.

Dlatego warto co jakiś czas przypominać dzieje takich instytucji jak hrubieszowska, niezwykle ważnych dla funkcjonowania lokalnych społeczności, by docenić nie tylko ich zbiory, wizerunek i aktualną pozycję, ale również zachować w pamięci romantyczny czas ich narodzin.

Pół wieku temu grupa zapaleńców zrzeszonych w Towarzystwie Regionalnym Hrubieszowskim (TRH) realizo-

wała swoje marzenie, doprowadzając do otwarcia muzeum w Hrubieszowie. To banalne zdanie kryje w sobie nieprawdopodobną przygodę, całe pokłady emocji podpartych uporem, sprytem i bezinteresownym zaangażowaniem. Ale od przysłowiowego „chcieć” do całkiem zwyczajnego „mieć” droga była ciągle jeszcze dłu-

ga i wyboista. Najpierw spontanicznie zbierano eksponaty wśród znajomych, potem zaapelowano o ich ofiarowanie do hrubieszowskiej społeczności. Odzew był znakomity i na tyle skuteczny, że już 26 listopada 1961 r. w Domu Kultury Dzieci i Młodzieży w Hrubieszowie otwarto „Wystawę Regionalną”, zbudowaną na bazie tych zbiorów – jak to ogłoszono – Muzeum Regionalnego TRH. Pierwszy raz w dziejach tego miasta oficjalnie posłużono się określeniem „muzeum”⁶.

Bez wątpienia *spiritus movens* muzealnej akcji był Wincenty Piątek, założyciel TRH, wybitny regionalista, a przede wszystkim kochający jak nic bardziej na świecie swoją „Hrubieszowską Ziemię”. Sukces działania zapewnił jednak umiejętnie zebrany zespół podobnych mu miłośników ziemi hrubieszowskiej, którzy zapałem i zaangażowaniem starali się dorównać

3. A. Kokowski, *Schliemann w Hrubieszowie!*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 9 (159): 2009, s. 36–38; A. Kokowski, *O tym jak Schliemann dotarł do Hrubieszowa*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 6 (165): 2010, s. 38; A. Kokowski (red.), *Troja sen Henryka Schliemanna – Troja. Соон Генриха Шлиманна*, Hrubieszów – Lublin 2010; A. Kokowski (red.) *Troja – sen Henryka Schliemanna. Podsumowanie projektu*, „Archeologiczne Listy”, Nr 65: 2010 (2011).

4. M. Wemhoff, A. Kokowski (red.) *Das silberne Pferd. Archäologische Schätze zwischen Schwarzem Meer und Kaukasus*, Berlin 2010; A. Kokowski, „Srebrny koń” galopuje do Hrubieszowa, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 3–4 (172–173): 2011, s. 35; A. Kokowski, M. Wemhoff (red.) *Na srebrnym koniu – Das silberne Pferd. Archeologiczne skarby znad Morza Czarnego i z Kaukazu – Archäologische Schätze zwischen Schwarzem Meer und Kaukasus*, Lublin 2011.

5. B. Bartecki, A. Hyrchała (red.) *Wojownik i Księżniczka. Archeologia – medycyna sądowa – sztuka*. Hrubieszów 2015.

6. A. Kokowski, *Pół wieku muzealnictwa w Hrubieszowie w świetle badań archeologicznych na Ziemi Hrubieszowskiej, z kulturą strzyżowską w tle*, [w:] B. Bartecki, A. Hyrchała (red.) *Wojownik i Księżniczka. Archeologia – medycyna sądowa – sztuka*. Hrubieszów 2015, s. 8–19.

swojemu prezesowi. Najbardziej wyraziste z tych postaci to Kazimierz Kulikowski, Władysław Głowacki, Zygmunt Drewnik, Stanisław Jurczuk, Zygmunt Kosowski i pełniący dzisiaj funkcję prezesa – Jerzy Krzyżewski. Nazwiska innych obecne są w wielu publikacjach poświęconych Towarzystwu i Muzeum⁷. Wsparcie dla swoich pomysłów miał W. Piątek również ze strony lublinianina, młodego wówczas archeologa Jana Gurby, którego wpływ na kształtowanie wizerunku przyszłego Muzeum był znaczący.

Na niełatwej drodze w staraniach o Muzeum członkowie Towarzystwa bardzo szybko zorientowali się, jak ważna jest ochrona dziedzictwa kulturowego. Jeszcze szybciej doszli do wniosku, że prawdziwą skarbnicą hrubieszowską jest archeologia, dostarczająca nieustannie nowych, sensacyjnych odkryć. Wiele z nich stało się wizytówką regionu, taką jak od samego początku była kultura strzyżowska, a później została gocka grupa masłomęcka.

W trosce o archeologiczne dziedzictwo kulturowe TRH podjęto szereg działań mających rezonans międzynarodowy. Do takich należało wyemitowanie w 1961 r. przez Pocztcę Polską serii stempli pocztowych z wyobrażeniami zabytków archeologicz-

Po tych wydarzeniach prace nad powołaniem muzeum z prawdziwego zdarzenia, ze stałą siedzibą i z pełnymi uwarunkowaniami prawnymi, nabrały tempa i w listopadzie 1965 r. nastąpiło oczekiwane jego otwarcie w nieistniejącej już siedzibie Domu Harcerza przy dawnej ul. Dzierżyńskiego 7a. Status instytucji państwowej Muzeum zdobyło 27 października 1966 r. Pierwszym jego kierownikiem była Anna Ciesielczuk.

Wkrótce pojawiła się szansa na pozyskanie daleko bardziej efektownej siedziby – jednego z najpiękniejszych obiektów w Hrubieszowie, którym jest położony w centrum miasta dworek rodziny Du Château. Obiekt wymagał jednak gruntownego remontu i przystosowania do muzealnej funkcji. Prace ciągnęły się latami, a Muzeum przeniesiono do kolejnej, tymczasowej siedziby, tym razem na zapleczu budynku dawnego magistratu, gdzie na ciasnym pięterku toczyło się wcale intensywne muzealne życie.

Wielki dzień nastąpił w 1984 r., kiedy to mieszkańcy miasta mogli w końcu zobaczyć całą krasę zbiorów na stałych ekspozycjach, reprezentujących działy: archeologii, etnografii, historii i sztuki. Ten ostatni jest szczególnie efektowny, a to dzięki

malarstwu Pawła Gajewskiego – prawie cała spuścizna po tym artyście znajduje się przecież w Hrubieszowie. Na czele Muzeum stała wtedy Helena Bojarczuk, która kierowała nim w latach 1969–2004.

Od tego czasu przede wszystkim ewoluował zespół merytoryczny Muzeum. Oprócz wspomnianych wyżej archeologów tworzą go: mgr Beata Bitner opiekująca się działem etnografii, dr Justyna Wojtjuk mająca pod swoją pieczę dział historyczny i numizmatykę oraz mgr Dorota Grzymała opiekująca się kolekcjami sztuki. Ta nowa krew w krwioobiegu placówki radykalnie ją ożywiła.

Misja Muzeum to również szeroko rozumiana opieka nad całą spuścizną archeologiczną poza siedzibą, w tym przypadku tą najbardziej rozpoznawalną w regionie – wykopaliskami w Masłomęczu. To dzięki zaangażowaniu pracowników Muzeum spontaniczne formy upamiętnia bytności archeologów w tej miejscowości przybrały postać instytucjonalną. W krótkim czasie doprowadzono do zbudowania efektownego skansenu pod postacią gockiej wioski, która stała się siedzibą Stowarzyszenia Wioska Gotów w Masłomęczu i celem coraz liczniejszych wycieczek. Bez opieki merytorycznej Muzeum im ks. S. Staszica z Hrubieszowa trudno byłoby utrzymać porządek prawny i organizacyjny nowej instytucji. Dzisiaj gocka wioska jest filią hrubieszowskiego Muzeum, z wszystkimi tego konsekwencjami, i prawdziwym pomnikiem dynamicznych działań na polu ochrony europejskiego archeologicznego dziedzictwa kulturowego. Jest też kapitalnym narzędziem promowania nie tylko swojej działalności, ale również całego regionu i lubelskiej archeologii⁸. Doceniono to m.in. prestiżową Nagrodą Honorową „Srebrny Laur Masłomęcki”

nych z tworzonej kolekcji muzealnej i hasłem nawołującym do zgłaszania znalezisk i odkryć w Oddziale Kultury Powiatowej Rady Narodowej. To najstarsze w Europie pocztowe stemple okolicznościowe pokazujące autentyczne zabytki pradziejowe.

7. Np. W. Piątek, *10-lecie Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego*, [w:] Biblioteka TRH, t. 7, Warszawa 1970; W. Piątek, *Ćwierćwiecze Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego im. Stanisława Staszica w Hrubieszowie (dokumenty)*, [w:] Biblioteka Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego, t. 13, Hrubieszów 1985; H. Bojarczuk, W. Panasiewicz, *35 lat Muzeum im. ks. Stanisława Staszica*, „Rocznik Hrubieszowski”, t. 1:2001, s. 105–132; J. Krzyżewski, *Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie wpisane w Ziemię Hrubieszowską i jej tradycje na przestrzeni 50 lat swojej działalności*, [w:] *Jubileusz 50-lecia Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego*, Biblioteka TRH, t. 52, Hrubieszów 2010, s. 7–28.

(w gronie jej laureatów są wybitni przedstawiciele nauki i Prezydent Rzeczypospolitej Aleksander Kwaśniewski) dla dyrektora Muzeum mgr. B. Bartecckiego .

To właśnie dzięki takim kolejom rzeczy Muzeum im. ks. S. Staszica w Hrubieszowie jest dzisiaj bardzo ważną placówką na muzealnej mapie Polski. Silna pozycja tej instytucji nie wynika wyłącznie z efektownej aktywności na polu archeologii, ale z równomiernego rozkładania akcentów na wszystkie zakresy swojej działalności. Rosnący poziom badań nad dziejami szeroko rozumianej kultury regionu, z wyraźnym akcentem na sztukę, to może mniej znane, poza Hrubieszowem, działania⁹; chociaż śmiało twierdzić, że tylko do czasu...

Z naszego punktu widzenia siłą Muzeum jest również to, że spośród siedmiorga pracowników merytorycznych aż piątka to absolwenci UMCS. To, że pozostali są absolwentami innych Uczelni, świadczy tylko o tym, jak bardzo atrakcyjnym jest ono miejscem pracy.

Uroczystość jubileuszową uświetniła gala. Prowadzona była z klasą, wdziękiem i gracją, jakich pozazdrościć mogłoby niejedno widowisko telewizyjne. Sala Starostwa Hrubieszowskiego wypełniona była do ostatniego miejsca. Nie obyło się bez niespodzianek. Muzeum ustanowiło z okazji Jubileuszu swoją Nagrodę Honorową – Wielki Medal 50-lecia, na którym centralną część kompozycji zajmuje wyobrażenie gockiej klamerki odkrytej w Masłomęczu. To wyraźny ukłon w stronę siły archeologii w tworzeniu charakteru tej placówki. Kapitułą pod przewodnictwem dyrektora tworzą kierownicy poszczególnych działów. Ma ona służyć wyrażaniu wdzięczności dobroczyńcom tej placówki. W pierwszej edycji aż po trzykroć padło imię UMCS. Medal wręczono bowiem Instytutowi Archeologii za współpracę przez całą historię Muzeum; kolejne otrzymali doc. dr J. Gurba za zaangażowanie w powstanie tej placówki i piszący te słowa.

Po tym nastąpiło otwarcie wystawy obrazującej półwiecze Muzeum.

Ponownie muszę z satysfakcją napisać o jej kapitalnym scenariuszu, odważnej aranżacji i niezwykle inteligentnej narracji. Ale wysoki poziom przygotowywanych w Hrubieszowie wystaw to przecież znak rozpoznawczy Muzeum im. ks. Stanisława Staszica. Towarzystwo jej, oczywiście dorównujące poziomem wystawie, efektowne, barwne wydawnictwo

na temat historii Muzeum. I tutaj historia zatoczyła koło, gdyż wypełniła ona numer specjalny wydawanego od 51 lat przez Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie – inicjatora powstania Muzeum – „Biuletynu TRH”¹⁰.

Droga do kolejnego Jubileuszu wydaje się jawić po prostu pięknie!

Andrzej Kokowski

- .....
- 8. B. Barteci, *Wioska Gotów w Masłomęczu – The Goths' village in Masłomęcz*, [w:] A. Kokowski, *Gocka дума Masłomęcza – The Gothic pride of Masłomęcz. Archeologiczne dziedzictwo regionu hrubieszowskiego – Archaeological heritage of Hrubieszów district*, Masłomęcz – Hrubieszów – Lublin 2014, s. 152–163. Patrz też: B. Barteci, *Goths' Village in Masłomęcz*, [w:] R. Chowaniec, W. Więckowski (red.) *Archaeological Heritage: Methods of Education and Popularization*, BAR IS nr 2443:2012, s. 17–24; A. Kokowski, *Archeologia naprawdę żywa*, [w:] M. Ausz, G. Miliszkievicz, H. Stachyra, D. Szewczuk (red.) *Muzea skansenowe we współczesnej edukacji historycznej*, Lublin 2011, s. 13–24; A. Kokowski, *Gocka дума Masłomęcza – The Gothic pride of Masłomęcz. Archeologiczne dziedzictwo regionu hrubieszowskiego – Archaeological heritage of Hrubieszów district*, Masłomęcz – Hrubieszów – Lublin 2014; A. Kokowski, *Gocka дума Masłomęcza*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 8 (188): 2012, s. 67–68.
- 9. A. Kokowski, *Regionalizm w kolorach tęczy*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 9/10 (209/210): 2014, s. 84–85.
- 10. B. Barteci (red.) *Numer specjalny z okazji Jubileuszu 50-lecia Muzeum im. ks. St. Staszica*, „Biuletyn Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego”, R. 51:2015.

Fot. Krzysztof Wala

• Otwarcie konferencji. Przemawia prof. dr hab. Marek Mozgawa. Po jego prawej stronie Dziekan prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak

VII Lubelskie Seminarium Karnistyczne

7 grudnia 2015 r. na Wydziale Prawa i Administracji UMCS odbyło się VII Lubelskie Seminarium Karnistyczne pt. „Kazirodztwo”, zorganizowane przez Katedrę Prawa Karnego i Kryminologii UMCS oraz Instytut Wymiaru Sprawiedliwości (IWS). Na konferencję przybyli liczni goście, zarówno przedstawiciele doktryny, jak i praktycy.

W czasie czterech części konferencji wygłoszono 17 referatów. W części pierwszej, której przewodniczył Kierownik Katedry Prawa Karnego i Kryminologii UMCS oraz Przewodniczący Rady Naukowej IWS prof. dr hab. Marek Mozgawa, referaty zaprezentowali pracownicy UMCS: dr K. Dąbrowski („Kazirodztwo w pomnikach europejskiego prawa karnego do XVIII wieku”), prof. dr hab. G. Smyk („Kazirodztwo jako przedmiot regulacji nowożytnych kodyfikacji prawa karnego”), dr P. Kozłowska-Kalisz („Racjonalizacja kryminalizacji ka-

zirodztwa”) i dr K. Nazar-Gutowska („Analiza ustawowych znamion przestępstwa kazirodztwa”). Część drugiej przewodniczyła prof. dr hab. Monika Płatek z Uniwersytetu Warszawskiego. Referaty przedstawili: Sędzia Sądu Najwyższego W. Kozielowicz („Ustawowe znamiona przestępstwa kazirodztwa w orzecznictwie Sądu Najwyższego”), dr A. Michalska-Warias, UMCS („Kazirodztwo a pokrewieństwo prawne i biologiczne”), dr hab. M. Kulik, UMCS („Kazirodztwo w ujęciu prawnoporównawczym”), a także goście ze Lwowa – prof. dr hab.

W. Nawrocki i dr M. Seńko („Kazirodztwo w ujęciu ukraińskiego prawa karnego”). Część trzeciej konferencji przewodniczył prof. dr hab. J. Sobczak z SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego. Referaty zaprezentowali: prof. dr hab. M. Płatek („Kodeksowe ujęcie kazirodztwa – pozorny zakaz i pozorna ochrona”), prof. dr hab. M. Mozgawa („Kazirodztwo w świetle badań empirycznych”), dr M. Budyn-Kulik, UMCS, IWS („Psychologiczne i wiktymologiczne aspekty kazirodztwa”), dr K. Kakareko, Uniwersytet Warszawski („Kazirodztwo a zmiany społeczno-kulturowe rodziny”) oraz dr A. Szczekala, UMCS („Ustalenie pochodzenia dziecka ze związku kazirodczego”). W ostatniej części, której przewodniczył Sędzia W. Kozielowicz, z referatami wystąpili: prof. dr hab. J. Sobczak („Bioetyka a kazirodztwo”), dr n. med. M. Ciesielka, Uniwersytet Medyczny w Lublinie („Kazirodztwo w ujęciu genetycznym”), dr Ł. Wlazło, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie (współautor referatu pt. „Kazirodztwo w świecie zwierząt” z innymi pracownikami UP w Lublinie – prof. dr hab. H. Bis-Wencel, prof. dr hab. B. Nowakowicz-Dębek i mgr A. Z. Rowicka) oraz dr J. Kociuba, UMCS („Psychospołeczne i kulturowe uwarunkowania kazirodztwa”).

Po zaprezentowaniu referatów odbyła się dyskusja, która obfitowała w interesujące spostrzeżenia dotyczące problematyki kazirodztwa, nie tylko w ujęciu prawa karnego czy prawa cywilnego, ale też w ujęciu społecznym, psychologicznym i medycznym (w szczególności genetycznym).

VII Lubelskie Seminarium Karnistyczne pozwoliło poszerzyć wiedzę osób w nim uczestniczących w zakresie materii będącej przedmiotem obrad. Pokłosiem konferencji będą materiały opublikowane w 2016 r. w formie książkowej, co pozwoli zapoznać się szerzej z tematyką kazirodztwa także osobom, które w Seminarium nie uczestniczyły.

*Piotr Poniatowski
Asystent w Katedrze Prawa Karnego
i Kryminologii UMCS*

W dniach 26–27 listopada 2015 r. odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Psychopedagogiczne problemy edukacji i funkcjonowania człowieka – teoria i praktyka”, zorganizowana przez Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS. Patronat honorowy nad spotkaniem objęli: Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk, Wojewoda Lubelski Wojciech Wilk, Marszałek Województwa Lubelskiego Sławomir Sosnowski, zaś patronat medialny: Radio Lublin, TVP Lublin, „Kurier Lubelski”, Magazyn Psychologiczny „Charaktery”, Lubelskie – Smakuj Życie!

Fot. Natalia Kulbicka

Psychopedagogiczne problemy edukacji i funkcjonowania człowieka

Debaty konferencyjne zorganizowane były w kilkunastu obszarach tematycznych, co pozwoliło na możliwie wieloprofilowe ujęcie problematyki. Celem było podjęcie przez przedstawicieli akademickich ośrodków pedagogicznych z Polski i z zagranicy dyskursu naukowego nad aktualnymi problemami pedagogiki i psychologii w zakresie edukacji i funkcjonowania człowieka, w wymiarze teoretycznym i praktycznym.

W Konferencji wzięło udział 350 osób – w tym: 170 przedstawicieli 41 uczelni wyższych: uniwersytetów, akademii, politechnik, szkół wyższych z wiodących ośrodków akademickich w Polsce (w tym ponad 100 samodzielnych pracowników nauki); 40 go-

ści zagranicznych z 13 ośrodków naukowych z Ukrainy, Białorusi, Czech i Turcji (Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie; Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. I. Franki w Drohobyczu; Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny w Tarnopolu; Podkarpacki Uniwersytet Narodowy im. W. Stefanyka w Iwano-Frankowsku; Połtawski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. V. G. Korolenki; Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. P. Tyczyzny w Humaniu; Lwowska Narodowa Akademia Sztuk Pięknych; Czernihowski Narodowy Uniwersytet Technologiczny; Wschodnioeuropejski Uniwersytet Narodowy im. Ł. Ukrainki w Łucku; Państwowy Uniwersytet Spraw Wewnętrznych we Lwowie;

Państwowy Uniwersytet im. A. Puszkina w Brześciu; Uniwersytet Pałacowego w Ołomuńcu; Uniwersytet Abant İzzet Baysala w Bolu); praktycy z instytucji i organizacji edukacyjnych i pomocowych oraz 140 pracowników i doktorantów Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Komitet programowy konferencji tworzyli: prof. dr hab. Ryszard Bera, prof. dr hab. Janusz Kirenko, dr hab. Cezary Domański, prof. nadzw., dr hab. Anna Dudak, dr hab. Anna Kanios, prof. nadzw., dr hab. Katarzyna Klimkowska, dr Małgorzata Kuśpit. Do komitetu organizacyjnego konferencji należeli: prof. dr hab. Ryszard Bera (przewodniczący), dr hab. Anna Kanios, prof. nadzw. (sekretarz), dr hab. Katarzyna

Klimkowska (sekretarz), dr Joanna Wierzejska (koordynator).

W ramach Konferencji w Instytucie Pedagogiki UMCS odbyła się podniosła i wzruszająca uroczystość odsłonięcia pamiątkowej tablicy poświęconej śp. prof. dr. hab. Januszowi Plisieckiemu. W wydarzeniu tym wzięli udział członkowie najbliższej rodziny Profesora. Ponadto spotkanie było również sposobnością do promocji książki śp. prof. dr. hab. Zbigniewa Pietrasińskiego pt. *Dziennik komputerowy z [...]*, którą uświetniła obecność Marii Pietrasińskiej – żony Profesora.

W obradach plenarnych prelegenci ukazali szerokie spektrum zagadnień z zakresu pedagogiki i psychologii, akcentując następujące obszary: prof. dr hab. Bogusław Śliwowski (Uniwersytet Łódzki) – Pedagogika realna wobec wirtualnego świata; prof. dr hab. Jerzy Brzeziński (UAM w Poznaniu) – Teoria i praktyka. Uwarunkowania metodologiczne i etyczne; prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie) – Kształcenie dla przyszłości – między ambitnym wyzwaniem a utopią; prof. dr hab. Nella Nyczkało (Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie) – Problemy zawodowego rozwoju osobowości we współczesnych badaniach naukowców Ukrainy; prof. dr hab. Maria Kiełlar-Turska (UJ) – Aktywność edukacyjna seniorów: specyfika motywów i funkcji; prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz (Uniwersytet w Białymstoku) – Tożsamościowe skutki wielokulturowości: wielość kultur w jednym człowieku czy ekstremizm i separatyzm kultury?; prof. dr hab. Stanisław Popek (UMCS) – Mechanizmy aktywności twórczej w świetle interakcyjnej teorii psychologicznej.

Obrady zespołu problemowego nr 1 dotyczyły funkcjonowania człowieka w środowisku pracy. Problematyka wystąpień koncentrowała się wokół planowania i przebiegu kariery zawodowej w obliczu zmian na współczesnym rynku pracy, pracy jako wartości obiektywnej i subiektywnej oraz funkcjonowania

człowieka w ekstremalnych warunkach pracy. Moderatorami sekcji byli: prof. dr hab. Zygmunt Wiatrowski, prof. dr hab. Magdalena Piorunek oraz prof. dr hab. Tadeusz Aleksander. Organizatorem zespołu nr 1 był Zakład Pedagogiki Pracy i Andragogiki, przewodniczącym – prof. dr hab. Ryszard Bera.

Obrady zespołu nr 2 dotyczyły nowych tendencji w pracy socjalnej – problemów kształcenia i działania. Dyskusja toczyła się wokół takich zagadnień jak: standardy nowoczesnej pracy socjalnej, praca socjalna z osobami starszymi i zależnymi, praca socjalna z rodziną oraz aspekty funkcjonowania zawodowego pracownika socjalnego. Moderatorami byli: dr hab. Anna Michalska, prof. UAM, dr hab. Anna Kanios, prof. UMCS, dr hab. Krzysztof Czekaj, prof. UP, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga oraz dr hab. Anna Weissbrodt-Koziarska, prof. UO. Organizatorem zespołu nr 2 był Zakład Pracy Socjalnej, zaś funkcję przewodniczącego pełniła dr hab. Anna Kanios, prof. nadzw.

Problematyka dyskutowana w sekcji nr 3 dotyczyła wieloaspektowego obrazu współczesnej edukacji wczesnoszkolnej / możliwości i ograniczeń nowoczesnych technologii informacyjnych w dydaktyce. Pierwsza część poświęcona została dziecku,

nauczycielowi i rodzicom w przestrzeniach szkoły, druga dotyczyła edukacji wczesnoszkolnej w procesie zmian, zaś trzecia dotyczyła szkoły w społeczeństwie wiedzy. Moderatorami byli: prof. dr hab. Józefa Bałachowicz, dr hab. Anna Karpińska, prof. nadzw. oraz dr hab. Ryszard Pęczkowski, prof. UR. Organizatorem zespołu nr 3 był Zakład Dydaktyki oraz Pracownia Komunikacji Multimedialnej. Funkcje przewodniczących pełnili: dr hab. Teresa Parczewska i dr Rafał Wawer.

Obrady zespołu nr 4 pt. „Edukacja międzykulturowa dla przyszłości. Od teorii do praktyki” koncentrowały się na szeroko rozumianych uwarunkowaniach edukacji międzykulturowej, która stoi obecnie w obliczu trudnych i niejednoznacznych wyzwań. Dyskusje dotyczyły m.in. międzykulturowych kontekstów szkolnej edukacji religijnej, treści kształcenia szkół dla mniejszości i większości, procesów odtwarzania tożsamości regionalnej, źródeł tożsamości. Zwrócono również uwagę na wyzwania i znaczenie różnic kulturowych w przestrzeni wychowania. Moderatorami byli: prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz, prof. dr hab. Mirosław J. Szymański, dr hab. Mirosław Sobocki, prof. UwB oraz dr hab. Mariusz Korczyński, prof. UMCS. Organizatorem zespołu nr 4 był Zakład Edukacji Międzykulturowej, ▶

Fot. Natalia Kulbicka

Fot. Natalia Kulicka

zaś funkcję przewodniczącego pełnił dr hab. Mariusz Korczyński, prof. nadzw.

W obradach zespołu nr 5 dyskusja naukowa skoncentrowana była wokół zagadnienia „Pedagodzy, nauczyciele, instytucje oświatowe i ich wkład w edukację dzieci i młodzieży. Przeszłość i teraźniejszość”. Moderatorami byli prof. dr hab. Maria Czepil, dr Małgorzata Stawiak-Ososińska oraz dr hab. Piotr Gołdyn, prof. nadzw. Organizatorem zespołu nr 5 był Zakład Historii Wychowania i Pedagogiki Porównawczej, przewodniczącą sekcji była prof. dr hab. Maria Czepil.

Zespół nr 6 uwagę poświęcił problematyce zagadnień sztuki i animacji w kontekście edukacyjnym. Uczestnicy skupili się m.in. na teoretycznych i metodologicznych problemach współczesnej sztuki, animacji i edukacji. Część referatów dotyczy-

ła wybranych dziedzin sztuki w perspektywie edukacyjnej. Uczestnicy podzielili się również relacjami z badań własnych nad szeroko rozumianą sztuką i animacją społeczno-kulturalną. Organizatorem zespołu nr 6 był Zakład Pedagogiki Kultury. Przewodniczącymi sekcji byli: dr hab. Anna Żukowska, prof. nadzw. i dr hab. Wiesław Żardecki

„W poszukiwaniu jakości życia dziecka – dyskursy wokół opieki, wychowania i kształcenia” to temat rozważań zespołu problemowego nr 7. Prelegenci poruszali kwestie dotyczące wyzwań stojących przed osobami, instytucjami, organizacjami zaangażowanymi w tworzenie warunków sprzyjających równoważonemu rozwojowi i edukacji ukierunkowanej na jak najpełniejsze wykorzystanie potencjału dziecka. Zaprezentowane wystąpienia ukazały szeroką perspektywę czyn-

ników mających istotne znaczenie dla wysokiej jakości funkcjonowania najmłodszych w zmieniającej się rzeczywistości. Moderatorami sekcji byli prof. dr hab. Krystyna Chałas, dr hab. Renata Michalak, prof. UAM oraz dr hab. Krystyna Żuchelkowska, prof. UKW. Organizatorem zespołu nr 7 był Zakład Pedagogiki Przeszkolnej, zaś funkcję przewodniczącą pełniła prof. dr hab. Sabina Guz.

Tematem głównym rozważań zespołu nr 8 było pytanie „Wychowanie resocjalizujące – utopia czy rzeczywistość?”. Wystąpienia dotyczyły wychowania resocjalizującego w instytucjach penitencjarnych, nowych wyzwaniach w wychowaniu resocjalizującym nieletnich oraz wychowującej resocjalizacji skazanych w warunkach wolnościowych. Moderatorami sekcji byli prof. dr hab. Andrzej Bałandynowicz, prof. dr hab. Elżbieta Łuczak. Organizatorem zespołu nr 8 był Zakład Pedagogiki Resocjalizacyjnej. Funkcję przewodniczących sekcji pełnili: dr hab. Ewa Wysocka, prof. UŚ w Katowicach oraz dr hab. Zdzisław Bartkowicz, prof. nadzw.

Zespół problemowy nr 9 uwagę poświęcił zagadnieniu edukacji nauczycieli – współczesnym problemom i kierunkom przemian. Refleksji poddano zagadnienie wymiarów profesjonalizmu zawodowego nauczycieli oraz kontekst etyczny i aksjologiczny ich pracy. Mocno akcentowane były kwestie związane z promocją zdrowia w szkole oraz rolą nauczyciela w tym obszarze. Wystąpienia dotyczyły również kompetencji nauczycielskich stanowiących o jakości całego procesu dydaktyczno-wychowawczego. Nad sprawnym przebiegiem obrad czuwali moderatorzy: prof. dr hab. Janusz Kirenko, dr hab. Dorota Pankowska, prof. UMCS oraz dr hab. Izabella Łukasik. Organizatorem zespołu nr 9 był Zakład Pedagogii i Edukacji Zdrowotnej, funkcję przewodniczącą sekcji pełnił prof. dr hab. Janusz Kirenko.

Zakłady Psychopedagogiki Specjalnej i Socjopedagogiki Specjalnej prowadziły wspólnie obrady pod hasłem „Edukacja i psychospołeczne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością

w realiach zintegrowanej Europy: nowe szanse i stare bariery". Prezentowano wyniki badań empirycznych i analizy teoretyczne dotyczące efektów i barier procesów integracyjnych we wszystkich najważniejszych obszarach życiowego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem ćwierćwiecza posttransformacyjnego. Wystąpienia mieściły się w następujących obszarach problemowych: wsparcie rodzinne dla dziecka i osoby dorosłej z niepełnosprawnością oraz wsparcie środowiskowe i instytucjonalne dla rodzin z problemem niepełnosprawności; edukacja i rehabilitacja osób niepełnosprawnych; kształcenie pedagogów specjalnych; potrzeby osób niepełnosprawnych i ich prawa. Moderatorami sekcji byli dr hab. Ewa Domagała-Zyśk, dr hab. Piotr Gindrich, dr hab. Jolanta Baran, prof. UP, dr hab. Zdzisław Kazanowski, dr hab. Adam Mikrut, prof. UP oraz dr hab. Monika Parchomiuk. Funkcję przewodniczących sekcji pełniły: prof. dr hab. Maria Chodkowska i dr hab. Zofia Palak, prof. nadzw.

„Psychospołeczne aspekty funkcjonowania rodziny” stanowiły przedmiot rozważań zespołu problemowego nr 11. Dyskusja toczyła się wokół: przeobrażenia współczesnej rodziny, wybranych aspektów funkcjonowania rodziny oraz kobiet i mężczyzn w przestrzeni rodzinnej. Moderatorami sekcji byli dr hab. Joanna Ostroch-Kamińska, prof. UWM, dr hab. Danuta Opozda, dr hab. Anna Dudak, dr hab. Katarzyna Klimkowska, dr Beata Krzesińska-Żach oraz dr Piotr Kwiatkowski. Organizatorem zespołu nr 11 były Zakłady Pedagogiki Pracy i Andragogiki oraz Psychologii Wychowawczej i Psychologii Rodziny. Przewodniczącymi sekcji były: dr hab. Anna Dudak oraz dr hab. Katarzyna Klimkowska.

Tematyka sekcji 12 obejmowała problematykę wychowania dzieci i młodzieży w odniesieniu do wyzwań współczesności. Wystąpienia dotyczyły m.in. sygnalizowania koniecznych, bo podstawowych zadań oraz strategii wychowania, sprzyjających kształtowaniu tożsamości jed-

nostkowej i społecznej wychowanków. W rozważaniach szczególnie zaznaczyły się kwestie aksjologiczne odnoszące się do teorii i praktyki procesu wychowania w różnych środowiskach. Moderatorami sekcji byli: prof. dr hab. Katarzyna Olbrycht oraz prof. dr hab. Mirosław Józef Szymański. Organizatorem zespołu nr 12 był Zakład Teorii Wychowania. Przewodniczącym była dr hab. Teresa Zubrzycka-Maciąg.

Obrady w zespole problemowym „Diagnoza neuropsychologiczna – dylematy i perspektywy rozwoju” koncentrowały się na problematyce aktualnych potrzeb diagnozy neuropsychologicznej w odniesieniu do dziecka i osoby dorosłej. Zaprezentowane zostały najnowsze metody i techniki oceny stanu osób z dysfunkcjami mózgu. Podjęta została dyskusja wokół potrzeby jakościowej oceny funkcjonowania osób chorych oraz podkreślono istotę ekologicznego charakteru oddziaływań diagnostycznych jako niezbędnych w procesie wnioskowania o zasobach i ograniczeniach pacjentów z patologią mózgową. Zaprezentowane zostały zarówno klasyczne, jak i współczesne myśli i koncepcje neuropsychologiczne, a także kierunki interpretacji danych uzyskiwanych w badaniach neuroobrazowania ośrodkowego układu nerwowego. Moderatorem i przewodniczącym sekcji była dr hab. Ewa M. Szepietowska, prof. UMCS. Organizatorem obrad był Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii.

„Nowe metody i techniki w badaniach psychologicznych / Trajektorie zmian – kontekst rozwojowy i edukacyjny” to tytuł główny obrad zespołów problemowych nr 14 i 15. Moderatorami sekcji byli: dr hab. Piotr Brzozowski, prof. UMCS, dr hab. Katarzyna Markiewicz, prof. UMCS oraz dr Barnaba Danieluk. Organizatorami dyskusji były Zakłady Metodologii i Diagnostyki Psychologicznej oraz Psychologii Rozwoju Człowieka i Psychologii Przemysłowej. Funkcje przewodniczących pełnili: dr hab. Piotr Brzozowski i dr hab. Katarzyna Markiewicz, prof. UMCS.

Zespół problemowy „Diagnoza i stymulacja zdolności i uzdolnień twórczych podstawą nowoczesnej modernizacji systemu edukacji / Edukacyjny kontekst funkcjonowania człowieka” koncentrował się na problematyce wspierania rozwoju zdolności i uzdolnień w kontekście edukacyjnym. Referaty dotyczyły m.in. wpływu gier komputerowych na wyobraźnię i zdolności twórcze młodzieży, środowiskowych i emocjonalnych kontekstów rozwoju zdolności, kształcenia nauczycieli do pracy z uczniami zdolnymi i uzdolnionymi artystycznie, poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, radzenia sobie w sytuacjach trudnych przez młodzież uzdolnioną. Analizowano zjawisko motywacji do uczenia się oraz lęku przed matematyką, nonkonformizmu w okresie dorastania, edukacji konsumenckiej dzieci oraz biologicznych determinantów procesów poznawczych. Moderatorami sekcji byli: prof. dr hab. Stanisław Popek, dr Małgorzata Kuśpit oraz dr hab. Dorota Turska, prof. UMCS. Organizatorami obrad były Zakłady Psychologii Ogólnej oraz Psychologii Emocji i Poznania. Przewodniczącymi sekcji byli prof. dr hab. Stanisław Popek oraz dr hab. Dorota Turska, prof. nadzw.

Przedmiotem rozważań naukowych zespołu nr 18 była „Duchowość – niedoceniany aspekt psyche?”. Obrady oscylowały wokół psychologicznego rozumienia duchowości oraz związków tego konstruktów z funkcjonowaniem człowieka w takich obszarach jak: zdrowie, radzenie sobie ze stresem, wartości, osobowość czy twórczość. Przedmiot dyskusji stanowiły także metodologiczne aspekty operacjonalizacji oraz pomiaru duchowości w psychologii. Moderatorami sekcji byli: dr hab. Cezary Domański, prof. nadzw., dr Anna Tychmanowicz. Organizatorem obrad był Zakład Psychologii Ogólnej. Funkcję przewodniczącego pełnił dr hab. Cezary Domański, prof. nadzw.

Uczestnicy konferencji wyrażali swoje zadowolenie z poziomu merytorycznego spotkania i organizacji konferencji.

Dr hab. Anna Kanios, prof. nadzw.

Dbałość o podnoszenie jakości kształcenia studentów z niepełnosprawnością oraz wymiana dobrych praktyk w tym zakresie – to hasła, które na dwa dni ściągnęły do Lublina teoretyków i praktyków z kluczowych ośrodków akademickich w całym kraju. 15 grudnia 2015 r. zaproszeni goście wzięli udział w konferencji „Osoba niepełnosprawna w środowisku akademickim. W stronę doskonalenia jakości kształcenia”. Wieloaspektowe dyskusje toczyły się w Instytucie Pedagogiki UMCS i stanowiły podsumowanie realizowanego w roku akademickim 2014/2015 przez dr hab. Stanisławę Byrę (Zakład Metodologii Nauk Pedagogicznych), dr Annę Bieganowską (Zakład Pedagogiki i Edukacji Zdrowotnej) i mgr Katarzynę Skalską (Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych) projektu dotyczącego podnoszenia jakości kształcenia studentów z niepełnosprawnością na UMCS.

Konferencję otworzyli: patronująca całemu przedsięwzięciu Prorektor ds. Studenckich prof. Urszula Bobryk oraz Prodziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii ds. Studenckich dr Małgorzata Kuśpit.

Na początek prowadzące wydarzenie dr Anna Bieganowska i mgr Katarzyna Skalska zaprosiły uczestników do poddania analizie kwestii doskonalenia jakości kształcenia studentów z niepełnosprawnością z perspektywy społecznego modelu niepełnosprawności. Wystąpienie na temat studiowania studenta wczoraj i dziś przygotował prof. dr hab. Ja-

nusz Kirenko (UMCS). O dostępności edukacji dla osób z niepełnosprawnościami w kontekście Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych i badań RPO opowiedział dr Krzysztof Kurowski (Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich). System i strategię działań miasta Lublin na rzecz osób niepełnosprawnych przedstawiła mgr Anna Kocot (Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, Urząd Miasta Lublin)

Następnie swoimi doświadczeniami w zakresie podnoszenia jakości kształcenia studentów z niepełno-

mgr Katarzyna Skalska i dr Anna Bieganowska.

W trzeciej części obrad pt. „Jak doskonalić samego siebie?” głos oddało studentom i absolwentom. Mgr Anna Rutz (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) ukazała aktywność w organizacjach studenckich jako wartość dodaną w planowaniu dalszego rozwoju zawodowego i osobistego. O wpływie działalności w organizacji studenckiej na karierę zawodową przekonywał też mgr Mikołaj Piekut (Wyższa Szkoła Gospo-

Osoba niepełnosprawna w środowisku akademickim

sprawnością podzielili się przedstawiciele uczelni wyższych w Polsce. Dowody na to, iż Akademia Górniczo-Hutnicza już od 15 lat jest uczelnią przyjazną wobec osób z niepełnosprawnościami przekonywał mgr inż. Andrzej Wójtowicz. Mgr Paweł Wdówik (Uniwersytet Warszawski) przedstawił wykorzystywane na co dzień uniwersalne projektowanie materiałów dydaktycznych. Natomiast o rodzajach wsparcia studentów z niepełnosprawnością wzroku na Uniwersytecie Jagiellońskim opowiedziała mgr Katarzyna Pyryt. Na temat skutecznego kształcenia osób niesłyszących i słabosłyszących na uniwersytecie mówiła dr hab. Ewa Domagała-Zyśk (KUL). Przedstawiono również dwie inicjatywy naszej Uczelni. Dr hab. Andrzej Kapusta (Wydział Filozofii i Socjologii) zaprezentował projekt „Przyjazny Uniwersytet”. Raport z, będących przyczynkiem całego wydarzenia, badań dotyczących podnoszenia jakości studiowania osób z niepełnosprawnością na UMCS zaprezentowały

darki, Bydgoszcz). Rolę organizacji studenckiej w aktywizacji studentów z niepełnosprawnością na przykładzie Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” przedstawiła członkini – mgr Aleksandra Majewska oraz studentka Wydziału Pedagogiki i Psychologii Angelika Stasiak. Swoimi doświadczeniami w kwestii studiowania z perspektywy osoby z niepełnosprawnością wzroku podzieliła się Agata Ziobrowska, studentka Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

Drugiego dnia odbyły się, przeznaczone dla pracowników UMCS, warsztaty „NIE TYLKO BRAJL! Adaptowanie materiałów dydaktycznych w wersji elektronicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku”, które poprowadziła mgr Katarzyna Pyryt, szkoleniowiec z zakresu technologii wspierającej, na co dzień pracująca w Dziale ds. Osób Niepełnosprawnych UJ. W trakcie warsztatów przekazane zostały zasady oraz sposoby dostosowywania materiałów do potrzeb studentów

z niepełnosprawnością wzroku. Okazuje się, że pismo punktowe (alfabet Braille'a) jest coraz mniej popularne, a jego miejsce zajmują nowoczesne rozwiązania technologiczne.

Dwudniowe spotkanie było nie tylko płaszczyzną spotkania specjalistów

i wymiany dobrych praktyk. Kuluarowe dyskusje i zawarte znajomości stanowiły źródło wielu inspiracji do dalszych działań i współpracy, a także utwierdziły w przekonaniu o wadze poruszanych kwestii. Na to, jak istotną są one sprawą dla wielu śro-

dowisk, nie tylko akademickich, zwrócił uwagę w adresie skierowanym do uczestników lubelskiego spotkania również Prezydent Miasta Lublin dr Krzysztof Żuk, który konferencję objął swoim patronatem.

Anna Bieganowska

Uczelnie funkcjonują obecnie na trudnym rynku edukacyjnym, a trudności te dodatkowo komplikuje niekorzystna sytuacja demograficzna. Dlatego konieczne są działania mające na celu uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej, a także jej umiędzynarodowienie.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej bierze udział w realizacji projektu „Europejski Uniwersytet Wschodni”, finansowanego przez program Erasmus+, Akcja kluczowa: Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk, Akcja: Partnerstwa strategiczne, Typ akcji: Partnerstwa strategiczne na rzecz szkolnictwa wyższego. Jego liderem jest Urząd

foto: Wiktorija Sobolewa

Projekt „Europejski Uniwersytet Wschodni”

Miasta Lublin, a partnerami, poza naszą Uczelnią, także Politechnika Lubelska i Katolicki Uniwersytet Lubelski. Zagranicznymi partnerami są natomiast Uniwersytet w Rużomberku na Słowacji oraz Uniwersytet Mykolas Romerisa w Wilnie.

Ze strony UMCS w realizację projektu zaangażowane są Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, Wydział Politologii oraz pracownicy Wydziału Filozofii i Socjologii, którzy przygotowali raporty z badań dotyczących preferencji edukacyjnych potencjalnych studentów z państw Europejskiego Partnerstwa Wschodniego. Celem projektu jest m.in. uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej lubelskich uczelni w kontekście rosnącego napływu do Lublina studentów z Eu-

ropy Wschodniej. Wzrost liczby studentów z zagranicy jest szansą tak dla lubelskich uczelni, jak i dla miasta, ale jednocześnie także wyzwaniem. Szkoły wyższe powinny dostosowywać się do ewoluujących potrzeb i oczekiwań potencjalnych kandydatów, miasto z kolei musi zmierzyć się z problemami wynikającymi z rosnącej liczby obcokrajowców. Po wielu latach Lublin znów staje się miastem coraz bardziej wielokulturowym, co bez wątpienia przyczynia się do jego rozwoju, ale rodzi także pewne napięcia.

W ramach projektu odbyły się wizyty studyjne, których gospodarzami były wszystkie uczestniczące w projekcie uczelnie polskie i zagraniczne oraz Urząd Miasta Lublin. Na podstawie przeprowadzonych badań przy-

gotowane zostały też raporty dotyczące poziomu satysfakcji ze studiów w Lublinie studentów z państw Europejskiego Partnerstwa Wschodniego oraz oczekiwań potencjalnych kandydatów na studia. Działania te mają służyć wypracowaniu dobrych praktyk, które pozwolą na poprawienie studentom warunków studiowania w Lublinie oraz na usprawnienie współpracy między uczelniami i miastem. Z punktu widzenia lubelskich szkół wyższych biorących udział w projekcie najważniejszym jego efektem będzie utworzenie na każdej z nich nowego kierunku studiów (lub specjalizacji), który w założeniu ma stanowić atrakcyjną ofertę dla zagranicznych studentów.

*Alija Borzęcka-Szajner
Jakub Olchowski*

Fot. Grzegorz Kuprianowicz

• Doc. dr Jurij Macijewskij

Zainaugurowano „Akademię Partnerstwa Wschodniego”

Jesienią 2015 r. zainaugurowano na UMCS cykl wykładów politologicznych pt. „Akademia Partnerstwa Wschodniego”, którego inicjatorem jest dyrektor Centrum Europy Wschodniej UMCS prof. dr hab. Walenty Baluk. W ramach projektu wygłaszane są wykłady dotyczące różnych aspektów funkcjonowania krajów objętych Partnerstwem Wschodnim, czyli programem Unii Europejskiej, określającym wschodni wymiar Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. W kręgu tematycznym cyklu będą więc: Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia oraz Ukraina. Cykl „Akademia Partnerstwa Wschodniego” jest wspólnym projektem Centrum Europy Wschodniej UMCS oraz Wydziału Politologii UMCS.

Inauguracja projektu odbyła się 26 października 2015 r. w sali Rady Wydziału Politologii UMCS. Spotkanie rozpoczął dyrektor CEW UMCS prof. dr hab. W. Baluk. Głos zabrał również dziekan Wydziału Politologii UMCS prof. dr hab. Grzegorz Janusz. Wykład inauguracyjny wygłosił ukraiński politolog doc. dr Jurij Macijewskij.

Doc. dr J. Macijewskij jest pracownikiem naukowym w Katedrze Politologii Uniwersytetu Narodowego „Akademia Ostrogska” (Ukraina) oraz kierownikiem Centrum Badań Politycznych w Ostrogu. Zajmuje się problematyką reżimów hybrydowych oraz *comparative democratization*. Jest autorem publikacji poświęconych transformacjom reżimów politycznych w państwach postkomunistycznych oraz analiz politologicznych dotyczących aktualnych wydarzeń politycznych. Odbył staże naukowe w wielu insty-

tucjach naukowych Europy i Ameryki, m.in. w Institute of Slavic, East European and Eurasian Studies University of California (Berkeley), Fulbright Scholarship at the Kennan Institute (Washington, DC), Uniwersytecie Europejskim w Petersburgu i Uniwersytecie Środkowo-Europejskim w Budapeszcie.

Wykład doc. dr. Jurija Macijewskiego pt. „Czy zmienił się reżim polityczny w Ukrainie po Rewolucji Godności?” był próbą analizy transformacji systemu politycznego na Ukrainie, która nastąpiła po Euromajdanie w latach 2013–2014 i odsunięciu od władzy prezydenta Wiktora Janukowycza. Doc. dr J. Macijewskij określił system polityczny, który ukształtował się na Ukrainie w minionych dziesięcioleciach, jako reżim hybrydowy. Wskazał na trzy charakterystyczne cechy takich reżimów: konkurencyjne wybory, brak rządów prawa oraz dominacja nieformalnych praktyk nad formalnymi. Zwrócił uwagę na znaczące zmiany, które zaszły na Ukrainie po odsunięciu od władzy W. Janukowycza (2014), takie jak: wymiana władz państwowych w wyniku wyborów prezydenckich, parlamentarnych i lokalnych, powstanie rządu najmłodszego i najbardziej profesjonalnego ze wszystkich poprzednich (średni wiek – 38 lat, tylko dwaj ministrowie nie rozmawiają po angielsku), wymiana kierownictwa ministerstw w 80%, zaś kadry kierowniczej w 100 %, początek zmian ustawodawczych, choć ich tempo jest zbyt wolne. Zauważył jednak, że z drugiej strony nadal w dużym stopniu obowiązują na Ukrainie stare zasady, a w szczególności: stosowanie w decyzjach personalnych systemu kwotowego, tajne umowy polityczne,

wpływy oligarchów, niska wydajność parlamentu, nepotyzm, klientelizm, korupcja. Wykładowca skonstatował, że system polityczny na Ukrainie zmienił się w latach 2014–2015 formalnie i personalnie, ale stare problemy pozostały, a kolejna zmiana ludzi u władzy nie doprowadziła do pełnego zafunkcjonowania demokratycznych reguł gry, tak więc reżim polityczny na Ukrainie nadal ma charakter hybrydowy.

Po zakończeniu wykładu toczyła się ożywiona dyskusja. Dotyczyła ona m.in. perspektyw polityki UE i NATO wobec Ukrainy. Doc. dr J. Macijewskij zwrócił uwagę na potrzebę dyferencjacji polityki UE w ramach Partnerstwa Wschodniego w stosunku do poszczególnych krajów, z uwzględnieniem ich stanowiska wobec integracji europejskiej.

Kolejny wykład z ramach „Akademii Partnerstwa Wschodniego” odbył się 1 grudnia 2015 r. Gościem UMCS był białoruski politolog dr Paweł Usow. Na wykład przybyli pracownicy i studenci Wydziału Politologii UMCS, pracownicy Instytutu Socjologii UMCS, Centrum Europy Wschodniej UMCS, Instytutu Pamięci Narodowej oraz osoby zainteresowane problematyką współczesnej Białorusi.

Fot. Grzegorz Kuprianowicz

Spotkanie tradycyjnie rozpoczął dyrektor CEW UMCS prof. dr hab. W. Baluk.

Dr P. Usow jest białoruskim politologiem, ekspertem i dyrektorem Centrum Analiz i Prognoz Politycznych. Urodził się w 1975 r. w Mohylewie (Białoruś). Ukończył Mohylewski Uniwersytet Państwowy im. A. Kuleszowa. Oprócz działalności akademickiej, aktywnie uczestniczył w życiu politycznym. W 2004 r. brał udział w wyborach parlamentarnych jako kandydat niezależny. Stał na czele miejskiej organizacji Białoruskiej Partii Socjaldemokratycznej (Narodnaja Hramada). W 2006 r. przyjechał do Polski, gdzie przygotował i obronił pracę doktorską. Jest autorem ponad 500 publikacji naukowych na temat problemów współczesnej po-

lityki i geopolityki w krajach Europy Wschodniej. Jest również autorem monografii *Powstanie, konsolidacja i funkcjonowanie reżimu neoautorytarnego na Białorusi w latach 1994–2010* (Warszawa 2014), wydanej przez Instytut Studiów Politycznych PAN.

Podczas wykładu pt. „Białoruś 2015: (neo)autorytaryzm z »ludzką twarzą«” dr P. Usow dokonał analizy powstawania i funkcjonowania reżimu politycznego na Białorusi ukształtowanego pod rządami Aleksandra Łukaszenki. Zwracając uwagę na problem określenia reżimu politycznego na Białorusi, stwierdził, że różni się on od innych „klasycznych” systemów autorytarnych. Konstatował, że istnieje potrzeba wprowadzenia nowego terminu i określił ten reżim polityczny

jako „neoautorytaryzm”. Podkreślił, że jest on konglomeratem pozostałości postsowieckich oraz elementów będących wynikiem transformacji politycznej i społecznej Białorusi po 1991 r. Badacz omówił też tak charakterystyczne cechy reżimu A. Łukaszenki jak zjawisko opozycji hybrydowej czy rozbudowana ideologia państwowa. Na koniec zaprezentował cztery możliwe scenariusze rozwoju sytuacji na Białorusi w kolejnych latach.

Po wykładzie toczyła się dyskusja, w której głos zabrali: prof. dr hab. W. Baluk, dr Mariusz Zajączkowski z Instytutu Pamięci Narodowej, dr Grzegorz Kuprianowicz z CEW UMCS. Na koniec spotkania dyrektor CEW UMCS zaprosił na kolejne wykłady w 2016 r.

Grzegorz Kuprianowicz

Fot. Anna Prokopiak

Polska Pomoc w Albanii 2015

ski była to dr Anna Prokopiak z Zakładu Psychopedagogiki Specjalnej UMCS wraz z dwójką wolontariuszy – Kamilą Pawlik, studentką pedagogiki specjalnej UMCS oraz Jakubem Hetmanem.

W dniu 13 listopada 2015 r. odbyło się uroczyste zakończenie projektu z udziałem Ambasadora RP Marka Jeziorskiego, polskiej koordynatorki projektu dr Anny Prokopiak, pedagogów i rodziców z dziećmi z autyzmem w Tiranie w Albanii. Beneficjenci wyrazili podziękowania za okazane wsparcie oraz dzielili się opiniami o pozytywnych rezultatach prowadzonych zajęć.

Jest to już czwarty projekt realizowany przez Ambasadę RP w Tiranie w ramach Polskiej Pomocy Rozwojowej w obszarze edukacji osób niepełnosprawnych w Albanii we współpracy z Instytutem Pedagogiki UMCS. Pierwsze dwa koordynowała dr Agnieszka Pawlak. Przyczyniają się one do zapewnienia podstawowych praw niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, jakim są powszechne nauczanie na poziomie podstawowym, ich integracja w grupach rówieśników oraz społeczeństwie. Jest wyrazem wspie-

rania przez Polskę działań Albanii w sferze integracji z UE i przyjmowania standardów europejskich w tej dziedzinie.

Dr Anna Prokopiak

Fot. Anna Prokopiak

Fot. Anna Prokopiak

Instytut Pedagogiki UMCS we współpracy z Ambasadą RP i albańskimi partnerami zrealizował projekt w ramach Polskiej Pomocy Rozwojowej pt. „Wzmocnienie aktywnej roli rodziców dzieci z autyzmem poprzez wdrożenie polskiego modelu wsparcia”. Odbyło się wiele spotkań z nauczycielami i rodzicami dzieci z autyzmem na terenie Tirany i Szkodry. Szczególny czas to dwa turnusy rehabilitacyjne w letniskowej miejscowości Velipoja dla rodzin z dzieckiem z autyzmem. Wzięło w nich udział ponad 60 osób, z Pol-

We wrześniu 2015 r. minęło 35 lat od czasu, gdy w progi UMCS zawitała grupa studentów z Wietnamu, aby na roku zerowym w Studium Nauki Języka Polskiego dla Cudzoziemców UMCS (obecnie Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców), utworzonego również we wrześniu 1980 r., przygotowywać się lingwistycznie do podjęcia studiów na polskich wyższych uczelniach.

Archiwum autorów

Spotkanie po latach z wietnamskimi studentami

Z okazji 35. rocznicy tego faktu 21 listopada 2015 r. w Raszynie k. Warszawy odbyło się uroczyste „spotkanie po latach” przygotowane przez dawnych lubelskich studentów z Wietnamu. Gospodarzami byli studenci wietnamscy rocznika 1980, którzy zamieszkali Polskę, zaś honorowymi gośćmi: wietnamscy nauczyciele języka polskiego w Wyższej Szkole Języków w Hanoi – Elżbieta Sajenczuk, Hoang Thu Oanh, Nguyen Chi Thu AT oraz wykładowcy z UMCS – Danuta Bryk (obecnie na emeryturze), Barbara Karczmarszuk i Anna Trębska-Kerntopf. W spotkaniu wzięli udział także studenci wietnamscy z roczników 1978 i 1984 uczący się w Łodzi.

Jak ważny był ten rok nauki w UMCS przed 35 laty dla gospodarzy – inicjatorów tego jakże wzruszającego spotkania i jak bardzo głęboko tkwi w ich pamięci, okazało się w treści przygotowanego na tę okazję wystąpienia wspomnieniowego. Oto jego fragmenty:

„Nie chce się wierzyć, ale już 35 lat minęło, tak dokładnie 35 lat temu przyjechalśmy tutaj do Polski. Można by powiedzieć: przyjechalśmy w nieznaną, ale pełną nadziei, inspiracji i także niepewności, ponieważ nikt z nas nigdy nie był za granicą. Dla wielu z nas Polska jawiła się w obrazach z takich filmów jak *Trędowata*, *Znachor*, *Cztery Pancerni* i *pies*. Niektórzy słyszeli o takich Polakach jak Mikołaj Kopernik, Marie Curie-Skłodowska, F. Chopin, a jeszcze dla niektórych Polska to piłkarze tak znani jak Kazimierz Deyna, Włodzimierz Lubański, Grzegorz Lato, Andrzej Szarmach...

Naszym pierwszym zetknięciem z Polską były lekcje języka polskiego prowadzone w Wyższej Szkole Nauki Języków Obcych w Thanh Xuan – w Hanoi. Dla świeżo upieczonych studentów to było coś nieznanego, ale także niezwykle ciekawego i ekscytującego, bo zapowiadało wstęp do no-

wego etapu życia, życia studenckiego daleko poza domem, pełnego niespodzianek i niesamowitych przeżyć.

Uczyli nas wtedy różni ciekawi profesorowie: pełny poczucia humoru prof. Nguyen Chi Thuat, zawsze trzymająca dyscyplinę prof. Nguyen Thi Hoa, wielce doświadczona prof. Hoang Thu Oanh, bardzo miła i piękna prof. Elżbieta Sajeńczuk z Uniwersytetu Łódzkiego oraz zawsze sprawiający wrażenie surowego prof. Andrzej Petri. Mimo tego, że przybyliśmy z różnych stron Wietnamu, to szybko znaleźliśmy wspólny język i przeżyliśmy razem wiele radosnych, a czasami zabawnych chwil.

Rok nauki języka polskiego w Thanh Xuan zbudował nam solidny fundament pod względem gramatyki, pisania i czytania. Pod koniec roku mieliśmy trudne egzaminy i naprawdę przygotowaliśmy się do nich bardzo solidnie, bo każdy z nas chciał zdać jak najlepiej. Po nich przyszły ostatnie wakacje w Wietnamie spędzone razem z rodziną i przygotowania do wyjazdu. Wkrótce potem nastąpiła zbiórka, na którą wszyscy czekali z niecierpliwością. I w końcu przyszedł ten długo oczekiwany moment – wyjazd do Polski. [...]

Archiwum autorów

Nasza podróż wiodła przez Moskwę. W czasie przejazdu pociągami z Moskwy do Lublina *via* Warszawa mieliśmy okazję po raz pierwszy podziwiać krajobrazy Polski. To było pod koniec lata i na początku jesieni. Widać było jeszcze piękne kolorowe liście na drzewach, słońce świeciło pełnym blaskiem. Gdziekolwiek widać było chłopów pracujących na polach, pasące się krowy i konie. Te widoki nie różniły się niczym od tych, które zapamiętaliśmy z filmów czy obrazów. Nasze wyobrażenia o Polsce zaczynały się potwierdzać w rzeczywistości. To były niezapomniane wrażenia, które utkwiły nam w pamięci na zawsze.

Gdy przyjechaliśmy do Lublina, czekali już na nas Dyrektor Studium Stanisław Grabias oraz nauczyciele nowo powstałego Studium Nauki Języka Polskiego przy Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Od początku otrzymaliśmy od nich wiele pomocy oraz dowodów słynnej polskiej gościnności nie tylko w nauce, ale również w życiu codziennym. Tam, w Lublinie, po raz pierwszy widzieliśmy śnieg, a także poznaliśmy smak polskiego rosołu czy kotleta schabowego. Uczono nas nie tylko języka, ale także wpajano nam polskie obyczaje i zachowania. Opieka i pomoc nauczycieli bardzo nam pomagały w integracji z Polską, bo przybyliśmy z zupełnie innego kręgu kulturowego. Obok intensywnej nauki nauczycielki często zabierały nas na różne wycieczki krajoznawcze, przy okazji ucząc historii Polski. Niezapomniana była dla nas wycieczka na Majdanek, gdzie mogliśmy poznać okropności II wojny światowej. Takich przeżyć nie da się wymazać z pamięci.

I tak minął rok nauki w Lublinie, który dał nam »niesamowity skok« w opanowaniu języka polskiego i przygotował nas wymienicie do rozpoczęcia studiów. W tym miejscu chcieliśmy podziękować wszystkim ówczesnym naszym lektorkom języka polskiego (Danucie Bryk, Barbarze Karczmarszuk, Róży Ciesielskiej-Musameh i Annie Trębskiej-Kerntopf) z całego serca. Naprawdę Wasz wkład w nasze przyszłe sukcesy był nieoceniony i na zawsze zostanie zapamiętany. Bez Was nie byłibyśmy tym, kim jesteśmy dzisiaj. Dziękujemy.

Po zakończeniu nauki na roku zerowym w Lublinie każdy z nas wyjechał do swojej uczelni i rozpoczął nowy etap życia. [...]

Studia szybko minęły, dając nam niezbędną wiedzę do prawdziwego życia. Po studiach wielu z nas z różnych powodów postanowiło związać swoje życie na stałe z Polską. Każdy szukał własnej drogi i budował swoje gniazdo najlepiej jak tylko potrafił. Jednak życie nie zawsze nas rozpieszczało. Walczyliśmy z różnymi napotkanymi trudnościami na swojej życiowej drodze, starając się śmiało stawiać im czoła, nie poddawać się i dalej iść naprzód.

Jesteśmy świadomi tego, że należąmy do pierwszego pokolenia emigracji społeczności wietnamskiej w Polsce. Od nas w dużej mierze zależy, jak się rozwija ta społeczność i jej następne pokolenia. Chcielibyśmy wychować nasze dzieci na dobrych obywateli tego kraju. Staramy się być przykładem dla nich. Obecnie niektórzy z nas już mogą być dumni ze swoich osiągnięć. Wymieńmy choćby kolegę Thanha, który otrzymał tytuł profesora informatyki nadany przez Prezydenta RP, kolegę Oanha, który jest obecnie znanym przedsiębiorcą branży budowlanej, jest także właścicielem kancelarii, która pomaga wielu Wietnamczykom legalizować swój pobyt w Polsce, kolega Sy jest współwłaścicielem hotelu i sieci restauracji, koleżdy Minh i Thuy są tłumaczami przysięgłymi, pomagającymi na co dzień Wietnamczykom i Polakom w rozwiązywaniu wielu problemów życiowych, jak łączenie rodzin czy nawiązywanie kontaktów Wspierania Integracji Wietnamczyków w Polsce. [...]

Szanowni goście, drodzy koledzy!

Nie jest proste zebrać się tutaj razem zwłaszcza w obecności naszych znakomitych gości. Za pomysł zorganizowania tego Jubileuszu pragniemy podziękować koledze Vu Hai Son, za przygotowanie dziękujemy wszystkim kolegom naszego rocznika. Korzystając z tej okazji, chcemy wyrazić naszą wdzięczność, sympatię i pamięć naszym Nauczycielom, życząc Wszystkim dużo zdrowia i pomyślności oraz jak najdłuższego i najszczęśliwszego życia. [...]."

Po oficjalnych powitaniach i tym pełnym zaskakujących reminiscencji referacie honorowi goście otrzymali piękne kwiaty i symboliczne upominki, co zostało udokumentowane na zdjęciach. Następnie poproszono o wypowiedzi nas – ówczesnych nauczycieli. Podziękowaliśmy serdecznie gospodarzom za zaproszenie na to spotkanie i podziękowaliśmy się naszymi wspomnieniami z tamtych lat.

Poznawaliśmy naszych „uczniów” od nowa, bo 35 lat to szmat czasu. Każdy przedstawiał się i dopiero brzmienie imienia wywoływało wspomnienia. Opowiadali o swoim życiu, sukcesach, żonach, dzieciach. Przypominali różne zabawne wydarzenia z czasów lubelskich, które zachowali w pamięci do dziś. Miałyśmy przed sobą ludzi mądrych, dowcipnych, niesamowicie uprzejmych, zadowolonych z życia zawodowego i osobistego, szczęśliwych, że żyją w Polsce, która stała się dla nich drugą ojczyzną.

Padło wiele ciepłych słów pod naszym adresem, wyrazów wdzięczności i sympatii. A przecież dla nas to też były pierwsze kroki w nauczaniu cudzoziemców języka polskiego. Uczyliśmy się razem z nimi. Okazało się, że robiliśmy to całkiem nieźle, ponieważ wszyscy Absolwenci Studium w Lublinie ukończyli studia politechniczne, odnosząc sukcesy zawodowe i są szanowanymi obywatelami naszego kraju. Słowa, że zawdzięczają to nam, bo dałyśmy im dobre przygotowanie, powtarzane wielokrotnie, nie mogły nas nie wzruszyć.

Obejrzeliliśmy wspólnie pokaz slajdów z lat 1980–1981 oraz pokaz sztuk walki i wysłuchaliśmy koncertu polskich piosenek w wykonaniu gospodarzy, których uczyli się w ramach lektoratu. Przy pięknie nakrytych stołach degustowaliśmy wspaniałe wietnamskie potrawy przygotowane w restauracji „Daystar”, należącej do jednego z naszych studentów.

Atmosfera „Spotkania po latach” była niezapomniana, ciepła i bardzo wzruszająca. Wieczór zakończył się obietnicą ponownego spotkania za pięć lat, być może w Lublinie, z którym wiąże się tyle wspomnień.

Barbara Karczmarszuk
Anna Trębska-Kerntopf

Rozwój nowoczesnego społeczeństwa staje się coraz bardziej tożsamy z rozwojem technologii wspierających i organizujących życie obywateli. Nie ma już chyba obszaru, który byłby w 100% analogowy, dlatego nie jest niczym zaskakującym, że geografia jako dyscyplina wiedzy również uległa daleko idącej

przy Wydziale, jak i reprezentanci firm działających w obszarze Geograficznych Systemów Informacyjnych (GIS) oraz technologii informacyjnych (IT).

Konferencję otworzył Dziekan prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, który wygłosił także wykład wprowadzający dotyczący roli nowoczesnej geografii w sprawnym zarządzaniu śro-

Sputnik Software (Łukasz Glomb). Referat wygłosiła także Ewa Rękawicka, która omówiła możliwości pozyskania środków zewnętrznych na wdrożenie GIS i e-usług w administracji publicznej. Program konferencji skierowany był głównie do przedstawicieli administracji publicznej. Dokładnie omówiono i zaprezentowano narzędzia pozwalające na realizację dyrektywy INSPIRE, której transpozycja do prawa polskiego odbyła się na mocy ustawy z marca 2010 r. (Dz. U. 2010 nr 76 poz. 489).

Gospodarczy Instytut Analiz Przemysłowych, specjalizujący się w cyfryzacji dokumentów planistycznych w gminach, posiadający wdrożenia we wszystkich województwach, przedstawił narzędzia oparte o technologię GIS, które pozwalają przenieść w 100% treść map czy rysunków analogowych do środowiska cyfrowego. Tak zagregowane dane pozwalają gminie na ich wielorakie zastosowanie, m.in. w zarządzaniu drogami i mostami, mieniem komunalnym, infrastrukturą teletechniczną, informacją o obszarach chronionych czy zabytkach, a także pozwala zautomatyzować wydawanie wyrysów i wypisów z Miejscowych Planów Zagospodarowania Przemysłowego oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przemysłowego. Narzędzia GIS dedykowane urzędowi umożliwiają również udostępnianie petentom ww. informacji poprzez kanały www. W praktyce oznacza to, że każdy obywatel może za pośrednictwem Internetu zlokalizować działkę o znanym numerze, sprawdzić jej położenie, przeznaczenie, sytuację sąsiedzką, potencjał inwestycyjny, zasoby techniczne, uzbrojenia, przydatność rekreacyjną etc.

Rozwiązania umożliwiające świadczenie e-usług publicznych w obszarze geodezji i kartografii były również przedmiotem wystąpień poznańskiej firmy Sputnik Software. Jako wzór kompletnej, zintegrowanej z wewnętrznym oprogramowaniem urzędu, świadczonej w całości za pośrednictwem Internetu, usługi na rzecz mieszkańców powiatu / gminy zaprezentowano proces wydania wypisu i wyrysów. Jest to

Geografia dla administracji publicznej

• Otwarcie konferencji przez Dziekana prof. Radosława Dobrowolskiego

cyfryzacji. Dane posiadające atrybut przestrzenny, pozwalający na precyzyjną lokalizację w przestrzeni geograficznej coraz częściej są wykorzystywane poza Uniwersytetem i coraz śmielej goszczą w biznesie, logistyce, rozrywce czy administracji publicznej.

27 listopada 2015 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyła się konferencja „Geografia dla Administracji Publicznej”, zorganizowana przez UMCS, Gospodarczy Instytut Analiz Przemysłowych (GIAP) oraz Centrum Wspierania Administracji „Pro Publico”. Wśród prelegentów znaleźli się zarówno pracownicy naukowi, studenci – przedstawiciele kół naukowych funkcjonujących

dowiskiem, w tym także możliwości jej zastosowań aplikacyjnych na gruncie administracji publicznej. Spotkanie prowadził Wojciech Kowalczyk, dyrektor lubelskiego oddziału GIAP. Kolejne referaty prezentowali przedstawiciele: GIAP – Natalia Kowalska oraz Studenckiego Naukowego Koła Geoinformatyków GeoIT – Joanna Borowska i Aleksandra Dąbrowska. Szczegółową ofertę zaprezentowali przedstawiciele firm Sputnik Software – Radosław Morawski i Michał Kowalczyk oraz GIAP – Sławomir Hemerling-Kowalczyk. Dorota Wolińska przedstawiała obszar działań Studenckiego Naukowego Koła Planistów. W ostatniej sesji ponownie prezentowała się firma

doskonały przykład integracji autor-skich rozwiązań dziedzinowych firmy Sputnik Software (Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta oraz System Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją PROTON) z systemem informacji przestrzennej GIAP. W formie elektronicznej odzwierciedlono pełną procedurę obejmującą: przyjęcie wniosku elektronicznego o wydanie wypisu i wrysu, procedowanie nad wnioskiem w ramach organizacji urzędu oraz dostarczenie wnioskodawcy decyzji elektronicznej w postaci wypisu i wrysu.

Podczas konferencji przedstawiono również możliwości dofinansowania projektów informatycznych m.in. dla administracji publicznej i jedno-

stek naukowych, w szczególności dotyczących przedsięwzięć związanych z udostępnianiem informacji przestrzennych w formie cyfrowej. W 2016 r. tylko ze środków Regionalnego Programu Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, w tzw. osi priorytetowej 2. Cyfrowe Lubelskie dostępna jest kwota ponad 72 mln euro. W ramach Działania 2.1 Cyfrowe Lubelskie przewidywany termin ogłoszenia pierwszego konkursu na dofinansowanie projektów to lipiec 2016 r. W konkursie tym będzie do dyspozycji ponad 124 mln złotych.

Warto nie zwlekać z przygotowaniem się do realizacji projektów i z wyprzedzeniem zaplanować czasochłonne działania związane np.

z pomiarami terenowymi. Wydatki na ten cel będą mogły być sfinansowane ze środków UE w 15%, natomiast pozostałe wydatki w wysokości do 85% wydatków kwalifikowalnych.

Obecni na konferencji pracownicy urzędów gmin, pracownicy naukowci Wydziału oraz studenci śledzili z dużym zainteresowaniem przebieg spotkania. Wydaje się sprawą oczywistą, że organizowanie spotkań skupiających ludzi nauki, biznesu i lokalnego samorządu jest istotnym elementem budowania świadomości wykorzystywania zaawansowanych rozwiązań GIS w rozwoju cyfrowego społeczeństwa.

*Wojciech Kowalczyk
Łukasz Chabudziński*

Fot. Ewelina Berlińska

Obchody 50-lecia Wydziału Ekonomicznego

W roku 2015 minęło 50 lat od momentu utworzenia Wydziału Ekonomicznego UMCS. Kulminacja obchodów 50-lecia Wydziału, początkowo planowana jako jednorazowe, grudniowe wydarzenie, z uwagi na wizytację Polskiej Komisji Akredytacyjnej została rozłożona w czasie i ograniczona do kilku wyselekcjonowanych projektów, które zostały zrealizowane w listopadzie i grudniu 2015 r. Projekty, skierowane do Studentów i Pracowników Wydziału, miały charakter warsztatów, wykładu i konkursów, które łączyły w sobie walor naukowego poznania, możliwość poznania osób z szerokim,

praktycznym doświadczeniem w swojej dziedzinie, a także – w przypadku konkursów – również walor finansowy.

Otwarcie tej części obchodów odbyło się 19 listopada. Głównym punktem programu był Konkurs dla Pracowników. Jego założeniem było dokonanie wyboru osoby, która o swoich zainteresowaniach lub badaniach naukowych potrafi opowiadać w sposób zrozumiały, wzbudzający zainteresowanie słuchaczy oraz pobudzający ich intelektualnie. Biorąc pod uwagę aktualne wymogi rozwoju naukowego, podnoszenie kompetencji w zakresie klarownego prezentowania i wyjaśniania problemów naukowych, a także

rozwijanie umiejętności komunikacji naukowej, autoprezentacji i wystąpień publicznych powinny stać się niezbędnym elementem w procesie budowania kariery naukowca. W Konkursie udział wzięło ośmiu pracowników Wydziału, a w Komisji Konkursowej zasiadli: dr hab. Anna Rakowska, prof. nadzw. – Prodziekan Wydziału, mgr Magdalena Kozak-Siemieńska – wówczas Rzecznik prasowy UMCS oraz mgr Jakub Szpunar – trener regionalny, coach i właściciel marki Media Expert. Nagrodę Główną, czyli sfinansowanie opłat związanych z wyjazdem na zagraniczną konferencję naukową do wysokości maks. 5000 zł brutto, otrzymał mgr Rafał Muda. Dr Mariusz Kicia oraz dr hab. Radosław Mącik otrzymali wyróżnienia, a dr Anna Tatarczak – nagrodę publiczności.

Zbigniew Pastuszek

Fot. J. Lewandowski

W dniach 26–28 listopada 2015 r. odbył się IV Kongres Afrykanistów Polskich, zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Afrykanistyczne (PTAfr.) i Muzeum Miejskie w Żorach. Jest to największa konferencja afrykanistyczna w Polsce. Ma charakter interdyscyplinarny i jest zwoływana co dwa – trzy lata. Pomysł organizowania Kongresów Afrykanistów Polskich zrodził się podczas konferencji afrykanistycznej w Ocyplu w 2005 r. I Kongres miał miejsce w Pieniężnie w 2007 r., II – w Obrze w 2010 r., a III – w Szczecinie w 2012 r.

Na IV Kongres do Żor przyjechało kilkudziesięciu afrykanistów: politologów, internacjologów, ekonomistów, historyków, archeologów, antropologów, etnologów, literaturoznawców, językoznawców, romanistów, religioznawców i innych, m.in. z Warszawy, Krakowa, Szczecina, Wrocławia, Poznania, Katowic, Żor, Gdańska, Olsztyna, Lublina, Siedlec i Torunia. UMCS reprezentował niżej podpisany. Wystąpił z referatem pt. „Integracja polityczno-ekonomiczna w ramach Wspólnoty Gospodarczej i Monetarnej Afryki Środkowej (CEMAC)”.

Gości powitali: dyrektor Muzeum i główny organizator Kongresu dr Lucjan Buchalik, prezydent Żor Waldemar Socha, prezes Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Andrzej Zabieglński oraz wiceprzewodniczący PTAfr. dr hab. Robert Kłosowicz, prof. UJ. Na Kongres złożyły się nie tylko obrady naukowe, ale także wykłady popularnonaukowe dla młodzieży szkolnej z Żor oraz otwarcie wystawy czasowej „Mirabilia afrykańskie z kolekcji Schlothauer-Wilhelm”. Po wystawie oprowadzał jej współautor Gustav Wilhelm. Obecność grupy Niemców nadała spotkaniu rys międzynarodowy. Większość eksponatów związana była z kultem vodun oraz sprawowaniem

IV Kongres Afrykanistów Polskich

władzy u ludu Fon na terytorium Beninu i Togo.

Ze względu na dużą liczbę referatów, były one wygłaszane w dwóch równoległych panelach. Intensywne obrady wzbogaciły uczestników w wiedzę z różnych dziedzin. Wyzwanie dla prelegentów stanowiła konieczność omówienia swoich badań w taki sposób, by było to zrozumiałe dla osób uprawiających odrębne dyscypliny naukowe. Nie zabrakło referatów i dyskusji na najbardziej aktualne tematy (np. sytuacja w Sudanie Południowym, Boko Haram, Azawad, zamach terrorystyczny na hotel Radisson w Bamako w listopadzie 2015 r., konstytucja Kenii z 2010 r., zbliżające się wybory prezydenckie w Demokratycznej Republice Konga i Ugandzie, nowe złoża ropy w Ugandzie, inwestycje chińskie w sektorze naftowym w Afryce, protesty studentów w RPA, strategia rozwoju w Ruandzie „Vision 2020”).

W podsumowaniu prof. Ryszard Vorbrich z UAM podkreślił, że widoczny jest dynamiczny rozwój afrykanistyki polskiej. Do Żor przyjechało wie-

lu młodych naukowców. 40 lat temu trudno było znaleźć osoby, które prowadziły badania terenowe w Afryce. Teraz niemal wszyscy obecni na Kongresie to robią. W mniejszym stopniu afrykańscy korzystają ze źródeł zastanych, a w coraz większym stopniu sami je tworzą. Lublin zaznaczył swoją obecność na konferencji. W sumie cztery osoby (w tym trzy z UMCS) nadały swoje abstrakty i mimo że tylko jedna dojechała, każdy będzie miał możliwość zamieszczenia swojego artykułu w publikacji pokonferencyjnej.

Przy okazji Kongresu zwołane zostało Walne Zgromadzenie PTAfr. Do najważniejszych uchwał zaliczyć należy: nadanie honorowego członkostwa dr. hab. Bronisławowi Nowakowi, prof. UW (współredaktorowi „Historii Afryki: od początku XIX wieku”) oraz dr. Eugeniuszowi Rzewuskiemu (znawcy suahili oraz byłemu ambasadorowi RP w Luandzie), powołanie dr Izabeli Will na sekretarza PTAfr. oraz przyjęcie nowych członków. Dr hab. Małgorzata Szupejko, była przewodnicząca Towarzystwa, poinformowała o nowej stronie internetowej www.ptafr.org.pl oraz o staraniach, by czasopismo „Afryka” nadać siedem punktów. Z dużym entuzjazmem przyjęto deklarację dr. hab. Macieja Ząbka, prof. UW zorganizowania V Kongresu na Świętym Krzyżu w lutym 2018 r. UW pokryje koszty publikacji pokonferencyjnej.

Konrad Czernichowski
Wydział Ekonomiczny

• Uczestnicy Kongresu

W grudniu 2015 r. odbył się jubileuszowy 25. Festiwal Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”. Podobnie jak w czasie poprzednich edycji, również i tym razem wiele festiwalowych wydarzeń współorganizowało Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów UMCS.

Mikołajki Folkowe rozpoczęły się 10 grudnia, ale wydarzenia organizowane przez SKNE UMCS rozłożyły się na trzy kolejne dni. 11 grudnia odbyła się konferencja naukowa „Kultura ludowa – jest czy jej nie ma?”. Dyskusje

• Warsztaty pieczenia korowaja

Etnolingwiści na Mikołajkach

• Warsztaty pieczenia korowaja

naukowe już od kilku lat są integralną częścią festiwalu, ale dopiero w czasie ostatniej edycji członkowie koła zadebiutowali w roli organizatorów tej imprezy. Tytuł miał sprowokować gości do dyskusji nad żywotnością kultury ludowej. Czy rzeczywiście można mówić o jej istnieniu, jeśli na współczesnej wsi nie ma już „ludu” w tradycyjnym rozumieniu? Na to pytanie próbowały odpowiedzieć referentki: dr Joanna Szadura (Zakład Tekstologii i Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego UMCS), Katarzyna Zdziech (studentka filologii polskiej UMCS), Marta Woch (studentka filologii polskiej UMCS), mgr Anna Wójtowicz (doktorantka w Instytucie Historii Sztuki KUL) i mgr Karolina Mazur (doktorantka w Instytucie Filologii Polskiej UMCS). Zwróciły one uwagę na różne definicje kultury ludowej, zróżnicowane sposoby, w jakich

przejawia się ona we współczesnym świecie, a także na występowanie tradycyjnych form kultury we współczesnym świecie (w obrzędowości ludowej, kulturze materialnej i niematerialnej), jak i ich twórcze wykorzystanie (m.in. w sztuce i internetowych memach).

12 grudnia SKNE UMCS zorganizowało kolejne już warsztaty przygotowania pieczywa obrzędowego. Tym razem goście KioskArtu w Chatce Żaka mogli nauczyć się, jak upiec korowaja weselnego. To tradycyjne ciasto, niegdyś pieczone we wschodniej Polsce, dziś jest prawie nieznanne. Tajniki jego przygotowania zdradziła gościom Anna Szpura, która na co dzień zajmuje się odtwarzaniem tradycji kulinarnych gminy Stara Kornica. Prowadząca warsztaty upiekła przepięknie ozdobionego korowaja, który w czasie Koncertu Głównego został wzięty do Orkiestry Św. Mikołaja. Uczestnicy wydarzenia mogli natomiast zrobić i upiec swoje własne korowajczyki.

W dniach 12–13 grudnia SKNE UMCS koordynowało drugą edycję Festiwalowych Żywych Książek. Jest to innowacyjne wydarzenie nawiązujące do prądu naukowego historii mówionej, czyli nagrywania, archiwizowania i analizowania ustnych narracji o przeszłości. W rolę „żywych książek” wcielili się ludzie w różny sposób związani z festiwalem: prof. dr hab. Jan Adamowski (Zakład Kultury Polskiej UMCS), prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (Zakład Tekstologii i Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego

UMCS), Stefan Bracha (portal Ludowidła.pl), mgr Ilona Gumowska (Zakład Historii Języka Polskiego i Dialektologii UMCS), Tomasz Janas (dziennikarz, juror Sceny Otwartej), Małgorzata Jędruch-Włodarczyk (konferansjer), Tomasz Kozdraj (muzyk, twórca instrumentów), Paweł Foton Królikowski (animator kultury, fotograf), dr Agata Kusto (Instytut Muzyki UMCS, „Pismo Folkowe”), Jadwiga Marchwica (portal Etnosystem.pl), Marcin Puszcza (Black Velvet Band), Marcin Skrzypek (Orkiestra Św. Mikołaja, Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”), Magdalena Sobczak-Kotnarowska (Kapela ze Wsi Warszawa), Agata, Adam i Karol Stanowscy (reklama, scenografia i organizacja jarmarku w czasie Mikołajek Folkowych). Z „żywymi książkami” wywiady przeprowadzili też studenci, a transkrypcje rozmów trafią do Pracowni „Archiwum Etnolingwistyczne” UMCS.

Damian Gocół, SKNE UMCS

• Festiwalowe Żywe Książki 2015. Prof. Jan Adamowski rozmawia z gośćmi Mikołajek Folkowych

Święto sztuki na papierze

– II Międzynarodowe Biennale Plakatu Studenckiego Lublin 2015

Materiały organizatorów

Materiały organizatorów

Blisko półtora tysiąca zgłoszonych projektów plakatów z 37 krajów Europy, obu Ameryk, Afryki i Azji oraz wystawa pokonkursowa prezentująca wybór 373 prac na papierze 190 autorów z 28 krajów świata – to bilans drugiej edycji Międzynarodowego Biennale Plakatu Studenckiego w Lublinie. To impreza, która nabiera rozpędu, jest coraz bardziej liczącym się międzynarodowym przeglądem twórczości młodych artystów, a w dalszej perspektywie ma szansę stać się barometrem przemian współczesnej sztuki plakatu.

Biennale, zainicjowane dwa lata temu przez Lecha Mazurka i Sebastiana Smita z Instytutu Sztuk Pięknych UMCS, kuratorów pierwszej i obecnej edycji, wypełnia lukę w obszarze prezentacji osiągnięć młodego pokolenia twórców plakatu. Mówił o tym Krzysztof Dydo, przewodniczący jury konkursu, znany kolekcjoner i znawca problematyki plakatu, podczas otwarcia wystawy pokonkursowej i uroczystej gali wręczenia nagród, która w grudniu – podobnie jak dwa lata temu – odbyła się w Galerii Labirynt w Lublinie. Zdaniem Dydo, biennale lubelskie przejęło pałeczkę po krakowskim Festiwalu Plakatu oraz Salonie Plakatu w Wilanowie – obie imprezy (już nie funkcjonujące) zaadresowane były do młodych artystów zajmujących się projektowaniem plakatu. Zdobyczą biennale lubelskiego jest to, że przywraca miejsce prezentowania i kon-

frontowania poszukiwań i możliwości twórczych młodego pokolenia.

O najwyższy laur imprezy, Grand Prix ufundowane przez Rektora UMCS, uczestnicy walczyli w trzech kategoriach. Pierwsza, najszerza i zarazem najbardziej klasyczna, objęła plakat filmowy, muzyczny, teatralny i ideowy. Druga, podobnie jak przed dwoma laty, poświęcona została rocznicy 700-lecia nadania praw miejskich Lublinowi. W trzeciej uczestnicy odnieśli się do 70. rocznicy zakończenia drugiej wojny światowej.

Liczba nadesłanych prac, ich różnorodność i poziom artystyczny zrobiły wrażenie nie tylko na doświadczonym jury konkursu. Wystawa pokonkursowa dowiodła, że plakat, dzięki odrębności środków wyrazu, może skutecznie konkurować z innymi, dziś dominującymi formułami wizualnej komunikacji reklamowej: telewizyjnym i internetowym spotem oraz

wielkoformatowym banerem, który często z powodów banalnej jakości projektu zamiast być ozdobą przestrzeni publicznej – jest jej zmorą. W zastępstwie wszechobecnej dziś fotografii, twórcy plakatu posługują się chętniej różnorodnymi środkami plastycznymi: skrótem wizualnym, metaforą plastyczną, malarskimi i rysunkowymi zasobami wyrazu, niebanalnym użyciem liternictwa i skali barwnej, w końcu komputerowym przetworzeniem wyjściowego materiału plastycznego. Efektem są prace precyzyjne w wyrazie formalnym i zaskakujące w przekazie intelektualnym. W wyselekcjonowanym zestawie konkursowym na wystawie pojawiło się wiele prac świadczących o wrażliwości społecznej autorów, ich niezgodzie na niepokojące dzisiaj zjawiska kulturowe i cywilizacyjne oraz mocnych, antywojennych i antyrasistowskich akcentach. Odległy od przekazu komercyjnego plakat z lubelskiego biennale nie tyle zachęcał do konsumpcji (tej zachęty jest aż nadto we wspomnianych formach wizualnej reklamy w masowych środkach komunikacji), co raczej skłaniał do refleksji i złapania oddechu, a także dawał momenty niezwyklej satysfakcji zarówno w odczytywaniu znaczeniowych odniesień i poetyckich skojarzeń, jak też w percepcji barwnej gry plastycznych form. Wśród laureatów znaleźli się bowiem młodzi graficy, przede wszystkim operujący właśnie

Materiały organizatorów

• Prof. Urszula Bobryk i Jacek Rudzki, laureat Grand Prix 2

środkami plastycznymi, nie zaś fotograficzną manipulacją.

Dzięki temu, że prace nadesłano ze wszystkich ośrodków akademickich w kraju, jak też z zagranicznych szkół artystycznych oraz rozmaitych zakątków świata, biennale nie tylko zyskało status przeglądu sztuki plakatu o zasięgu międzynarodowym, ale także stało się forum dyskusji, wymiany doświadczeń i propozycji w kręgu specjalistów, które będzie można rozwijać w dalszej perspektywie czasowej. I właśnie sukces drugiej edycji biennale dobrze wróży na przyszłość. Przypomnijmy: dzięki silnemu środowisku akademickiemu, Lublin jest ważnym ośrodkiem grafiki artystycznej i projektowej (do której przynależy sztuka plakatu) na forum ogólnopolskim. Polska zaś ma liczące się na świecie tradycje artystyczne w zakresie plakatu. Jak wiadomo, tzw. polska szkoła plakatu została odnotowana w historii gatunku w literaturze światowej i kolekcjonerstwie, a na koncie niewątpliwych osiągnięć tego obszaru twórczości jest istniejące od lat 60. XX w. pierwsze na świecie Muzeum Plakatu w Wilanowie i organizowane przez ten ośrodek prestiżowe międzynarodowe biennale plakatu. Dzięki wyrazistemu profilowi (twórczość młodych) i międzynarodowemu zasięgowi, impreza lubelska ma szansę wpisać się w tę bogatą i rozpoznawalną na świecie tradycję na trwałe.

W tym roku odpowiednią oprawę imprezy zapewнили patroni honorowi – Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk oraz Muzeum Plakatu w Wilanowie, patronat medialny nad wydarzeniem objęło Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej, organizatorami instytucjonalnymi przedsięwzięcia byli: Stowarzyszenie Otwarta Pracownia oraz Wydział Artystyczny UMCS.

Nagrodzeni wraz z fundatorami:

- Nagroda Grand Prix ufundowana przez prof. Stanisława Michałowskiego, Rektora UMCS – Jacek Rudzki, Polska, *Drapanie mózgu*;
- I Nagroda ufundowana przez prof. Artura Popka, Dziekana WA UMCS – Hana Slaninová, Czechy, *Barwy ochronne / Camouflage*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez prof. Marcina Berdyszaka, Rektora Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu – Ieva Marija Reikalaite, Portugalia, *Tokyo Music Centre 2*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez prof. Stanisława Tabisza, Rektora ASP w Krakowie – Agnieszka Dajczak, Polska, *Ptak*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez prof. Adama Myjaka, Rektora ASP w Warszawie – Hanna Rybak, Polska, *Bez śladu*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez doc. PhDr. Zbynka Janáčka, Dziekana Wydziału Sztuki Uniwersytetu w Ostrawie – So Fuji, Japonia, *Kokoro*;

- Nagroda Specjalna ufundowana przez prof. Antoniego Cygana, Rektora ASP w Katowicach – Klaus Stille, Szwajcaria, *Killers Crows Kill Three Lambs #166/264*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez prof. Jolantę Rudzką-Habisiak, Rektora ASP w Łodzi – Paweł Łuciuk, Polska, *Matka Joanna od Aniołów*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez prof. Piotra Kielana, Rektora ASP we Wrocławiu – Valentine Schroeter, Francja, *Dolfi, Benny, Maggie*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez dr hab. Elżbietę Basiul, prof. UMK, Dziekana Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu – Anna Surginiewicz, Polska, *Putin w ukraińskim wianku*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez prof. Aleksandra Olszewskiego, Dziekana Wydziału Sztuki Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu – wystawa indywidualna – Monika Sojka, Polska, *A man has not everything to do, but something*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez dr. Krzysztofa Żuka, Prezydenta Miasta Lublin – Justyna Litwińska, Polska, *Lublin*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez Krzysztofa Dydo z Galerii Plakatu – Marta Szmyd, Polska, *Crash*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez Włodka Pastuszaka – Medal Ars Juvenalis – Urszula Janowska, Polska, *PiggyBank*;
- Nagroda Specjalna ufundowana przez Hotel & SPA Montis w Poniatowej (voucher) – Agnieszka Szmidt, Polska, *Euroshots*.

Piotr Majewski

Fot. Krzysztof Trójnar

W dniach 12–13 listopada 2015 r. w Auli Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS odbyło się III Otwarte Seminarium Filozoficzno-Psychiatryczne „Diagnozy współczesności”, które było częścią projektu „Przyjazny Uniwersytet III”, organizowaną przez Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych UMCS i Wydział Filozofii i Socjologii UMCS. Współorganizatorami seminarium byli Uniwersytet Warszawski oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, przy współpracy: Galerii Labirynt, Wydawnictwa Ethos, Wydawnictwa Eneteia, czasopism „Etyka” i „Psychiatria – Pismo dla Praktyków” oraz Chatki Żaka. Patronat medialny sprawowało Radio TOK FM.

Problematyka zdrowia psychicznego i jego zaburzeń oraz nietypowych, niezrozumiałych doświadczeń i zachowań wydaje się z jednej strony intrygująca i fascynująca, z drugiej zaś dotyczy materii delikatnej i trudnej. Pomysł zorganizowania konferencji poświęconej tematyce zdrowia psychicznego w szerszym aspekcie społecznym i kulturowym dojrzał dosyć długo. Jest efektem ponad dwuletniej pracy nad projektem „Przyjazny Uniwersytet. Zdrowie psychiczne dla UMCS” oraz współpracy z Uniwersytetem Warszawskim i Instytutem Psychiatrii i Neurologii w Warszawie w ramach tzw. Otwartych Seminarium Filozoficzno-Psychiatrycznych.

Projekt „Przyjazny Uniwersytet” ma na celu zwrócenie uwagi środowiska akademickiego na problemy zdrowia psychicznego oraz budowanie sieci wsparcia dla studentów napotykających trudności ze zdrowiem psychicznym. Skuteczna pomoc i wsparcie dla osób w kryzysie wymagają szerszych, aktywnych i atrakcyjnych form działania w postaci organizowania praktycznych warsztatów czy współpracy ze specjalistami ds. zdrowia psychicznego – psychiatrami i terapeu-

Zdrowie psychiczne i diagnozy współczesności

tami, jak i osobami mającymi takie trudne doświadczenia. Dlatego w ramach seminarium zaplanowano szereg warsztatów psychoedukacyjnych i psychorozwojowych dla studentów i osób z doświadczeniem pracy z innymi. Warsztaty spotkały się ze szczególnie pozytywnym oddźwiękiem ze strony studentów, którzy często po raz pierwszy mieli możliwość zdobycia wiedzy i doświadczeń w tak intensywnej oraz interakcyjnej postaci. W ramach konferencji odbyły się warsztaty: prof. Dorota Pankowska, „Zrozumieć siebie – zrozumieć innych”, dr Z. W. Dudek, „Linia życia, mit personalny, psychologia a wymiar kultury”, dr D. Perszko, prof. T. Koberzycki, „Gdzie jesteście... warsztat komunikacyjno-egzystencjalny”, dr Piotr Szczukiewicz, „Możliwości wykorzystania logoterapii Victora Frankla”, prof. Andrzej Czernikiewicz, „Psychoedukacja – to działa!”.

Konferencja odbywała się również w ramach cyklu Otwarte Seminarium Filozoficzno-Psychiatryczne i nosiła podtytuł „Diagnozy współczesności”. Pojęcie diagnozy wzięte z praktyki klinicznej odnosiło się do szerszych zjawisk społeczno-kulturowych – wyzwań edukacyjnych, procesów globalizacji, migracji społecznej, idei wielokulturowości, procesów psychiatrycznej

i technologizacji współczesnego myślenia. W ramach wystąpień i paneli mocno podkreślona została perspektywa filozoficzno-antropologiczna oraz społeczno-kulturowa, która pozwala w bardziej przystępnym języku opisać różne wymiary ludzkiego doświadczenia oraz nakreśla szerszy kontekst funkcjonowania pacjentów i ich rodzin. Obecność filozofów, literaturoznawców i pedagogów pozwoliła lepiej zrozumieć trudności, jakie napotykały młode osoby w procesie budowania własnej tożsamości, wysiłku samorozwoju oraz przyjmowania w sposób odpowiedzialny rolę społecznych.

Seminarium miało charakter interdyscyplinarny. Wykłady dotyczyły zarówno aspektów filozoficzno-humanistycznych (dr hab. Paweł Bytniewski z wykładem o Michelu Foucaulcie), jak i medyczno-antropologicznych (dr hab. Hanna Karakula-Juchnowicz z wykładem o znaczeniu osi jelitowo-mózgowej dla zdrowia psychicznego) oraz psychiatryczno-kulturowych (prof. Andrzej Czernikiewicz z wykładem nt. kulturowych odniesień psychiatrii). Szereg paneli – „Diagnozy kultury”, „Zdrowie psychiczne – edukacja – rozwój”, „Networking – budowanie sieci wsparcia społecznego” oraz „dialog” – „Zdrowie psychiczne

Fot. Krzysztof Trójnar

a wyzwania współczesności” – gromadził obok siebie specjalistów różnych dziedzin: filozofów, literaturoznawców, psychiatrów, pracowników socjalnych, dziennikarzy i samych pacjentów.

Konferencja miała również swoją część artystyczną w Galerii Labirynt, w ramach której odbyły się: pokaz filmu *Przychodzi Polska do lekarza* oraz dyskusja z artystką Katarzyną Kozyrą wokół jej pracy *Looking for Jezus*.

Organizacja seminarium była możliwa dzięki współpracy Zespołu ds.

Studentów Niepełnoprawnych (koordynatorka mgr Katarzyna Skalska) z Wydziałem Filozofii i Socjologii UMCS (szczególnie Zakładem Antropologii Kulturowej), która zaowocuje dalszymi działaniami w postaci planowanych w kwietniu 2016 r. „Dni Higieny Psychiczej” oraz kontynuacji cyklu PsychoKino, odbywającym się co miesiąc w Chatce Żaka.

Andrzej Kapusta
Zakład Antropologii
Kulturowej UMCS

• Panel dyskusyjny

Spektakl „Proces o czary”

W dniu 17 grudnia 2015 r. w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji UMCS po raz kolejny wystawiono spektakl pt. *Proces o czary*. Inscenizacja połączona była ze spotkaniem studentów Wydziału oraz kadry naukowo-dydaktycznej naszego Uniwersytetu z uczniami partnerskich szkół ponadgimnazjalnych.

Fot. Komrad Świątowski / Mateusz Bahula

Na wstępie głos zabrała Dziekan prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, która przywitała gości oraz serdecznie zachęciła do podjęcia studiów na jednym z pięciu oferowanych przez nasz Wydział kierunków. Podczas całego wydarzenia goście mieli możliwość zapoznania się z ofertą dydaktyczną proponowaną przez Wydział Prawa i Administracji w nadchodzącym roku akademickim na specjalnie przygotowanym stoisku informacyjnym.

Autorem scenariusza *Procesu o czary* jest prof. dr hab. Grzegorz Smyk, który zadbał o realistyczne ujęcie tematu, opierając treść sztuki na wcześniej badanych aktach archiwalnych. W role bohaterów spektaklu wcielili się studenci Wydziału Prawa i Administracji, którzy z artystycznym zaangażowaniem ukazywali realia procesu inkwizycyjnego. W sposób przystępny dla widza i z dużą dawką humoru przekazali ciekawostki historyczne. Uczniowie klas maturalnych liceów partnerskich mogli zobaczyć kolejne etapy przewodu sądowego, w tym zeznania świadków, osoby oskarżonej, a także sposoby przeprowadzania tortur i samą egzekucję.

Wydarzenie zorganizowane zostało w ramach realizacji grantu dla organizacji studenckich na projekt dla szkół ponadgimnazjalnych we współpracy z Centrum Promocji UMCS.

Studenckie
Koło Naukowe
Prawników UMCS

Fot. Komrad Świątowski / Mateusz Bahula

Fot. Komrad Świątowski / Mateusz Bahula

Fot. Komrad Świątowski / Mateusz Bahula

Autobus Objazdowego Festiwalu Nauki

przejechał blisko 680 km!!!

Dla ponad 100 uczniów z Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego w Łaziskach pewien wrześniowy poranek rozpoczął się dosyć nietypowo. Przed szkołą zaparkował autobus, a wielu uczniów było zdziwionych pudłami, które już od samego rana były wnoszone do szkoły. Wraz z pudłami pojawiły się nowe osoby, które roztawiały swoje stanowiska naukowe w hali gimnastycznej oraz w wybranych klasach. Dzwonek lekcyjny dał sygnał do rozpoczęcia warsztatów w ramach Objazdowego Festiwalu Nauki. Uczniowie mieli możliwość samodzielnie przeprowadzić doświadczenia, a także popatrzeć, jakim sprzętem posługują się naukowcy. Każdy choć na chwilę mógł zostać mikrobiologiem, immunologiem czy biochemikiem. Mógł zobaczyć, jak łatwo oszukać nasz umysł i nasze zmysły, a także przekonać się, że nie wszystkie grzyby mają kapelusze. Chętni

mogli zobaczyć swoje DNA, poddać się badaniom antropometrycznym i wraz z walizką ekobadacza sprawdzić czystość wody i powietrza w szkole. A na pamiątkę można było zabrać ze sobą papierowy model mózgu i własnoręcznie zrobione pachnące mydło.

Pomysłodawczynią i koordynatorką Objazdowego Festiwalu Nauki jest Anna Jarosz-Wilkołazka z Zakładu Biochemii UMCS. Od wielu lat bierze ona czynny udział w różnych akcjach związanych z popularyzacją nauki, takich jak Piknik Naukowy w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki czy Noc Biologów. W czasie tych zajęć widać ogromne zainteresowanie dzieci, młodzieży, ale także dorosłych bezpośrednim udziałem w przeprowadzanych doświadczeniach. Głównymi uczestnikami tych zajęć, warsztatów i pokazów są osoby z Lublina i okolic. Natomiast nie docierają na nie osoby z miejscowości odda-

• Czy tak wygląda moje DNA? (Gimnazjum w Łaziskach)

lonych od stolicy województwa. Wyjazdy i zajęcia Objazdowego Festiwalu Nauki były finansowane przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej („Objazdowy Festiwal Nauki czyli nauka bez barier”; 85/UD/SKILLS/2015).

Prace nad Objazdowym Festiwalem Nauki rozpoczęły się 1 kwietnia 2015 r. Najpierw było zbieranie całej ekipy naszego autobusu, potem tworzenie propozycji warsztatów i doświadczeń, zakupy i projektowanie pomocy naukowych. Chcieliśmy jak najszybciej wyruszyć i wypróbować nasze mobilne zestawy doświadczeń. No i wyruszyliśmy z naszymi pudłami i pudełeczkami o różnych rozmiarach, wypełnionymi zlewkami, probówkami, buteleczkami z odczynnikami, preparatami mikrobiologicznymi i okazami naukowymi. Najpierw był Świdnik (Ośrodek Szkolno-Wychowawczy), Franciszków (wiejska świetlica) i Bychawa (Gimnazjum nr 1), a po

• Dzisiaj na pewno nie będziemy tutaj grać w piłkę! (sala gimnastyczna w Gimnazjum w Bychawie)

Fot. Marta Ruminiwicz-Szaniuk

• Ja też kiedyś będę naukowcem! (mały pacjent DSK w Lublinie)

Fot. Marta Ruminiowicz-Stefaniak

wakacyjnej przerwie dojechaliśmy do Ludwina (Gimnazjum Publiczne), Łaziska (Gimnazjum) i Włodawy (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy). Potem znów wróciliśmy do Świdnika

i Franciszkowa, a całą naszą trasę zakończyliśmy w Lublinie warsztatami w Dziecięcym Szpitalu Klinicznym. Wszędzie witani byliśmy z entuzjazmem i ogromnym zainteresowaniem.

Pokazaliśmy, czym zajmujemy się na co dzień i zachęciliśmy do zadawania pytań i do samodzielnego wykonywania doświadczeń. My sami bardzo dużo dowiedzieliśmy się od dzieci i młodzieży w różnym wieku, a ich pytania, entuzjazm i ciekawość pokazały, że warto było opuścić mury naszej Uczelni i wsiąść do autobusu Objazdowego Festiwalu Nauki! Mamy nadzieję, że każdy znalazł dla siebie coś ciekawego w ramach Objazdowego Festiwalu Nauki i że w przyszłości będzie chciał zostać na-

ukowcem poznającym tajniki naszego organizmu, innych organizmów i całego świata, który nas otacza.

Anna Jarosz-Wilkotażka

• Z tymi mózгами zdobędziemy cały świat! (świećlica we Franciszkowie)

Fot. Marta Ruminiowicz-Stefaniak

Telewizyjne formaty Clio

30 listopada 2015 r. w sali obrad Rady Wydziału Humanistycznego UMCS odbył się panel dyskusyjny poświęcony kwestii telewizyjnych kanałów tematycznych o profilu historycznym. Spotkanie zorganizowało Koło Metodologiczne Historyków UMCS z inicjatywy prof. Dariusza Kupisza. Udział w nim wzięli dr Tadeusz Doroszuk – dyrektor TVP Historia oraz mgr Przemysław Bednarczyk – redaktor tej stacji, historyk i nauczyciel. Debatę moderowali dr Ewa Solska i dr Piotr Witek z Instytutu Historii UMCS.

Produkcja TVP Historia w ostatnich latach koncentruje się na wspieraniu dokumentalnych programów autorskich (m.in. cykl *Było, nie minęło* Adama Sikorskiego czy, poza *Sensacjami XX wieku*, premierowy *Przewodnik Historyczny* Bogusława Wołoszańskiego) oraz dokumentów filmowych (np. fabularyzowany dokument *Rok 1863* w reżyserii P. Bednarczyka). Stacja emituje również filmy i seriale fabularne, publicystykę historyczną, a od niedawna nowy cykl poświęcony rekonstrukcji historycznej w Polsce. Z ofertą tematyczną wychodzi także poza problematykę lokalną (seriale: *Oblicza Afryki* czy cykl *Ginące cywilizacje*). Jako wyspecjalizowany kanał tematyczny TVP Historia zmierza jednak ku bardziej pojemnej koncepcji, z propozycją spoza dziewiętnastowiecznego schematu tzw. Wielkiej Historii (państw, wojen, rewolucji, władców i przywódców), w stronę np. historii świadków i historii życia codziennego.

Prowadzący spotkanie starali się nadać mu formę seminarium, którego główną część stanowiła krytyczna dyskusja tocząca się wokół zaprezentowanych treści, programów i projektów. Uczestniczący w nim studenci mieli możliwość zaznajomienia się z zasadami i aktualnymi kierunkami działalności kanału TVP Historia, a także obejrzenia wybranych fragmentów filmu *Rok 1863* jako wzorcowego

przykładu strategii edukacyjnej i programowej stacji. Dokument ten zdobył kilka nagród w swojej kategorii, ale jego autor, Przemysław Bednarczyk, miał też okazję do zapoznania się z zarzutami ze strony widzów. Dotyczyły one m.in. konwencjonalności przyjętych rozwiązań formalnych w reżyserii i scenariuszu, a także dominacji motywu martyrologicznego i schematyzmu głównych wątków, przy braku autorefleksyjnego i krytycznego komentarza.

W trakcie debaty nie zabrakło także uwag krytycznych dotyczących linii programowej TVP Historia; zwłaszcza ogólna uwaga krytyczna o przenoszeniu formatu historii podręcznikowej na format telewizyjny spotkała się z wyraźną aprobatą audytorium. Z kolei nowy cykl programów o rekonstrukcji historycznej wzbudził żywe zainteresowanie studentów Instytutu Historii, którzy czynnie angażują się w polski ruch rekonstrukcyjny, a zatem w tworzenie zrębów polskiej formuły *public history*. Przejawem tego zaangażowania jest zarówno działalność Koła Rekonstrukcji Historycznej, jak również powstanie w Instytucie Historii UMCS pierwszej w Polsce pracy magisterskiej w formie rekonstrukcji. Dyrektor TVP Historia Tadeusz Doroszuk wraz z redaktorem Przemysławem Bednarczykiem nie szczędzili przy tym deklaracji współpracy i promowania aktywności naszych studentów.

Jak podkreślali goście, spotkania tego typu, przekraczające formułę zarówno debaty ekspertów, jak i dyskursu akademickiego, stanowią asumpt do wychodzenia z jałowej sytuacji schematycznego zamknięcia, wynikającego nie tylko z wyczerpywania się tematyki z puli Wielkiej Historii wydarzeniowej, ale przede wszystkim z braku orientacji co do potrzeb i oczekiwań młodszej (poniżej sondażowego wieku 40+) widowni TVP Historia. Fakt ten wydaje się wystarczającym argumentem na rzecz kontynuacji tej debaty *in spe* już w ramach ściślejszej współpracy.

Mgr Paulina Litka

Przewodnicząca Koła Metodologicznego Historyków UMCS

14 grudnia 2015 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyła się XXVI Studencka Debata z cyklu „Gospodarka przestrzenna w teorii i praktyce”, przygotowywana cyklicznie przez członków Studenckiego Koła Naukowego Planistów pod kierownictwem dr Dagmary Kociuby.

Fot. Dominika Bielek

Debata zorganizowana pod hasłem: „Lublin – stolica rowerowego?” miała za zadanie podsumować zakończony 1 grudnia 2015 r. drugi już sezon rowerowy w Lublinie oraz przedstawić wyniki badań organizacji działających na rzecz ruchu rowerowego, przeprowadzanych w celu sprostania potrzebom przybywających w szybkim tempie rowerzystów. Gośćmi specjalnymi byli Krzysztof Kowalik, Paweł Cał i Maciej Lubaś – przedstawiciele Porozumienia Rowerowego Lublin i Stowarzyszenia Świdnik Miasto dla Rowerów oraz Aleksander Wiącek – asystent prezydenta Lublina ds. polityki rowerowej, Jolanta Kwiatkowska z Urzędu Miasta Świdnik i Andrzej Gołacki – członek Rady Dzielnicy Rury. W debacie uczestniczyli także studenci KUL i Uniwersytetu Przyrodniczego.

Porozumienie Rowerowe jest organizacją, która powstała w kwietniu 2007 r. i od tego czasu aktyw-

Debata „Lublin – stolica ruchu rowerowego?”

nie wspiera rozwój ruchu rowerowego w Lublinie w kwestii budowy odpowiedniej infrastruktury oraz organizuje akcje mające na celu zachęcenie do częstszego używania roweru jako środka transportu i pobudzenie świadomości dotyczącej bezpiecznego poruszania się rowerem po lubelskich drogach. Mając na uwadze lepsze zrozumienie potrzeb lublinian w zakresie infrastruktury rowerowej, członkowie Porozumienia wraz z wolontariuszami, m.in. ze Studenckiego Koła Naukowego Planistów UMCS, w maju i czerwcu 2015 r. przeprowadzili pomiary ruchu rowerowego w 24 punktach rozmieszczonych na ulicach naszego miasta.

Przedstawiona przez Krzysztofa Kowalika i Pawła Cała analiza zebranych danych ukazała, z jaką skalą rowerzystów mamy do czynienia, jakie trasy są najbardziej oblegane i w związku z tym, gdzie jest potrzebna dobrej jakości infrastruktura rowerowa, a gdzie, mimo swojej obecności, nie jest użytkowana. W trakcie dyskusji uczestnicy doszli do wniosku, że takie badania i analizy powinny być wykonane zanim zapadną decyzje o lokalizacji ścieżek czy stacji rowerowych. Wówczas planowanie infrastruktury będzie odbywać się zgodnie z faktycznymi potrzebami, które z roku na rok są coraz większe. Członkowie Porozumienia Rowerowego Lublin stworzyli również aplikację, która pozwala odczytać dane dotyczące działania ro-

weru miejskiego. Naniesione na ortofotomapę świetnie pokazują, które stacje cieszą się w Lublinie największą popularnością oraz w jakich kierunkach lublinianie podróżują najczęściej.

Maciej Lubaś, prezes Stowarzyszenia Świdnik Miasto dla Rowerów podzielił się z uczestnikami debaty swoimi doświadczeniami na polu rozwoju infrastruktury rowerowej dla potrzeb mieszkańców. Przedstawił na przykładzie Świdnika, jak na przestrzeni lat zwiększyła się liczba rowerzystów. Co jest warte podkreślenia, w tym mieście największą grupę stanowią dzieci i młodzież podróżujący do szkoły (pod każdą szkołą można spotkać od 75 do 150 rowerów). Jak zaznaczył prelegent, „rowerzyści są tam, gdzie jest infrastruktura, czyli tam, gdzie czują się bezpiecznie, dlatego jeżeli chcemy ograniczyć ruch samochodowy na rzecz rowerów, musimy zapewnić odpowiednie warunki, aby jazda była bezpieczna i stała się przyjemnością”.

W dalszej części spotkania Magdalena Drwal ze Studenckiego Koła Naukowego Planistów przedstawiła wyniki ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców Lublina, głównie studentów. Dotyczyła ona preferencji w wyborze środka transportu i dała możliwość zderzenia jakości infrastruktury z realiami jej użytkowania. Mimo coraz powszechniejszego dostępu do roweru miejskiego, najpopularniejszym środkiem transportu jest wciąż komu-

Fot. Dominika Bielek

Fot. Dominika Bielek

nikacja miejska, korzysta z niej 48% respondentów, niewiele mniej porusza się pieszo. Zaledwie 6% ankietowanych osób wybiera rower jako podstawowy środek transportu. Być może jest to wynikiem braku łatwego dostępu do roweru – aż 60% ankietowanych preferuje poruszanie się własnym rowerem, a nie wypożyczanie roweru miejskiego. Z tych 60% większość nie posiada roweru (głównie z powodu braku miejsca do jego przechowywania), więc wybiera komunikację miejską. Kolejnym ważnym powodem wyboru innego sposobu poruszania się jest brak ścieżek rowerowych i miejsc, gdzie rowery mogłyby być bezpiecznie pozostawione, w szczególności mowa tu o centrum miasta, gdzie ruch jest najintensywniejszy. Tak dzieje się m.in. w okolicach Krakowskiego Przedmieścia, Starego Miasta czy Zamku Lubelskiego, gdzie, jak wynika z analizy

danych o wypożyczonych rowerach, ruch jest największy, jednak nie spotkamy tam ani metra ścieżki rowerowej.

Dyskusja, którą moderowały Agnieszka Andrzejkiewicz i Dominika Mazur, umożliwiła poznanie zdania użytkowników infrastruktury rowerowej. Wynikło z niej, że głównym problemem rowerzystów jest brak miejsca do bezpiecznego przechowywania roweru. Rozwiązaniem mogłoby być budowanie zadaszonych wiat przeznaczonych do tego celu, w szczególności w okolicach uczelni, gdzie studenci mieszkający w akademikach nie mają dostępu do piwnic. Kolejny pomysł dotyczył instalacji przy rowerach systemu GPS, dzięki któremu otrzymalibyśmy dane o faktycznym przebiegu trasy lubelskich rowerzystów, co pozwoliłoby na wyposażanie odpowiednich ścieżek w infrastrukturę techniczną. Kolejnym utrudnieniem, na jakie wska-

zali rozmówcy, był transport bagażu w postaci laptopa czy zakupów. Według Aleksandra Wiązka, jeżeli ktoś chce jeździć, sytuacja taka nie stanowi jednak najmniejszego problemu.

Przedstawione przez prelegentów dane, analizy oraz wnioski wymagają stopniowego wprowadzania w życie. Dzięki dobrym praktykom, popartym wcześniejszymi badaniami mamy szansę sprawić, aby hasło debaty: „Lublin – stolica ruchu rowerowego?” nie było tylko pytaniem, lecz stwierdzeniem stanu faktycznego.

Debata odbyła się pod patronatem Rektora UMCS prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego i Dziekana Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego. Patronat medialny: Akademickie Radio Centrum.

*Dorota Wolińska
SKNP UMCS*

„Wartości a edukacja”

Dnia 3 grudnia 2015 r. w Sali Obrad Rady Wydziału Humanistycznego UMCS odbyła się ogólnopolska studencko-doktorancka konferencja naukowa pt. „Wartości a edukacja”, zorganizowana przez Koło Młodych Dydaktyków. Spotkanie zgromadziło wielu uczestników, wśród których byli pracownicy akademicy, nauczyciele, doktoranci i studenci.

Konferencję zainaugurował Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. Robert Litwiński. Głos zabrali także Prodziekan ds. Ogólnych prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska i Dyrektor Instytutu Filologii Polskiej prof. Arkadiusz Bagtajewski.

Pierwszej sekcji przewodniczyli prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska i prof. dr hab. Leszek Tymiakin. Mgr Ewa Gorlewska (Uniwersytet w Białymstoku) skonfrontowała wartości, które deklarują współcześni studenci, z tymi, które były wyznawane w Polsce pod koniec XX w. Zaznaczyła ważność znajomości preferencji aksjologicznych w procesie kształcenia młodych ludzi. Mgr Katarzyna Kaczmarek (Uniwersytet Opolski) zwróciła uwagę na konieczność uświadamiania uczniom na lekcjach historii i wiedzy o społeczeństwie istoty problemu związanego z tym, że wszyscy ludzie mają takie same prawa oraz zasługują na szacunek i jednakowe traktowanie. Opierając się na podstawie programowej z historii dla szkoły podstawowej, przedstawiła także przykłady zajęć pozalekcyjnych oraz wskazała ich rolę w kształtowaniu postaw obywatelskich wśród uczniów. Izabela Puchala (UMCS) omówiła

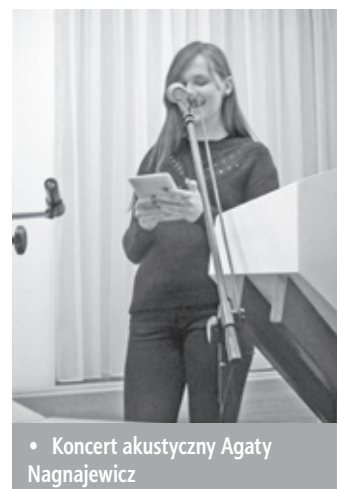
i podała analizę wyników badań, których celem było dotarcie do rozumienia przez licealistów trzech przysłów dotyczących przyjaciela. Niepokojący jest fakt, iż uczniowie znają tylko powszechnie występujące paremie. Ponadto badania wykazały, że młodzi ludzie często modyfikują przysłowia oraz myślą je z cytatami z książek lub programów telewizyjnych. Czynniki te wpłynęły na konieczność podkreślenia istotnej roli szkoły w rozwijaniu sprawności językowej młodych ludzi.

Drugiej sekcji przewodniczyły prof. dr hab. Małgorzata Latoch-Zielińska i prof. dr hab. Iwona Morawska. Filip Polakowski (UMCS) przybliżył ideę religijno-pedagogiczną Andrzeja Towiańskiego. Według prelegenta, można ją rozumieć jako zasady wychowywania dzieci, kształtowania ich osobowości i rozwijania w nich określonych wartości w duchu towianistycznym. Idea litewskiego proroka, która została przyjęta przez jego apologetów i uczniów, sytuuje go także w kręgu pedagogów-filozofów, religijnych reformatorów. Ich dążeniem było stworzenie nowoczesnego, zmodernizowanego chrześcijaństwa, na miarę XIX w. Mgr Bogumiła Brogowska (Uniwersytet Gdański) podjęła próbę odpowiedzi na pytanie, czy brak zaangażowania

• Koncert akustyczny Filipa Polakowskiego

Fot. Karolina Chudzik

• Koncert akustyczny Agaty Nagnajewicz

Fot. Karolina Chudzik

gimnazjalistów wynika z anachronicznego ujęcia tekstów w kanonie lektur czy też z nieumiejętnego zachęcania uczniów do czytania książek. Wywód prowadzony był w oparciu o materiał zebrany na tzw. „lekcjach nieuczestniczących” podczas projektu badawczego „Dydaktyka literatury i języka w gimnazjum w świetle nowej podstawy programowej”. Mgr Anna Adamiec (Uniwersytet Gdański) zadała pytanie: „Jak (i czy?) ocalić Sienkiewicza?”. Skupiła się głównie na książce *W pustyni i w puszczy*, którą ostatecznie uznała za niezgodną ze współczesnymi poglądami, a świat w niej przedstawiony za zbyt skomplikowany i daleki od współczesności. Według prelegentki, lektura ta – w przeciwieństwie do utworów *Janko Muzykant* i *Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela* – nie powinna być obowiązkowa.

Podczas burzliwych dyskusji uczestnicy skupili się na wykazie obowiązujących lektur. Następstwem rozmów był pomysł zorganizowania przez Koło Młodych Dydaktyków debaty dotyczącej kanonu szkolnego.

Kolejnym obradom przewodniczyli Izabela Puchala i Filip Polakowski. Marcin Kozera (Uniwersytet Jana Kochanowskiego) starał się wyjaśnić, dlaczego postawa scjentystyczna nie może znieść „presji oczekiwań” i tworzyć podbudowy ontologiczno-epistemologicznej dla przyszłych pokoleń. Mgr Justyna Sala-Suszyńska (UMCS) podjęła próbę odpowiedzi na pytanie: „Jak wzmacniać poczucie wartości dyslektyka?”. Przedstawiła sylwetkę ucznia dyslektycznego oraz sposoby pracy z dyslektykiem, które mają wpływ na wzrost jego poczucia wartości. Mgr Ewelina Szymczak, w imieniu której referat odczytał Filip Polakowski, zwróciła uwagę na to, że powieść *Nostalgia Anioła* Nicolasa Sebolta, rozpatrywana z perspektywy miłości, przyjaźni i bezpieczeństwa,

może być z powodzeniem wykorzystywana na lekcjach języka polskiego. Autorka tekstu wyraziła potrzebę wprowadzenia tego utworu do kanonu szkolnego. Wystąpienia zwieńczyły ożywione dyskusje dotyczące problemu habilitacji oraz rozmowy na temat planu dnia dziecka z dysleksją.

Ostatniej sekcji przewodniczyły Joanna Martyniuk i Agata Nagnajewicz. Rozważania mgr Joanny Szymczyk (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego) dotyczyły znaczenia koncepcji teoretycznych dla procesu / w procesie konstruowania rozwiązań dla praktyki. Prowadzone były w oparciu o poczynania podejmowane w związku z tworzeniem modelu rozwijania refleksyjności u (przyszłych) nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej. Referentka zwróciła uwagę na wartość „otwartej” i „poszukującej” postawy badacza. Mgr Natalia Grzeszczuk (Uniwersytet Gdański) podjęła próbę dowiedzenia, że poststrukturalistyczne strategie komunikacyjne umożliwiają uczniowi pogłębienie interpretacji współczesnego tekstu poetyckiego, bowiem ich wykorzystanie otwiera problematykę wartości i wartościowania w życiu młodzieży uczącej się.

Obrady zamknął przewodniczący Koła Młodych Dydaktyków Filip Polakowski, który podziękował gościom za liczne przybycie i owocne dyskusje oraz zaprosił na kolejną konferencję organizowaną przez Koło Młodych Dydaktyków, planowaną na maj 2016 r.

Spotkanie zakończyła niespodzianka muzyczna. Goście mieli możliwość uczestniczenia w koncercie akustycznym Agaty Nagnajewicz i Filipa Polakowskiego. Nad organizacją i przebiegiem konferencji czuwała dr Beata Jarosz – opiekun Koła Młodych Dydaktyków.

Izabela Puchala

Sekretarz Koła Młodych Dydaktyków UMCS

Nowe koło naukowe na Wydziale Prawa i Administracji

25 listopada 2015 r. w sali Rady Instytutu Historii i Teorii Państwa i Prawa odbył się wykład prof. dr. hab. Lecha Dubela pt. „Czy koniec wieku ideologii?”. Rozpoczął on działalność Koła Naukowego Doktryn Politycznych i Prawnych przy Katedrze Doktryn Politycznych i Prawnych, które zostało zarejestrowane przez Rektora UMCS 22 czerwca 2015 r. W inauguracyjnym spotkaniu Koła wzięli udział: Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS prof. dr. hab. Anna Przyborowska-Klimczak, pracownicy oraz członkowie i sympatycy Koła.

Jako pierwsza głos zabrała dr hab. Małgorzata Łuszczynska, opiekun naukowy, która po powitaniu, odniosła się do cennej inicjatywy studen-

tów, jaką było powołanie do życia Koła Naukowego Doktryn Politycznych i Prawnych, oraz przedstawiła zadania i cele tego Koła. Podkreśliła znaczenie nauk społecznych, a także zwróciła uwagę na istotne miejsce doktryn politycznych w procesie edukacji prawniczej oraz ich rolę w procesie tworzenia i stanowienia prawa.

Następnie prof. dr. hab. L. Dubel swoim wykładem pt. „Czy koniec wieku ideologii?” skłonił audytorium do refleksji nad systemem wartości preferowanym w życiu społecznym, racjonalnym oraz emocjonalnym postrzeganiem zjawisk społecznych, ewolucją ideologii oraz jej doniosłości w życiu poszczególnych społeczeństw. Bardzo interesujące, erudycyjne wystąpienie Profesora wywołało duże zainteresowa-

nie i zainspirowało uczestników spotkania do sformułowania pytań dotyczących rozwoju ideologii w najbliższych dziesięcioleciach, kwestii związanych z konfrontacją wielkich cywilizacji, rolą religii monoteistycznych. Swoimi przemyśleniami podzieliła się z zebranymi Dziekan prof. dr. hab. A. Przyborowska-Klimczak. W dyskusji udział wzięli też pracownicy oraz studenci Wydziału Prawa i Administracji, w szczególności dr hab. Małgorzata Łuszczynska, dr Jarosław Kostrubiec oraz Piotr Madej.

Ożywiona dyskusja była kontynuowana po oficjalnym zakończeniu spotkania. Skłoniła do zadumy, wskazała na potrzebę pochylenia się nad ideami z uwagi na ich praktyczną doniosłość oraz dowiodła potrzeby istnienia Koła Naukowego Doktryn Politycznych i Prawnych.

Magda Saletra

Prezes Koła Naukowego Doktryn Politycznych i Prawnych

Porozumienia UMCS o wspólnym kształceniu studentów

Wspólne kształcenie studentów UMCS z uczelniami partnerskimi stwarza dodatkowe możliwości współpracy oraz wzbogaca ofertę dydaktyczną, będąc istotnym elementem umiędzynarodowienia działalności uniwersytetów.

W maju 2015 r. w Kijowie zawarto porozumienie o wspólnym kształceniu studentów pomiędzy UMCS a Narodowym Uniwersytem im. Tarasa Szewczenki na kierunkach dziennikarstwo i komunikacja społeczna oraz stosunki międzynarodowe, na studiach stacjonarnych drugiego stopnia na Wydziale Politologii UMCS i w Instytucie Stosunków Międzynarodowych Narodowego Uniwersytetu im. T. Szewczenki. Wizytę w uczelni partnerskiej w Ki-

jowie złożyli wówczas prof. dr hab. Marek Pietraś, Prodziekan Wydziału Politologii UMCS, prof. dr hab. Walenty Baluk, Dyktor Centrum Europy Wschodniej UMCS i dr hab. Jan Pleszczyński z Zakładu Komunikacji Społecznej UMCS.

W listopadzie 2015 r. Lublin odwiedziła delegacja Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza. W trakcie wizyty prof. dr hab. Ryszard Dębicki i prof. dr hab. Petro Foczuk, Prorektorzy ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej zawarli porozumienie o wspólnym kształceniu na kierunkach politologia i stosunki międzynarodowe, na studiach stacjonarnych drugiego stopnia na Wydziale Politologii UMCS i Wydziale Historii, Politologii i Stosunków

Międzynarodowych Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. J. Fedkowycza. Natomiast Dziekani Wydziałów prof. dr hab. Grzegorz Janusz i prof. dr hab. Ołeksandr Dobrzański podpisali protokół równoważności programów kształcenia na wspomnianych kierunkach studiów. Udział w spotkaniu wzięli także Wasyl Pavlyuk, Konsul Generalny Ukrainy w Lublinie, prof. dr hab. Walenty Baluk, Dyktor Centrum Europy Wschodniej UMCS oraz prof. dr hab. Jurij Makar.

Zawarte porozumienia stwarzają studentom możliwość równoległego studiowania na uczelni partnerskiej, obrony pracy magisterskiej i uzyskania dyplomu uczelni ukraińskiej.

Prof. Walenty Baluk

Przedstawiciel dyplomatyczny Syrii na UMCS

„Terroryzm międzynarodowy to problem, który zagraża bezpieczeństwu nas wszystkich. Musimy wspólnie przeciwstawić się temu złu” – przekonywał podczas wizyty na Wydziale Politologii UMCS Idris Mayya, *chargé d'affaires ad interim* w Polsce.

Dyplomata przybył na Wydział Politologii na zaproszenie studentów stosunków międzynarodowych, Politologicznego Koła Naukowego oraz Samorządu Studentów. 26 listopada 2015 r. Idris Mayya wziął udział w debacie pt. „Polityka migracyjna: za czy przeciw?”. W trakcie spotkania dyskutowano o sytuacji geopolitycznej na Bliskim Wschodzie. Analizowano m.in. skutki konfliktu w Syrii dla regionu, a tak-

że możliwe sposoby jego rozwiązania. Poruszono problem tzw. Państwa Islamskiego (ISIS), którego działania – jak podkreślono – stanowią wyzwanie dla stabilności systemu międzynarodowego. Dyplomata zwrócił uwagę na istotną rolę Republiki Turcji i Arabii Saudyjskiej w konflikcie w Syrii. Apelował o zaangażowanie państw Europy i Stanów Zjednoczonych w walkę z terrorystami z ISIS. Zadeklarował, że Syria jest gotowa współpracować z każdym krajem w ramach koalicji przeciwko tzw. Państwu Islamskiemu. Prowadzący debatę prof. dr hab. Marek Pietraś, kierownik Zakładu Stosunków Międzynarodowych oraz prodziekan ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą Wydziału Politologii, zapewnił przedstawiciela Syrii, że Polska rozumie złożoność sytuacji, w jakiej znajduje się jego kraj. Zwrócił uwagę, jak ważne jest właściwe odczytywanie potrzeb uchodźców.

W trakcie debaty padły pytania dotyczące m.in. stanowiska Syrii wobec pogarszających się relacji Republiki Turcji z Federacją Rosyjską, włączenia się Chin do walki z terroryzmem międzynarodowym, a także rodzaju pomocy, jakiej najbardziej potrzebują uchodźcy.

W spotkaniu uczestniczyli studenci, naukowcy z UMCS i KUL oraz przedstawiciele lokalnych mediów.

Kinga Smoleń

W 2015 r. ukazała się książka dr. Józefa Dudy, historyka z Wydziału Ekonomicznego UMCS, wychowanka klanu historyków umcs-owskich z dobrych lat 60–70. XX w. Stuchacza wykładów profesorów: Kerstena, Guillaume’a, Myślińskiego, Mencla. Czując się wśród nich, jako kontynuatorów krytycyzmu „szkoły krakowskiej” opłakującej i gromiącej upadki polski w XVII–XX w., sytuował się on bliżej „szkoły warszawskiej”. W tytule książki wydanej po latach pracy dydaktycznej daje wyraz swojej wersji dziejów. Ma ona wiele z ducha „krzepienia serc”, co widać po tytule: *Polskie dzieje czasu budowy i czasu chwały* (Lublin 2015, s. 631 + 3 mapy). Wydawcą jest Fundacja Pomocy Polskim Szkołom na Wschodzie, której działaczem od początku był i jest autor.

likanizmu europejskiego, gdyż ustrój ten obejmuje głównie szlachtę, prawda że tak liczną w Polsce jak w żadnym innym narodzie Europy. Nie tylko „federacja” Polski i Litwy (gdzie Litwini posiadają własny sejm, wojsko i skarb) jest prototypem dzisiejszej Unii, ale też np. zasada weta, tak krytycznie traktowana przez „szkołę krakowską”, przyjęta dziś przez Unię. W trakcie procesu inkorporacji Polski do Zjednoczonej Europy był moment, że od głosowania Irlandii w tej sprawie zależało przyjęcie nas do „Europy”. W idei weta w Polsce chodziło

„Polskie dzieje” czy „dzieje Polski”?

Tytuł ma formułę „polskie dzieje”, a nie „dzieje Polski”, gdyż autor przychylił się do stanowiska, że dzieje każdego narodu są jego „własnością” w dobrym i złym tego słowa znaczeniu. Są bilansem pewnych sukcesów i porażek, które stanowią matrycę „ćwiczeń duchowych”, jakie przeżywamy, studiując dzieje własnej wspólnoty narodowej i odczuwając je inaczej niż w trakcie poznawania dziejów sąsiadów. W takiej samej sytuacji są ci sąsiedzi: Niemcy mają podstawę winić się jako zbiorowość za hańbę II wojny światowej, zupełnie inne odczucia mają tu zaś Polacy. Brak takiego zdżyczenia, jakie przeszli Niemcy, już jest faktem pozytywnym naszej historii. W podobnym sensie opis dziejów Francji to „francuskie dzieje”, a historia Hiszpanii to „hiszpańskie dzieje”. Te ostatnie nigdy nie przejmą nas do szpiku kości, bo nie są „nasze”. Podobnie w biografistyce: dzieje życia najbardziej sympatycznych dla nas postaci są „ich” życiem i mogą nas do czegoś zachęcać lub zniechęcać, ale do niczego nas nie zdeterminują. Tylko nasze dzieje mogą nas determinować, a jeśli są zakłamane,

determinują nas do kolejnych błędów. Chociaż powstaje dziś wielonarodowy twór – Zjednoczona Europa, każdy naród musi uczyć się na własnych dziejach, choć stopniowo rosnąć też będzie „my” europejskie.

Joachim Leleweł dokonał błyskotliwej paraleli dziejów Hiszpanii i Polski. Obydwa narody przeszły okresy bycia imperiami terytorialnymi: Hiszpania wskutek opanowania zamorskich terytoriów, Polska poprzez przejście Kresów w trakcie symbiozy z Litwą. Obydwa narody prawie równoległe poczęły je tracić – w XIX w. stały się polem ingerencji sąsiadów, a w XX w. stopniowo zaczęły wybijać się na niepodległość. Jednak Hiszpanie osiedli na byłej prowincji rzymskiej (słynnej z kopalni srebra), potem opanowanej przez Arabów i odbitej przez nich w trakcie rekonkwisty. Polska – jak przypomina J. Duda – wyrasta z „pomroki dziejów” (dziś dopiero umcs-owski archeolog prof. A. Kokowski odszukuje np. ślady Gotów na Lubelszczyźnie), zaś pierwsze „siedmiowiecze” (jak można by nazwać ten okres) to właśnie linia wznosząca. Polska staje się prototypem demokracji, a raczej repub-

o to, żeby każda decyzja była w jakimś stopniu korzystna dla wszystkich dzielnic i regionów Polski. Na to zdecydowała się też UE.

Powrót do Polski Piastów, a odwrót od Jagiellonów był słynnym hasłem Pawła Jasienicy dla polityki historycznej w dobie pojałtańskiej. Książka Józefa Dudy stanowi demonstracyjne zaprzeczenie tego postulatu. Jest to mocny już nurt we współczesnej historiografii i historiozofii polskiej. Właśnie w trakcie panowania dynastii Jagiellonów Polska doszła do kulminacji kulturowej i politycznej i wówczas zaczął się fenomen tzw. sarmatyzmu. Moim zdaniem bardziej należałoby uwzględnić to, że powstająca wówczas demokratyzacja sejmokratyczna była rezultatem sukcesu, ale i fiaska idei koncyliaryzmu w Kościele europejskim. W sytuacji niewoli awiniońskiej doktryna ta ogłosiła prymat Soborów nad Papieżem. Wkrótce jednak po Soborze w Bolonii gwałtowny impet turecki zmusił Europę do uznania prymatu Papieża (ale i władców absolutnych w Europie Zachodniej). Polska jednak kontynuowała za koncyliarystami ideę wyższości władzy ustawodaw-

czej nad wykonawczą i to nie przestając być bastionem wojskowym przeciw Turcji. Gdy jednak Turcja stała się państwem armii zawodowej (słynni janczarzy), a Rosja, Prusy i inne państwa europejskie również zaczęły tworzyć takie armie, to w Polsce instytucja wojska demokratycznego (pospolite ruszenie) okazała się anachronizmem o znanych nam skutkach. Jednak jeszcze u wrót XVII w. polska husaria potrafiła pogonić „Turka” gdzie pieprz rośnie (i to bez pomocy Litwinów).

Książka o dziejach polskiej chwały ma poruszający podtekst emocjonalny, choć pisana jest językiem faktów i starannie unika bezpośrednich uogólnień i ocen. Jest to książka stoicko faktograficzna, a jednocześnie emocjonalnie pasjonarna i polonocentryczna.

W tekstach historycznych J. Dudy wybija się wielka waga przywiązywana do historycznej roli pokoleń. Zastępowanie pokoleń starszych, zazwyczaj podatnych na konserwatywizm, przez młodsze jest istotnym czynnikiem postępu i innowacyjności, choć czasem też daremnych buntów lub powstań. W czasach staropolskich nie było to tak wyraziste, chociaż już wtedy zaznaczały się wielkie ruchy zwiedzania Europy lub studiowania w Europie. Ale życie wówczas było krótsze i bardziej pospieszne. Trzydziestoletnia kobieta często miewała już wnuki. Poziom

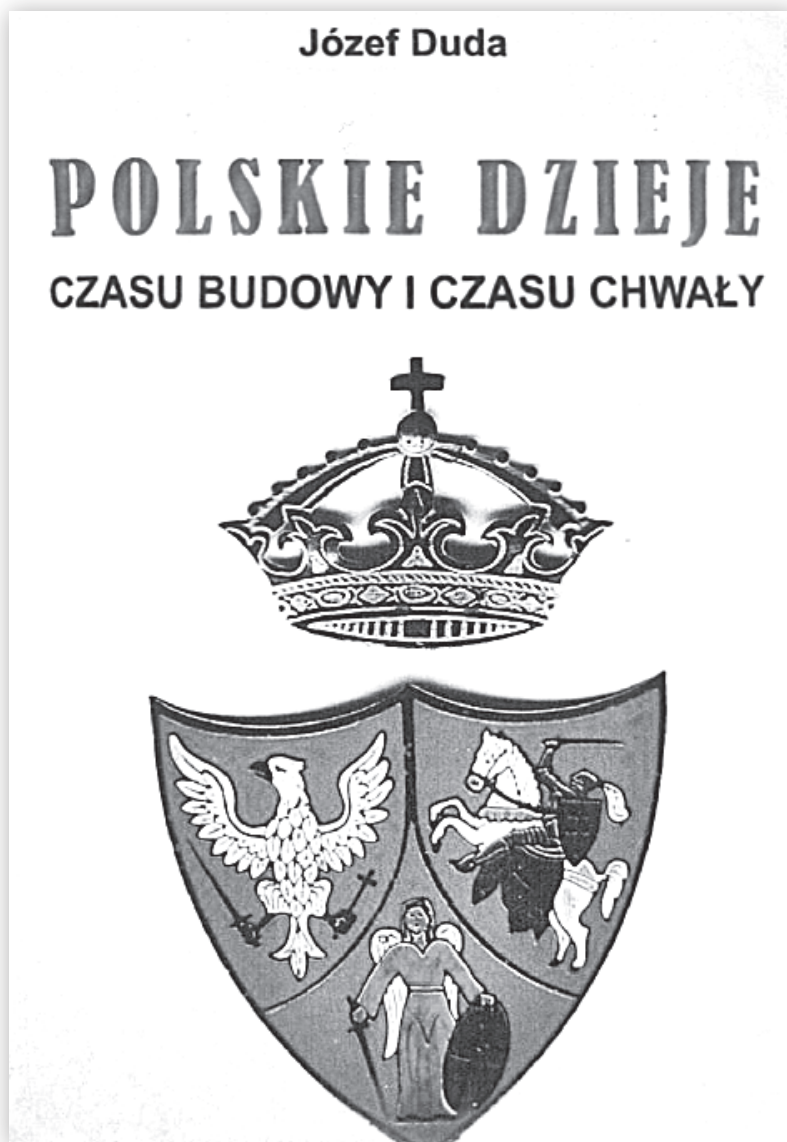
ówczesnej „medycyny” owocował szybkimi zgonami. Toteż podział na „starych” i „młodych” był jakby zarty. Ale już w dobie walk reformacyjnych nabrał znaczenia, a w epokach romantyzmu i pozytywizmu urósł do roli pierwszoplanowej. Wyraziście w myśli polskiej postawił go Stanisław Brzozowski, ogłaszając „zdziercinienie” Polaków pod koniec XIX w. Jeden z moich doktorantów obronił

cowych dekad XIX w. (słynny artykuł Świętochowskiego *My i wy*) ta kwestia (nie tylko w Polsce, ale np. w Rosji – por. Turgieniewa *Ojcowie i dzieci*) staje się dramatycznym napięciem. Rzecz to ważna dla współczesnych diagnoz sytuacji narodowej w Polsce, ponieważ przeżywamy jakby „wypadnięcie” jednego pokolenia ze strumienia dziejowego. Przez niemal pół wieku historia Polski jest kre-

owana przez „pokolenie ‘68”. Po porażce marcowej pokolenie to stało się „pokoleniem Solidarności”, a następnie „transformacji”. Niestety towarzyszyła temu „aborcja” następnego pokolenia, która w niespotykanej chyba w dziejach Europy skali ogłociła nas z setek tysięcy dynamicznych jednostek. Przez to nie wzrosło bezrobocie, pozostało więcej miejsc pracy do przejścia, wpływała jakaś pomoc materialna dla pozostałych po emigrantach rodzin. Ale skala strat demograficznych jest olbrzymia. Nie widać też, aby ustępujące już biologicznie „pokolenie ‘68” pozostawiło ja-

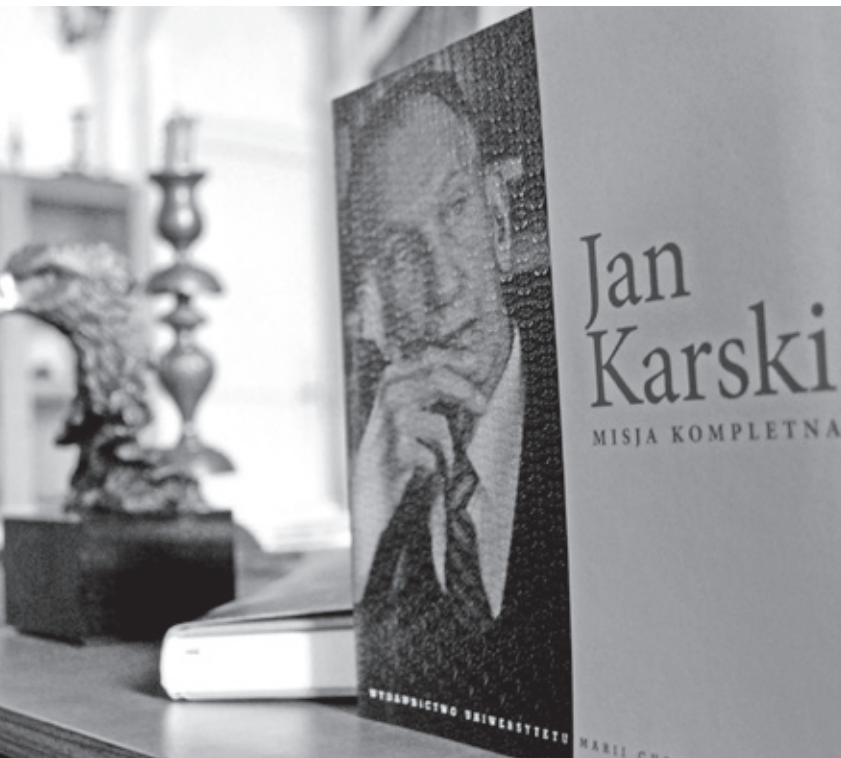
kiś program społeczny i kulturowy mobilizujący następców do entuzjazmu i przeżycia nowej „przygody dziejowej”. Może właśnie dlatego potrzebna jest historia w szkołach, a książka Józefa Dudy przyda się – może – nie tylko dla młodzieży polskiej na Wschodzie, ale też w mniejszym stopniu na Zachodzie.

Stefan Symotiuk

pracę na temat wpływu tej myśli na twórczość Gombrowicza z jego młodości. Nie jestem za tym, aby obecnie wyrzucać Gombrowicza z listy lektur szkolnych, ale trzeba dyskutować nad najmłodszymi pokoleniami.

Wypada oczekiwać, że tom II *Polskich dziejów* Józefa Dudy będzie jeszcze bardziej wyrazisty w ukazywaniu „polskich pokoleń”, bowiem od koń-

Promocja monografii „Jan Karski. Misja kompletna”

„Promocja monografii *Jan Karski. Misja kompletna* jest okazją do wspomnienia niezwykłego człowieka, jakim bez wątpienia był Jan Karski. Jego postać i biografia nie mogą zostać zapomniane” – mówiła podczas powitania gości prof. dr hab. Iwona Hofman, Kierownik Zakładu Dziennikarstwa oraz Prodziekan ds. Studentek na Wydziale Politologii UMCS.

Fot. Sylwia Skoźnica

Promocja książki *Jan Karski. Misja kompletna* odbyła się 4 listopada 2015 r. w siedzibie Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Lublinie. Spotkanie rozpoczął występ artystyczny uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 24 w Lublinie. Dzieci śpiewały oraz recytowały utwory patriotyczne. W drugiej części polskiego dyplomatę wspominali jego przyjaciele Marek Wieczerek oraz Wojciech Hetman z Rotary International. Obaj podkreślili, że Karski był dla nich nie tylko bohaterem, ale przede wszystkim dobrym kolegą.

W spotkaniu wzięli udział m.in. Irena Pogoda, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 24 w Lublinie, Luba Matraszek z Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Lublinie, dominikanin o. Tomasz Dostatni, przedstawiciele władz miasta oraz Konsulatu Generalnego Ukrainy w Lublinie i pracownicy UMCS. Spotkanie poprowadziła prof. dr hab. Iwona Hofman. Patronat medialny nad wydarzeniem objęli TVP Lublin oraz Radio Centrum.

Monografia *Jan Karski. Misja kompletna* pod redakcją prof. Iwony Hofman, wydana przez Wydawnictwo UMCS, stanowi zbiór wystąpień uczestników konferencji zorganizowanej w czerwcu 2014 r. przez UMCS oraz Towarzystwo Jana Karskiego z okazji setnej rocznicy urodzin kuriera i emisariusza Polskiego Państwa Podziemnego. W trakcie konferencji dyskutowano nad rolą Jana Karskiego w powstrzymaniu tragedii Holocaustu. Uczestniczyli w niej: rodzina Karskiego, przyjaciele i współpracownicy, przedstawiciele mniejszości żydowskiej, politycy, naukowcy i uczniowie lubelskich szkół średnich. Wśród gości znaleźli się m.in.: reprezentowany przez żonę, emerytowany profesor Harvardu i były doradca prezydenta Reagana Richard Pipes, znany internacjolog prof. Joshua Muravchik, dr Michael Szporer z Uniwersytetu w Mary-

Fot. Sylwia Skoźnica

Fot. Sylwia Skoźnica

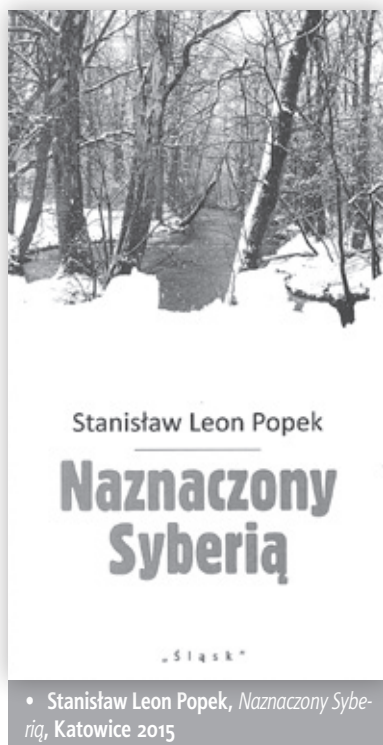
land, były Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, prof. dr hab. Adam Redzik, były Ambasador RP na Białorusi Mariusz Maszkiewicz oraz poseł Ryszard Kalisz. Jan Karski pośmiertnie odznaczony został wówczas Medalem Paula Harrisa Rotary International. Nagrodę Orła Jana Karskiego odebrali natomiast Aleksander Kwaśniewski, rodzina Kozielskich oraz Rotary International.

Kinga Smoleń

Autor książki, prof. Stanisław Leon Popek podczas studiów w Katowicach zaprzyjaźnił się ze starszym o cztery lata Bohdanem Siwińskim. Łączyła ich przyjaźń, wspólne troski i radości studenckiego życia. Ale Popek (już wtedy psycholog) dostrzegał w zachowaniach i osobowości Bohdana ślady jakichś bolesnych, skrywanych przeżyć. Przyszedł w końcu moment

Książka o ludzkim heroizmie i niegodziwości

„otwarcia się” jego duszy. Opowiada o tym książka *Naznaczony Syberią*.

Oto 29 września 1939 r. na Polesie wkraczają Rosjanie – zaczynają się aresztowania i wywóz na Syberię. Ojca po raz ostatni w życiu Bohdan widzi na dworcu. On sam, siedmioletni chłopiec, wraz z matką i młodszym o dwa lata bratem Zdzisławem, zostają załadowani do bydłowego, brudnego wagonu. Zaczyna się droga przez mękę – nieustannie towarzyszy im lęk i powszechny paraliż. Na dłuższych postojach zbierają liście pokrzywy i dziko rosnące lebiody. Im dalej na wschód, tym tragiczniej: mróz, głód, choroby. Na każdym postoju strażnicy wynoszą ciała zmarłych. Podróż trwa przez miesiąc. Przybywają na miejsce przeznaczenia. To Syberia i baraki na leśnej polanie. Od rana praca: dorośli wyrąbują drzewa w tajdze, dzieci ściągają obcięte gałęzie i palą ogniska. Wyżywienie dwa razy dziennie,

ale aby wyżyć, należy samemu zadbać o pokarm (leśne jagody, zioła, grzyby, łapanie w pułapki zające). Mróz powoli zabiera i te szczątki jedzenia. Nie dziwi zatem fakt, że śmierć staje się codziennością. Strażnicy to wszelkiej maści psychopaci, prymitywni brutale. W roku 1944 ginie matka, na którą pada ściegła jodła. Bohdan i Zdzisław za wszelką cenę nie chcą dopuścić do tego, aby strażnicy wyrzucili jej ciało za obóz, gdzie nocą podchodzą dzikie zwierzęta. Przez całą noc, ukradkiem, w mrozie kopią dół w zamrożonej ziemi, do którego składają ciało matki i zasypują ziemią. Na drugi dzień więźniarki stawiają na tym miejscu brzozy krzyż.

Wiosną 1945 r. zaczyna się droga powrotna: po długiej i męczącej podróży Bohdan i Zdzisław wracają do Polski. Nowe miejsce pobytu to dom dziecka dla dzieci pochodzących z deportacji rodzin polskich i ukraińskich. Wychowawcy rekrutują się z emerytowanych wojskowych lub okaleczonych na wojnie. Niczego innego, poza wojskowym drylem, nie potrafią. Ale najgorsze nie jest ich bezduszne, nabyte na wojnie okrucieństwo, najgorszy jest głód. Wyzwolenie z piekła przychodzi w czerwcu 1946 r. – transportem Czerwonego Krzyża chłopcy wracają do Polski, do Warszawy, do siostry zmarłego ojca.

Przykre doświadczenia pozostawiły ślad w osobowości Bohdana – stał się ostrożny, nieufny, nieodgadniony. Rozpoczął studia, ale pewnego dnia bez słowa wyjechał – adresu nie podał. Pozostał na zawsze „naznaczony Syberią”.

Lektura książki Stanisława Leona Popka nie skłania, ale zmusza do pytania: kim jest człowiek, istota, która potrafi heroicznie znosić najgorsze zniewolenie, ale potrafi też zdręczyć drugiego człowieka bez żadnego powodu, cza-

sem tylko dlatego, że dręczenie sprawia mu przyjemność? Taki jest człowiek – raz *homo divinus*, istota boska, innym razem *homo bestialis*, istota diabelska. Kimże jest zatem człowiek, skoro mogą w nim mieszkać tak różne, podłe i szlachetne, heroiczne i bestialskie instynkty; skoro drzemie w nim zarówno pierwiastek boski, jak i szatański? Jak wytłumaczyć tę drugą stronę natury człowieka – okrutną, nieludzką, którą ujawniał przez wieki we wszystkich kulturach i którą ujawnia również dziś?

Już w starożytności zauważono, że *homo homini lupus* (człowiek człowiekowi wilkiem; Plautus, ok. 250–284 p.n.e.). „Widzę i pochwalam to, co lepsze, ale idę za gorszym” – ubolewał autor *Sztuki kochania* Owidiusz (43 p.n.e. – 17 n.e.). W Nowym Testamencie tak ubolewał nad sobą święty Paweł: „Nie czynię dobra, którego chcę, ale czynię zło, którego nie chcę” (List do Rzymian 7, 19). I tak aż do naszych czasów, jak pisał Adam Krzemiński: „Człowiek jako jedyny spośród naczelných zabija i męczy przedstawicieli własnego gatunku, nie kierując się żadnym motywem biologicznym czy ekonomicznym, a w dodatku znajduje w tym przyjemność. Tortury są wpisane w ludzkie dzieje” („Polityka”, 12.06.2004).

I na koniec Stary Testament. Bóg stwarza świat. Powołując do istnienia kolejne dzieła swojej stwórczej mocy, ocenia je jako dobre: „I widział Bóg, że były dobre” (Księga Rodzaju, 1, 4. 10. 12. 18. 21. 25). Zabrakło tej Bożej oceny tylko przy stworzeniu człowieka. Ale już wkrótce pojawia się ta ocena: „Kiedy Bóg widział, że wielka jest niegodziwość ludzi na ziemi, żałował, że stworzył ludzi na ziemi i zasmucił się” (Księga Rodzaju 6, 5–6).

Marian Filipiak
Sara Filipiak

Książka o losach Chełmszczyzny

Fot. Grzegorz Kuprianowicz

27 listopada 2015 r. na Wydziale Politologii UMCS odbyła się prezentacja trzypięciotomowej publikacji *Od deportacji do deportacji. Ukraińskie życie społeczno-polityczne na Chełmszczyźnie i Podlasiu (1915–1947). Badania. Wspomnienia. Dokumenty*, zorganizowana przez Centrum Europy Wschodniej UMCS oraz Wydział Politologii UMCS. W wydarzeniu wzięli udział autorzy wydawnictwa – prof. dr hab. Jurij Makar i dr Witalij Makar z Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza (Ukraina). Prezentacja odbywała się pod patronatem honorowym Konsula Generalnego Ukrainy w Lublinie Wasyla Pawluka.

Spotkanie otworzył i powitał zebranych dziekan Wydziału Politologii prof. dr hab. Grzegorz Janusz. Głos zabrał również dyrektor Centrum Europy Wschodniej prof. dr hab. Walenty

Baluk. Współautor książki prof. Jurij Makar dokonał prezentacji wydawnictwa, wskazując na znaczenie tej publikacji w historiografii ukraińskiej. W dyskusji głos zabrali m.in. prof. dr hab. Jan Lewandowski i dr hab. Mirosław Szumiło z Instytutu Historii UMCS, dr Mariusz Zajączkowski z Instytutu Pamięci Narodowej, dr Mikołaj Roszczenko, dr Stefan Dmitruk oraz dr Grzegorz Kuprianowicz i mgr Barbara Targońska z CEW.

W spotkaniu uczestniczyli pracownicy Instytutu Historii UMCS, Wydziału Politologii UMCS, Instytutu Pamięci Narodowej, członkowie społeczności ukraińskiej Lublina, dawni mieszkańcy Chełmszczyzny mieszkający obecnie na Ukrainie, a także prorektor Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza (Ukraina) ds. pracy naukowej oraz współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Petro Foczuk i dziekan Wydziału Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych prof. dr hab. Ołeksandr Dobrzański, przedstawiciel Prawosławnego Arcybiskupa Lubelskiego i Chełmskiego Abła ks. Jarosław Szczur i przewodniczący lubelskiego oddziału Towarzystwa Ukraińskiego dr M. Roszczenko.

Grzegorz Kuprianowicz

Fot. Grzegorz Kuprianowicz

W ogłoszonym 23 grudnia 2015 r. przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wykazie czasopism punktowanych z tzw. listy B po raz kolejny znalazł się periodyk „Res Historica” wydawany przez Instytut Historii UMCS, któremu przyznano 12 punktów (w poprzedniej edycji uzyskało 10 punktów). Czasopismo to, wychodzące od 1997 r., ukazywało się początkowo w postaci monotematycznych zeszytów. Od roku 2006 (tom 21) ma ono charakter półrocznika poświęconego problematyce ogólnohistorycznej, od starożytności aż po czasy współczesne, w którym publikują wybitni badacze z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Potwierdzeniem wysokiej rangi „Res Historica” wśród czasopism europejskich było również umieszcze-

Sukces czasopism historycznych UMCS

nie go na początku września 2015 r. w poważanej w środowisku humanistów bazie ERIH Plus (European Reference Index for the Humanities). Sukces lubelskiego czasopisma nie byłby możliwy bez tytanicznej wręcz pracy wykonanej przez Redakcję w osobach: prof. Dariusza Słapka (redaktor naczelny), prof. Krzysztofa Latawca (zastępca redaktora), dr. Pawła Madejskiego i dr. Jerzego Ternesa (sekretarze redakcji).

Ogromnym sukcesem jest również przyznanie 3 punktów czasopismu studentkiemu „Koło Historii”, afiliowanemu w Instytucie Historii UMCS, które

tworzą pasjonaci z Koła Naukowego Historyków Studentów, pod opieką naukową prof. Marka Siomy. Warto też zaznaczyć, że w wykazie ministerialnym uwzględniono „Rocznik Lubelski” (5 punktów), periodyk Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, adresowany przede wszystkim do miłośników historii Lubelszczyzny i Kresów Południowo-Wschodnich. Od 2015 r. jego redaktorem naczelnym jest prof. Mariusz Mazur, zaś redaktorami tematycznymi profesorowie Marek Sioma i Roman Wysocki (pracownicy Zakładu Historii Najnowszej).

Anna Obara-Pawłowska

Spotkania świąteczne na UMCS

Koncert kolęd Zespołu Tańca Ludowego UMCS (14.12.2015)

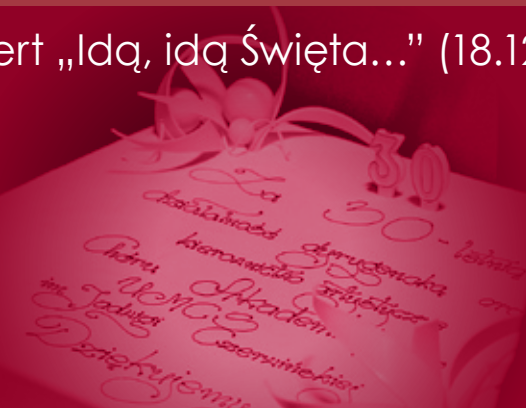
Archiwum UMCS

Wigilia akademicka (17.12.2015)

Fot. Konrad Cichoń

Koncert „Idą, idą Święta...” (18.12.2015)

Archiwum UMCS

CENTRUM KULTURY FIZYCZNEJ UMCS

**ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU W ZAJĘCIACH
SPORTOWO - REKREACYJNYCH:**

**JOGA MŁODYCH
PŁYWALNIA
NAUKA I DOSKONALENIE PŁYWANIA
INDYWIDUALNE LEKCJE PŁYWANIA
AQUA FITNESS
SPINNING (ROWERY)
ZUMBA
SIŁOWNIA OPEN
BADANIA WYDOLNOŚCIOWE
SALE SPORTOWE
KORTY TENISOWE**

www.ckf.umcs.pl

ckf@umcs.pl

tel.: 81 533 20 58